

T.C.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLERİ EĞİTİMİ

ANA BİLİM DALI

YÜKSEK
LİSANS
TEZİ

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS
KİTAPLARININ DİJİTAL OKURYAZARLIK
BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

ŞULE KÜBRA SAĞIR

TÜRKÇE EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI

Antalya, 2024

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLERİ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARININ
DİJİTAL OKURYAZARLIK BAĞLAMINDA
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Şule Kübra SAĞIR

Antalya
Mayıs, 2024

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLERİ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARININ
DİJİTAL OKURYAZARLIK BAĞLAMINDA
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Şule Kübra SAĞIR

Danışman: Doç. Dr. Ahmet Zeki GÜVEN

Antalya, 2024

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçalarda gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanışımında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

13/ 06/ 2024

Şule Kübra SAĞIR

İmza

T.C.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Şule Kübra SAĞIR'ın bu çalışması 13.06.2024 tarihinde jürimiz tarafından Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Türkçe Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programında **Yüksek Lisans Tezi** olarak **oy birliği** ile kabul edilmiştir.

İMZA

Başkan : Prof. Dr. Mehmet CANBULAT

(Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği)

Üye : Dr. Öğr. Gör. Emrullah BANAZ

(Bayburt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği)

Üye (Danışman): Doç. Dr. Ahmet Zeki GÜVEN

(Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği)

YÜKSEK LİSANS TEZİNİN ADI: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarının Dijital Okuryazarlık Bağlamında İncelenmesi

ONAY: Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun tarihli vesayılı kararıyla kabul edilmiştir.

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim boyunca bana daima destek olan, fikir ve tecrübeleriyle yol gösteren, süreç boyunca samimiyetini ve yardımlarını esirgemeyen saygıdeğer tez danışmanım Doç Dr. Ahmet Zeki GÜVEN'e,

Hayata adım attığım ilk günden bu yana beni karşılıksız sevgi, ilgi ve hassasiyetle büyüten sevgili annem Semra ASLAN'a,

Aldığım her kararında arkamda durarak bana özgüven ve kararlılık aşılayan, hayallerime daima destek olup beni bu günlere taşıyan sevgili babam Süleyman ASLAN'a,

Son olarak süreç boyunca umudumu kaybettiğim anlarda teşvik ve telkinleriyle başaracağıma olan inancımı arttıran ve hayallerime giden yolda benimle birlikte heyecanla yürüyen hayat arkadaşım Mehmet SAĞIR'a teşekkür ederim.

ÖZET

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARININ DİJİTAL OKURYAZARLIK BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Sağır, Şule Kübra

Yüksek Lisans Tezi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans, Türkçe Eğitimi Bölümü

Tez Yöneticisi: Doç. Dr. Ahmet Zeki Güven

Haziran 2024, 87+ xi sayfa

Teknolojinin gelişmesi, hayatın her alanına etki ettiği gibi eğitim alanında da kendini göstermektedir. Bu durum, eğitimde dijitalleşmenin önemini arttırmaktadır. Dijital unsurların her alanda bu denli yaygınlaşması eğiten, eğitilen ve eğitim materyallerinin dijitalleşme sürecine ayak uydurmasını zorunlu kılmaktadır. Ders kitapları, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde en önemli materyallerdendir. Dolayısıyla bu kitaplar, çağa ayak uydurarak teknolojik unsurları içinde barındırmalı, teknoloji ile iç içe büyümüş bir neslin beklenti ve ihtiyaçlarını karşılar nitelikte olmalıdır. Yapılan alan yazın taramasından hareketle, konu ile ilgili çalışmaların olduğu görülmüş, ancak doğrudan yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında böyle bir çalışmanın olmadığı fark edilmiştir.

Bu çalışmanın amacı, Kültür Sanat Basımevi'ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe seti ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Yabancılar için Türkçe Öğretimi seti kitaplarının dijital okuryazarlık bağlamında incelenmesidir. Bu çalışmada, alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda dijital okuryazarlık ile ilgili anahtar kelimeler belirlenmiş ve bu kelimelerin kitaplardaki geçiş sıklıkları tespit edilmiştir. Araştırmanın veri kaynağını Kültür Sanat Basımevi'ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe seti ders kitapları (A1,A2,B1,B2,C1), çalışma

kitapları (A1,A2,B1,B2,C1) ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Yabancılar için Türkçe Öğretimi seti ders kitapları (A1,A2,B1,B2,C1,C2), çalışma kitapları (A1,A2,B1,B2,C1,C2) oluşturmuştur. Bu çalışmada nitel araştırmalarda kullanılan doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Dokümanlar, bilimsel araştırmalar için önemli veri kaynaklarıdır.

Çalışmanın ilk aşamasında set kitaplarında hangi kelimelerin geçiş sıklıklarının taranacağı belirlenmiş, bu kelimeler belirlenirken alan uzmanlarının çalışmalarına başvurulmuştur.

Kültür Sanat Basımevi'ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe seti ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Yabancılar için Türkçe Öğretimi seti kitaplarında dijital okuryazarlıkla ilgili belirlenen kelimelerin geçiş sıklıkları saptanmış ve veriler analiz edilmiştir. Aynı yıl içerisinde iki kitap seti de tekrar incelenmiş ve ikinci incelemeden elde edilen verilerle ilk veriler kıyaslanarak aralarındaki tutarlılık oranına bakılmıştır. Bu oran %92 çıkmıştır. Araştırmanın verilerinin tutarlı olduğu görülmüştür. Daha sonra bu veriler doğrultusunda araştırmanın bulgular bölümü yazılmıştır. Araştırmanın sonuç kısmına bakıldığında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kitaplarında dijital okuryazarlıkla ilgili kavramların tamamının bulunduğu fakat bu kelimelerin kitaplarda düzenli bir dağılımının olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, ders kitabı, dijital okuryazarlık*

ABSTRACT

TEXTBOOKS FOR TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE

IN THE CONTEXT OF DIGITAL LITERACY

REVIEW

Sağır, Şule Kübra

Master Thesis, Turkish and Social Sciences Education Major Science

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Ahmet Zeki Güven

June 2024, 87 + xi pages

As it affects every area of life, development of technology manifests itself in the field of education as well. This situation increases importance of digitalization on education. The widespread of digital elements in every field requires, educators, trainees and educational materials to keep up with the digitalization process. Course books are one of the most important materials in teaching Turkish to foreigners. Therefore, these books should keep up with the times, include technological elements, and meet the expectations and needs of a generation that has grown up with technology. Based on the literature review, it was seen that there were studies by Maden, Maden and Banaz (2018) and Direkçi, Akbulut, Şimşek (2018) on the subject, but it was noticed that there was no such study directly in the field of teaching Turkish as a foreign language.

The aim of this study is to examine the books of the Istanbul Turkish for Foreigners set of the Culture and Arts Printing House and the Yunus Emre Institute Yedi İklim Teaching Turkish for Foreigners set books in the context of digital literacy. In this study, keywords related to digital literacy were determined in line with the opinions of field experts and the frequency of occurrence of these words in the books was determined. The data source of the research is the Istanbul Turkish for Foreigners set textbooks (A1, A2, B1, B2, C1),

workbooks (A1, A2, B1, B2, C1) belonging to the Culture and Arts Printing House and Yunus Emre Institute's Yedi İklim Turkish for Foreigners. The teaching set consists of textbooks (A1, A2, B1, B2, C1, C2) and workbooks (A1, A2, B1, B2, C1, C2). The document analysis technique used in qualitative research was used in this study. Document analysis is a qualitative research technique that involves questioning and analyzing written and visual data obtained from primary sources related to the subject to be researched. Documents are important data sources for scientific studies. In the first stage of the study, it was determined which words' frequency of occurrence would be scanned in the set books, and the studies of field experts were consulted when determining these words. The frequency of occurrence of words related to digital literacy in the books of the Istanbul Turkish for Foreigners set of the Culture and Arts Printing House and the Yedi İklim Teaching Turkish for Foreigners set of the Yunus Emre Institute were determined and the data were analyzed. In the same year, both sets of books were examined again and the data obtained from the second examination was compared with the first data to check the consistency rate between them. This rate is detected %92. The data of the research were found to be consistent. Then, the findings section of the research was written in line with these data. When looking at the conclusion of the research, it was determined that all the concepts related to digital literacy were included in the books of the Turkish teaching set to foreigners, but these words did not have a regular distribution in the books.

Keywords: *Teaching Turkish as a foreign language, course book, digital literacy*

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLOLAR LİSTESİ.....	x
GRAFİKLER LİSTESİ.....	xii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiii

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı ve Alt Problemleri.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Sınırlılıklar.....	4
1.5. Tanımlar.....	4
1.5.1. Dil.....	4
1.5.2. Ana Dili.....	5
1.5.3. Yabancı Dil.....	5
1.5.4. Okuma.....	5
1.5.5. Yazma.....	5
1.5.6. Okuryazarlık	5
1.5.7. Dijital Okuryazarlık.....	6
1.5.8. Ders Kitabı.....	6
1.5.9. Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitabı.....	6

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Temel Kavramlar ve Terimler.....	7
2.1.1. Ana Dil.....	9
2.1.2. Ana Dili.....	9
2.1.3.Yabancı Dil.....	10
2.2. Yabancı Dil Öğretimi ve Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler.....	10
2.2.1. Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi.....	12
2.2.2. Direkt Yöntem/Dolaysız Yöntem.....	12
2.2.3.Doğal Yöntem.....	12
2.2.4.İşitsel-Dilsel Yöntem.....	13
2.2.5.Bilişsel Yöntem.....	13
2.2.6.İletişimsel Yöntem.....	13
2.2.7. Seçmeli Yöntem.....	14
2.2.8. Telkin Yöntemi.....	15
2.3.Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi.....	15
2.4.Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Tarihsel Süreci.....	16
2.5.Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Üzerine Yazılan Eserler.....	19
2.5.1. Dîvân-u Lugâtî't-Türk.....	19
2.5.2.Codex Cumanicus.....	20
2.5.3. Kitâbü'l-İdrak li-Lisâni'l-Etrak.....	20
2.5.4. Muhakemetü'l-Lugateyn.....	20
2.5.5. El-Kavânînu'l-Küllîyye li-Zabtî'l-Lügati't-Türkiyye.....	21
2.5.6. Ed-Dürretü'l Mudiyye fi'l-Lügati't Türkiyye.....	21
2.5.7. Kitâbü'l-Bülgatü'l-Müşâtâk fî Lügati't-Türk ve'l-Kıfçak.....	21
2.5.8. Et-Tuhfetü'z Zekiye fi'l-Lügat'i-t Türkiye.....	21
2.5.9. Kitâb-ı Mecnû-ı Tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Mongolî.....	22
2.5.10. Hilvet'ül Lisân ve Heybetü'l-Lisan.....	22
2.6. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları.....	22
2.7. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar.....	23
2.7.1. Türkçenin Yapısından Kaynaklanan Sorunlar.....	23
2.7.2. Kurumdan Kaynaklanan Sorunlar.....	23
2.7.3. Öğretim Programından Kaynaklanan Sorunlar.....	24

2.7.4. Öğretim Elemanından Kaynaklanan Sorunlar.....	24
2.7.5.Ders Araç-Gereçlerinden Kaynaklanan Sorunlar.....	25
2.7.6. Öğrenciden Kaynaklanan Sorunlar.....	25
2.8. Yunus Emre Enstitüsü.....	25
2.9.21. Yüzyıl Becerileri.....	27
2.10. Okuryazarlık Kavramı ve Yeni Okuryazarlıklar.....	28
2.11. Dijital Okuryazarlık.....	29
2.12.Konu İle İlgili Yapılmış Çalışmalar.....	30

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli.....	32
3.2. Verilerin Toplanması.....	33
3.3. Verilerin Analizi.....	33
3.4. Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları.....	34

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kitaplarında Dijital Okuryazarlık Kavramlarının Dil Edinim Düzeylerine ve Kitapların Geneline Göre Dağılımı.....	36
4.2. Kitaplarda Kitle Kavramının Geçtiği Yerler.....	51
4.3. Kitaplarda Medya Kavramının Geçtiği Yerler.....	52
4.4. Kitaplarda Televizyon Kavramının Geçtiği Yerler.....	53
4.5. Kitaplarda Ekran Kavramının Geçtiği Yerler.....	54
4.6. Kitaplarda Teknoloji Kavramının Geçtiği Yerler.....	55
4.7. Kitaplarda İletişim Kavramının Geçtiği Yerler.....	56
4.8. Kitaplarda Bilgisayar Kavramının Geçtiği Yerler.....	57
4.9. Kitaplarda Klavye Kavramının Geçtiği Yerler.....	58

4.10. Kitaplarda Sanal Kavramının Geçtiği Yerler.....	59
4.11. Kitaplarda Bilişim Kavramının Geçtiği Yerler.....	60
4.12. Kitaplarda Reklam Kavramının Geçtiği Yerler.....	61
4.13. Kitaplarda Grafik Kavramının Geçtiği Yerler.....	63
4.14. Kitaplarda İnternet Kavramının Geçtiği Yerler.....	64
4.15. Kitaplarda Telefon Kavramının Geçtiği Yerler.....	65

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma.....	66
5.2. Öneriler.....	74
KAYNAKÇA.....	75
ÖZGEÇMİŞ.....	85
EKLER.....	86
EK 1. BİLDİRİM SAYFASI.....	87
İNTİHAL RAPORU.....	88

TABLolar LİSTESİ

Tablo 4.1.1.İstanbul Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Dijital Okuryazarlık Kavramlarının Dil Düzeylerine Göre Dağılımı.....	36
Tablo 4.1.2. İstanbul Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Dijital Okuryazarlık Kavramlarının Kullanım Örnekleri.....	39
Tablo 4.1.3. İstanbul Yabancılar Türkçe Öğretimi Çalışma Kitaplarındaki Dijital Okuryazarlık Kavramlarının Dil Düzeylerine GöreDağılımı.....	40
Tablo 4.1.4. İstanbul Yabancılar Türkçe Öğretimi Çalışma Kitaplarında Dijital Okuryazarlık Kavramlarının Kullanım Örnekleri.....	43
Tablo 4.1.5.Yedi İklim Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Dijital Okuryazarlık Kavramlarının Dil Düzeylerine Göre Dağılımı.....	44
Tablo 4.1.6.Yedi İklim Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Dijital Okuryazarlık Kavramlarının Kullanım Örnekleri.....	47
Tablo 4.1.7.Yedi İklim Yabancılar Türkçe Öğretimi Çalışma Kitaplarındaki Dijital Okuryazarlık Kavramlarının Dil Düzeylerine Göre Dağılımı.....	48
Tablo 4.1.8.Yedi İklim Yabancılar Türkçe Öğretimi Çalışma Kitaplarında Dijital Okuryazarlık Kavramlarının Kullanım Örnekleri.....	51
Tablo 4.2.1.Kitle Kavramının Geçtiği Yerler.....	52
Tablo 4.3.1. Medya Kavramının Geçtiği Yerler.....	53
Tablo 4.4.1. Televizyon Kavramının Geçtiği Yerler	54
Tablo 4.5.1. Ekran Kavramının Geçtiği Yerler.....	55

Tablo 4.6.1. Teknoloji Kavramının Geçtiği Yerler.....	56
Tablo 4.7.1. İletişim Kavramının Geçtiği Yerler.....	57
Tablo 4.8.1. Bilgisayar Kavramının Geçtiği Yerler.....	58
Tablo 4.9.1. Klavye Kavramının Geçtiği Yerler.....	59
Tablo 4.10.1. Sanal Kavramının Geçtiği Yerler.....	60
Tablo 4.11.1. Bilişim Kavramının Geçtiği Yerler.....	61
Tablo 4.12.1. Reklam Kavramının Geçtiği Yerler.....	62
Tablo 4.13.1. Grafik Kavramının Geçtiği Yerler.....	63
Tablo 4.14.1. İnternet Kavramının Geçtiği Yerler.....	64
Tablo 4.15.1. Telefon Kavramının Geçtiği Yerler.....	65

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 4.1.1.İstanbul Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Dijital Okuryazarlık Kavramlarının Yüzdelik Dağılımı.....	38
Grafik 4.1.2. İstanbul Yabancılara Türkçe Öğretimi Çalışma Kitaplarındaki Dijital Okuryazarlık Kavramlarının Yüzdelik Dağılımı.....	42
Grafik 4.1.3. Yedi İklim Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Dijital Okuryazarlık Kavramlarının Yüzdelik Dağılımı.....	48
Grafik 4.1.4. Yedi İklim Yabancılara Türkçe Öğretimi Çalışma Kitaplarındaki Dijital Okuryazarlık Kavramlarının Yüzdelik Dağılımı.....	50

KISALTMALAR LİSTESİ

TDK: Türk Dil Kurumu

TÖMER: Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi

AYÇ: Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi

TYÇ: Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi

DEDAM: Dokuz Eylül Üniversitesi Dil Eğitimi Araştırma ve Uygulama Merkezi

FÜSEM: Fatih Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi

FÜDEM: Fırat Üniversitesi Dil Eğitim - Öğretim ve Araştırma Merkezi

HÜDİL: Hacettepe Üniversitesi Dil Öğretimi, Uygulama ve Araştırma Merkezi

TİKA: Türk Birliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölüm araştırmanın problem durumunu, amacını, alt problemlerini, önemini, varsayımlarını, sınırlılıklarını ve araştırma ile ilgili tanımları içermektedir.

1.1. Problem Durumu

“Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendisine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimaî bir müessesedir” (Ergin, 2013). Ergin’in bu tanımından hareketle dilin araç, yenilenme (dinamik yapı), belirli kurallara sahip olması yönlerinin yanı sıra, kodlama yönünün de olduğu görülmektedir. Dil becerilerinden anlama ve anlatma sürecinin aslında kodu alma, çözümleme ve oluşturulan kodu tekrar aktarma süreci olduğu göz önünde bulundurulduğunda okuma ve yazma becerilerinin dilin doğru ve etkili kullanımındaki önemi daha net kavranmış olur.

Dört dil becerisinin ikisini oluşturan okuma ve yazma, dil öğreniminde zihinle kelimeler arasındaki iletişimsel bağı kurma yönünden büyük önem taşır. Özbay (2007)’a göre okuma, ses organları ve göz aracılığı ile algılanan şekiller dizisinin beyin tarafından değerlendirilmesidir. Akyol (2006)’a göre ise okuma, yazar ve okur arasında aktif ve etkili bir iletişimi gerekli kılan dinamik bir anlam kurma sürecidir. Yazma becerisine bakıldığında Maden ve Karadağ (2013) yazmayı “aktarılmak istenen anlamların harf adı verilen sembollerle kodlanması.” olarak tanımlar. Görüldüğü üzere okuma ve yazma, anlama ve anlatma becerisinin birbirinin tamamlayıcı olan ayrılmaz ögeleridir.

Bu iki becerinin bütünleşmesiyle oluşan beceri ise okuryazarlığı oluşturur. Okuryazarlık “toplum tarafından anlam verilen iletişimsel simgelerin etkili bir biçimde kullanılabilmesi yeteneği” olarak tanımlanmaktadır (Kellner 2001; Kress 2003). Okuma ve yazma, kod çözme-kod oluşturma iken; okuryazarlık, kodu anlamlandırma sürecidir. Örneğin okuma-yazma sürecinde bir sesin karşılığı olan harf (kod) daima aynıdır, değişmez ve üzerine düşünülmesi gerekmez. Fakat okuryazarlık, anlam kurmak için üst düzey zihinsel becerileri gerektirir.

Teknolojinin gelişmesi ve insanlığın içerisine bu kadar nüfuz etmesiyle birlikte, dijital bilgi alt yapısına daha fazla ihtiyaç duyulmaya başlanmıştır. Öyle ki yalnızca basılı materyaller üzerinde yetkin olan okuryazarlar, 21. yy'da dijital eğitim ortamlarında gerekli yeterliliği sağlayamamış ve bu ortama yabancı kalmışlardır. Bireyin bu sürece uyum düzeyi, eğitimdeki başarısını belirler bir nitelik kazanmıştır. Bu durum ise verimli bir eğitim süreci için çağa ayak uydurmayı zorunlu kılmıştır. Önal (2010)'dan hareketle, insanın var olduğu ilk dönemlerden itibaren genişleyen yaşam çemberi etrafında okuryazarlık kavramı da yazı, teknoloji, bilgisayar gibi farklı mecralara dönük yeni tanımlanmalarla zenginleştirilmiştir. Bu çerçevede, tarihsel süreçte ortaya çıkan okuryazarlık türlerinden bazıları şunlardır: Ağ okuryazarlığı, bilgisayar okuryazarlığı, bilimsel okuryazarlık, dijital/ sayısal okuryazarlık, eleştirel okuryazarlık, gazete okuryazarlığı, görsel okuryazarlık, grafik okuryazarlığı, internet okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, sinema okuryazarlığı, teknoloji okuryazarlığı, televizyon okuryazarlığı, web okuryazarlığı.

“Dijital okuryazarlık; dijital teknolojiyi kullanarak bilgileri bulma, organize etme, anlama, değerlendirme ve analiz etme becerisi olarak tanımlanmaktadır” (Aruğaslan, 2017). Tanımdan hareketle dijital okuryazarlığın bilgiye ulaşma, bilgiyi kıyaslama ve değerlendirme gibi birçok işlevi bulunduğu görülmektedir. Burada dijital okuryazarlığı basılı okuryazarlıktan farklı kılan en belirgin unsurlar, zaman ve emek tasarrufudur. Ama yine de bu iki okuryazarlık türü birbirinden üstün kılınmamalı, birbirini tamamlayıcı iki beceri olarak kabul edilmelidir.

Eğitimin her alanına yayılan dijital gelişmeler, birçok alanda olduğu gibi yabancılara Türkçe öğretimi alanında da kendini hissettirmiş, gerek sınıf ortamında gerekse ders kitabında yer edinmiştir. (Alyılmaz, 2010) “Türkiye’de Türkçe öğretimi kısmi oranda üniversitelerin veya farklı kurumların yabancılara Türkçe öğretim merkezleri / birimleri tarafından, büyük oranda da eğitim fakültelerinin Türkçe Eğitimi Bölümleri tarafından yürütülmektedir. Türkçe öğretimi ile ilgili adı ön plana çıkan kurumların / merkezlerin / birimlerin başında şunlar gelmektedir:

Ahmet Yesevi Üniversitesi Hazırlık, Dil Öğretim Merkezi Türk Dili Bölümü, Ankara Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi (Ankara TÖMER), Atatürk Üniversitesi Dil Öğretim Merkezi (DİLMER), Boğaziçi Üniversitesi Dil Merkezi, Dicle Üniversitesi Yabancı Diller Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Dil Eğitimi Araştırma ve Uygulama Merkezi (DEDAM), Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü Türkçe Öğretimi Birimi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Uzaktan Türkçe Öğretim Programı, Fatih Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi (FÜSEM)

Temel Düzey Türkçe Eğitimi, Fırat Üniversitesi Dil Eğitim - Öğretim ve Araştırma Merkezi (FÜDEM), Gazi Üniversitesi Türkçe Öğrenim, Araştırma ve Uygulama Merkezi, (Gazi TÖMER), Hacettepe Üniversitesi Dil Öğretimi, Uygulama ve Araştırma Merkezi (HÜDiL), İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi Türkçe Birimi, Kara Kuvvetleri Komutanlığı Lisan Okulu Türkçe Bölümü, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu Türkiye Türkçesi Öğretimi Koordinatörlüğü, Millî Eğitim Bakanlığı, Süleyman Demirel Üniversitesi Türk Dili Öğretimi Araştırma ve Uygulama Merkezi, Trakya Üniversitesi Dil Eğitimi ve Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Birliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı (TİKA), Yunus Emre Vakfı...

Günümüzde teknolojinin hızla gelişmesine rağmen ders kitapları hâlâ en önemli öğretim materyali olarak eğitimde kullanılmaktadır (Güven ve Banaz, 2020). Bu durum göz önünde bulundurulduğunda ders kitaplarının çağa ayak uyduran nitelikli kitaplar olması gerekmektedir. Eğitim görecek olan mevcut kitle, teknolojik yatkınlığı yüksek bir gruptur. Dolayısıyla yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarının nitelikli olmasındaki ölçüt, içeriğinde teknoloji ve dijitalleşmeyi ne kadar barındırdığı olmuştur. Bu sebeple yapılan çalışmada “Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarında dijital okuryazarlık kavramlarına ne kadar yer verilmiştir?” sorusuna cevap aranmıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda alanda benzer bir çalışmanın daha önce yapılmadığı tespit edilmiştir. Bu çalışmanın alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Alt Problemleri

Bu çalışmanın amacı, Kültür Sanat Basımevi’ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe seti ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Yabancılar için Türkçe Öğretimi seti kitaplarının dijital okuryazarlık bağlamında incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Dijital okuryazarlık ile ilişkili kelimelerin Kültür Sanat Basımevi’ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretimi seti ders ve çalışma kitaplarındaki kullanım sıklığı nedir?
2. Dijital okuryazarlık ile ilişkili kelimelerin Kültür Sanat Basımevi’ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretimi seti ders ve çalışma kitaplarındaki kullanım sayısının kurlara göre dağılımı nedir?
3. Dijital okuryazarlık ile ilişkili kelimelerin Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi seti ders ve çalışma kitaplarındaki kullanım sıklığı nedir?
4. Dijital okuryazarlık ile ilişkili kelimelerin Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi seti ders ve çalışma kitaplarındaki kullanım sayısının kurlara göre dağılımı nedir?

5. Karşılaştırılan iki set kitaplarının hangisinde daha fazla dijital okuryazarlık ile ilişkili kelime vardır?
6. Kültür Sanat Basımevi'ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe  ğretimi ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe  ğretimi seti ders ve çalışma kitaplarının içeriği dijital okuryazarlık açısından yeterli midir?

1.3. Araştırmanın  nemi

Teknoloji, 21. yy'da hayatın her alanına yayılmış, bu durumdan eğitim alanı da büyük oranda etkilenmiştir. Yeni okuryazarlık türleri ortaya çıkmış; eğitim materyalleri değişmiş, dijitalleşmiş ve zenginleşmiştir. Bu durum eğitim alanındaki öğreten, öğrenen ve  ğretim materyali üzerindeki beklentilerin değişmesine sebep olmuştur. Dolayısıyla ders kitapları teknolojik gelişmelere ayak uyduran, ihtiyaçları karşılar nitelikte, çağa ve çağın gerektirdiklerine uygun olmalıdır.

Bu araştırma, Kültür Sanat Basımevi'ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe seti ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Yabancılar için Türkçe  ğretimi seti kitaplarının dijital okuryazarlık kavramlarını ne ölçüde barındırdığını ortaya koyması ve varsa eksikliklerin tespit edilmesi açısından önem arz etmektedir.

Yapılan alan yazın taramasından hareketle, konu ile ilgili olarak Maden, Maden ve Banaz (2018) Direkçi, Akbulut, şimşek (2018)'in çalışmaları olduğu görülmüş, ancak doğrudan yabancı dil olarak Türkçe  ğretimi alanında böyle bir çalışmanın olmadığı fark edilmiştir. Araştırmanın Yabancılar Türkçe  ğretimi seti kitaplarının dijital okuryazarlık bakımından geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları şunlardır:

- Çalışmada yalnızca dijital okuryazarlıkla ilgili kelimeler dikkate alınmıştır.
- Çalışma, Kültür Sanat Basımevi'ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe seti ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe  ğretimi seti kitapları ile sınırlandırılmıştır.

1.5. Tanımlar

1.5.1. Dil: Ergin (1998:7) dili; insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta; kendi kanunları içinde yaşayan ve gelişen canlı bir varlık; milleti birleştiren, koruyan ve onun ortak

malı olan sosyal bir müessese; seslerden örölmüş muazzam bir yapı; temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar ve sözleşmeler sistemidir, diye tanımlamıştır.

Güzel (2014: 18), dili “muhakemenin uzanabildiğı sınırları, duyguların erişebildiğı hayalin tanıyabildiğı bölgeleri görüntöleri adlandıran bir sistem” olarak tanımlamıştır.

Aksan’a (2009: 15) göre dil “her yönüyle bir ulusun kültürünün de aynasıdır; insanın ve uygarlığın en önemli belirtisi”dir.

Bu tanımlamalardan yola çıkıldığında dilin bir aktarım aracı olduğunu görürüz. Dil, insanlar arasında duygu ve düşünce aktarımı sağlarken dün- bugün- yarın bağlamı arasında da kültür aktarımı görevini üstlenmektedir.

1.5.2. Ana Dili: Bireyin içine doğduğu toplumdan öğrendiğı dildir. Aksan (2004, 175) ana dilini tanımlarken başta anne olmak üzere yakın iletişimde bulunulan çevrenin etkisiyle öğrenilerek bireyin toplulukla en sağlam bağıny oluşturan dil olduğunu belirtmiştir.

1.5.3. Yabancı Dil: “Bireysel veya toplumsal sebeplerle bireylerin bütün alanlarla küresel bir şekilde etkileşimde bulundukları ve her alanda bu iletişimin uzun süreli ve sağlıklı bir şekilde ilerlemesi bakımından öğrenme arzusu duyulan uluslararası dillerin bütünüdür.” (Demircan, 2013, s.6). Bu doğrultuda yabancı dil bireyin eğitim, meslek ve toplumsal ihtiyaçları gereğı sonradan edindiğı, ana dili dışında kalan dillerin tümüdür.

1.5.4. Okuma: Ön bilgiler kullanılarak yazar ve okur arasında kurulan iletişim temelli, amaca uygun belirlenen yöntem ve düzenlenmiş bir ortamda meydana getirilen anlama sürecine okuma denilmektedir (Akyol, 2010, s.1). Okuma; “Görme, dikkat, odaklanma, algılama, hatırlama, anlamlandırma, sentezleme, çözümleme, yorumlama ve farklı bileşenlerden oluşan karmaşık, duysal ve zihinsel bir etkinlik” (Karatay, 2010, s.459)’tir. Şahin (2009), okumayı; yazılı işaretleri görme, algılama, anlamını kavrama ve seslendirme işi olarak tanımlanmıştır.

1.5.5. Yazma: Yazma, yaşama dair edindiğimiz tecrübeleri; görerek, okuyarak, dinleyerek öğrendiklerimizi; bunların neticesinde hissettiklerimizi ve düşündüklerimizi yazı ile anlatmaktır (Sever, 1998: 60). Özdemir’e göre yazma, konuyu seçme ve sınırlandırma, bir amaca bağlama, söylenecekleri belirme, belirlenen düşünceleri planlama, planı yazıya dönüştürme gibi birbirine bağı bir dizi düşünsel etkinliktir (1991: 121).

1.5.6. Okuryazarlık: Alfabe aracılığıyla seslendirilmesi ve yorumlanmasıyla ile başlayan, olgu ve durumları ayrıntılı şekilde algılama ve algıladıklarına kendini katarak söyleme

şeklidir (Altun, 2005). Kress'e (2003, s. 62) göre okuryazarlık yaşamı anlamlandırabilmek amacıyla iletişime yönelik bütün figürlerin etkin bir biçimde kullanılabilme kapasitesidir.

1.5.7. Dijital Okuryazarlık: Dijital okuryazarlık; kişinin bilgisayar teknolojilerini kullanabilmek açısından bilişsel ve teknik becerilerini kullanarak bilgiye erişme, değerlendirme, oluşturma ve paylaşma becerilerinin oluşmasıdır. Dijital okuryazar kişiler, farklı şekillerdeki bilgileri anlayabilmeli ve bütünleştirebilmeli, yaratıcı ürünler oluşturabilmeli ve iş birliği becerilerinin gelişmiş olması gerekmektedir (Kurt, Telli, Bardakçı, 2022, s. 608).

1.5.8. Ders Kitabı: Öğretim programlarında ele alınan konu veya bilgilerin planlı ve belli bir düzen içerisinde sunan, öğretim sürecinin temel bilgi aktarma aracı olan tamamlayıcı öğretim materyalleri olarak tanımlanabilir (Ünsal ve Güneş, 2002).

1.5.9. Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitabı: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programı doğrultusunda hazırlanan, içerisinde Türkçe ve Türk kültürü ile ilgili metinler ve etkinlikler bulunan kitaplardır.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Temel Kavramlar ve Terimler

Dil, insanların birbirleri arasında duygu düşünce ve yaşantılarını aktarmak amacıyla kullandıkları bir araçtır. Dil, geçmişten günümüze iletişimi sağlayarak kendi üzerinde de insanlar üzerinde de birçok etkileşime ve değişime kapı aralamıştır. Bu nedenledir ki dilin tanımı konusunda da tarihsel süreçte birçok değişiklik olmuş, farklı kişiler tarafından farklı zamanlarda birçok dil tanımı yapılmıştır.

Ergin'e (2004, s.3) göre dil, insanlar içinde iletişimi gerçekleştiren doğal bir araç, ona has yasaları bulunan ve sadece bu yasaların sınırları içinde gelişen yaşayan bir varlık, temeli çok eski dönemlerde oluşturulmuş bir gizli antlaşmalar bütünü, seslerden oluşturulmuş toplumsal bir kurumdur. Dil, doğadaki canlıları diğerlerinden ayıran; insanı da diğer bütün canlı varlıklar içinde özel kılan en kıymetli özelliktir (Okur, 2006, s.9). Bir dil, her biri sonlu uzunlukta ve sonlu bir üyeler kümesinde oluşturulan (sonlu ya da sonsuz) cümleler kümesidir. Dil yetisi insanlara özgü bir yetidir. Tüm insanlarda var olan ve başkalarında var olmayan, benzersiz, basit girdilerle zengin ve karmaşık dilleri ortaya çıkartabilen bir yeti. Bu şekilde gelişen dil, bizim ortak biyolojik doğamız doğrultusunda belirlenmiştir, düşünce ve kavrayışa derin bir biçimde nüfuz eder ve doğamızın temel bir bölümünü oluşturur (Chomsky, 2009: 53). Ergin (2004), Okur (2006) ve Chomsky'nin (2009) tanımlarına bakıldığında dilin insanlara özgü olma özelliğinin vurgulandığını görürüz. Dil yalnızca insanlara özgü olup insanları doğadaki tüm canlılardan ayıran en önemli özelliktir.

Saussure (1980: 105) dil için şu tanıma yer vermiştir: “ Dil bir kâğıda da benzer. Düşünce kâğıdın ön yüzü ise, ses arka yüzüdür. Kâğıdın ön yüzünü keserseniz, arka yüzünü de kesmiş olursunuz. Dil de böyledir ne düşünce sesten ne ses düşünceden ayrılabilir”. Bilgin'e (2006: 1) göre dil, insanlar arasında iletişim kurmak, duygu, düşünce ve istekleri anlatmak amacıyla kullanılan sesli veya yazılı göstergeler dizgesidir. Ergin (2004), Saussure (1980) ve Bilgin'in (2006) tanımlarına bakıldığında dilin sesler ve göstergelerden oluşma

özelliğine dikkat çekildiğini görürüz. Dil, belirli kurallarla oluşturulmuş ses ve göstergeleri kullanarak insanlar arasında iletişimi sağlar.

Toklu (2003: 9) dilin sadece iletişim aracı olarak görmenin eksik olacağını belirterek dilin aynı zamanda toplumun kültürünü yansıtan bir ayna olduğunu ifade etmiştir. Dil, kültürel bir varlıktır ve kültürün izlerini taşır. Dil ve kültür birbirinden ayrılamayan toplumsal öğelerdir. Bu iki öğe toplumun tüm değer yargılarını, düşüncelerini, inançlarını, yaşam şekillerini, geleneklerini yansıtır. Çetin (1995: 49) Aksan'a (2009: 13) göre; dil, toplumun aynasıdır ve gelişmişliğin göstergesidir. Yapılan bu tanımlamalara bakıldığında dilin kültürle bağlantılı olma özelliğine değinildiğini görürüz. Dil ve kültürün iç içe geçmiş bir yapısı vardır. Dolayısıyla bunlar, birbirlerinden ayrılamayan iki kavramdır. Kültür, toplumun tarihini, yaşantılarını, gelenek ve göreneklerini, inançlarını ve değerlerini içinde barındırır. Dil ise tüm bu unsurlardan doğrudan etkilenir ve bunları gelecek nesillere taşır.

Görüldüğü üzere dil kavramının tanımlamaları dilin genel özellikleri üzerinden yapılmıştır. Dilin özelliklerini Kurt (2004'ten aktaran Belet Boyacı, 2018) ise şu şekilde ifade etmiştir:

- Fertler, belirli bir dil sistemi içinde işleyen bir ortama doğar ve bu andan itibaren dili bu çevrede hisseder, şekillendirir ve dille birlikte şekillenir. Hem bilinçli hem de bilinçsizce dili kazanır. Bu sebeple dil doğal bir varlıktır denilebilir.
- Dil, bazı kuramlara göre edinilirken bazı kuramlara göre de öğrenilir. Okul çağına kadar dilin özelliklerini belli bir düzeye kadar kazanan çocuklar, okul çağında ise dili sistemli bir eğitimle öğrenmeye başlar. Çünkü dilin belirli kullanımlarının öğrenilmesi zihinsel bir olgunluk istemektedir. Bu nedenle dil hem edinilen hem de öğrenilen bir yetenektir.
- Tarihi süreç açısından dilin değişmesine tanık olunsa da dilde asıl değişen biçimdir. Dil, kelimeler düzeyinde ne kadar değişse de iskeleti aynıdır. Yani dil, tarihsel ve devamlıdır.
- Çevresel faktörlerin farklılaşmasıyla beraber dil de farklılaşır. Dilin kendi içyapısı ya da o dili konuşan insanların dile müdahil olması dilin farklılaşmasına sebep olabilmektedir. Bu farklılaşma sözcük düzeyinde, üslupta ya da dil bilgisinde ortaya çıkabilir. Bu da gösteriyor ki dil devamlı olarak kendini yeniler ve değişim gösterir.

- Dilin varlığı, onu benimsemiş bir toplumun varlığına bağlıdır. Dil ancak bir toplumla edinilebilir ve dilin kuralları toplum tarafından kontrol edilir. Dil öğrenmek, o dile katılmak anlamına da gelir. Bu açıdan bakıldığında dil toplumsaldır.

Süer Eker ise dilin özelliklerini şöyle sıralamıştır:

- Dil, kendine göre bir sistemdir.
- Dil, esasında kelimelerin sözle ifade edildiği bir araçtır.
- Her dil hangi toplumun mevcudiyetindeyse, o toplumun gereksinimlerini karşılayabilecek yeterliliktedir. Kişinin fitratı, ancak lisanının müsaade ettiği kadarını öğrenebilir.
- Dilin ilk işlevi malumatı aracısız olarak doğrudan aktarmaktır.
- Dil, kişilerin birbirleriyle anlaşmasına yarayan saf bir etkileşim vasıtasıdır.
- Dil temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli anlaşmalar sistemidir.
- Dil, toplumsal ve kültürel bir kurumdur.
- Dil ve milliyetçilik arasında duygusal bir bağ mevcuttur.
- Dilin birbirine benzemeyen durumları doğru veya yanlış olarak nitelendirilemez.
- Dil, cinsiyetle; fiziksel ve psikolojik kimlikle ilişkilidir.
- Sanılanın aksine; dil, lehçe ve ağzın bir sınır çizgisi yoktur. (Eker, 2005: 4-18).

2.1.1. Anadil

Ses yapısı, şekil yapısı ve anlam bakımından birbirinden çok az farklılaşmış bulunan dil veya lehçelerin, kök bakımından bilinmeyen bir tarihte birleştikleri ortak dildir. (Korkmaz, 1992: 19) Tanımlamaya bakıldığında buradaki “ana” kelimesinin “temel, kaynaklık eden” anlamında kullanıldığını görürüz. Buna göre ana dil, birbirinden farklı dillere ve lehçelere kaynaklık eden, tarihi en eskiye dayanan dildir.

2.1.2. Ana Dili

İnsanın içinde doğup büyüdüğü aile ya da toplum çevresinde ilk öğrendiği dildir. (Vardar, 2002: 17) Korkmaz da ana dilini, “İnsanın doğup büyüdüğü aile ve soyca bağlı bulunduğu toplum çevresinden öğrendiği, bilinçaltına kadar inebilen ve kişilerle toplum arasındaki ilişkilerde en güçlü bağı oluşturan dil” (1992: 19) şeklinde tanımlar.

“Ana dil” ve “ana dili” kavramı birbiriyle karıştırılmaya müsait kavramlardır. Bunun için aralarındaki ayrımın iyi yapılması gerekmektedir. “Ana dil” kavramında bulunan “ana”

kelimesi “temel, kaynaklık eden” anlamında kullanılırken “ana dili” kavramında bulunan “ana” kelimesi “anne” anlamında kullanılmıştır. Vardar (2002) ve Korkmaz’ın (1992) tanımlamalarına bakıldığında “ana dili” kavramı “annenin kullandığı dil” anlamında kullanılmıştır.

Her insan yavrusu, çevresiyle olan ilişkilerinde algıladığı iletişim verilerini işleyerek, yaşamının ilk birkaç yılı içinde anadilini ya da birinci dili edinebilecek bir yetenek ile dünyaya gelmektedir (Demircan, 2013: 4). İnsanlar, ana dilini öğrenmek için bir çabaya ya da hazırlık sürecine gerek duymaz. Birey belirli bir dilin içine doğar ve içine doğduğu dili edinerek büyür. Doğduğumuz zaman biz anadilimizi sözvarlığıyla, kavramlarıyla, dilbilgisi kurallarıyla çevremizde hazır buluruz. Biz dünyayı anadilimizin penceresinden görür, onun kavramlarıyla düşünür anadilimizin kavramlarıyla evreni biçimlendiririz (Aksan, 2006: 15).

2.1.3. Yabancı Dil

“Bireysel veya toplumsal sebeplerle bireylerin bütün alanlarla küresel bir şekilde etkileşimde bulundukları ve her alanda bu iletişimin uzun süreli ve sağlıklı bir şekilde ilerlemesi bakımından öğrenme arzusu duyulan uluslararası dillerin bütünüdür.” (Demircan, 2013, s.6). Bu doğrultuda yabancı dil bireyin eğitim, meslek ve toplumsal ihtiyaçları gereği sonradan edindiği, ana dili dışında kalan dillerin tümüdür.

“İnsanlar, toplumlar ve milletler arasında kişisel, kurumlar arası ve devletler seviyesinde çeşitli ilişkiler bulunmaktadır. Bilim, siyaset, askerlik, eğitim, turizm, kültür, sanat, ticaret ve iletişim alanlarındaki bu ilişkilerin sağlıklı olarak yürütülebilmesi için ana dilden başka milletler arası ortak olan dillerin öğrenilmesi gerekmektedir” (Barın, 2004: 20). Tüm bu unsurlar bireyin ana dili harici bir dil öğrenmesine sebep oluşturur. Birey bu dili ana dili gibi kolay öğrenemez. Çünkü ana dili öğrenirken bilinçaltı unsurlar ön plandayken yabancı dil öğrenirken bilinçli amaçlar ön plandadır. Dolayısıyla yabancı dil öğrenebilmek için bireysel çaba ve hazırlık süreci gereklidir.

2.2. Yabancı Dil Öğretimi ve Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler

Yabancı dil insanların yaşadığı çağa uyum sağlamak, bilgiye ulaşmak ve diğer milletten insanlarla farklılıkları ortadan kaldırmak amacıyla ana dili dışında öğrendiği dillerin tümüdür.

Günümüzde teknolojinin gelişmesi, insanlar arasındaki iletişimin kolaylaşmasını sağlamıştır. Ülkeler arasındaki siyasi, ticari, ekonomik vb. ilişkiler insanların birbirlerini anlayabilmeleri için ortak noktada buluşmasını zorunlu kılmıştır. Bu sebeple insanlar farklı yer ve zamanlarda kendinden farklı milletten insanlarla sağlıklı iletişim kurabilmek için yabancı dil öğrenme gereği duymuşlardır.

Ayrıca insanlar yabancı dili; meslek edinme, öğrendiği dili askerî, siyasî ve ticarî gayelerle değerlendirme, bilimsel yayınlardan yararlanabilme ve yabancı dilde yayın yapma, başka dil konuşan ülkelere yolculuk yapma, çeşitli kültürler hakkında bilgi sahibi olma, yabancı dil konuşan biriyle arkadaşlık etme ya da evlenme amaçlarıyla da öğrenirler (Şahin,2013, s.28). İnsanlar yabancı bir dili öğrenirken aynı zamanda kendi kültürü ve yabancı kültürler arasında bağ kurmayı, iki kültür arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları değerlendirmeyi, yalnızca yabancı kültüre değil, kendi kültürüne de farklı açılardan bakmayı öğrenir (Yiğit, 2017, s.73).

Değişen ve gelişen çağ, her alanda olduğu gibi dil öğretim yöntemlerinde de etkisini göstermiştir. Günümüzde dil öğretiminde kazanıma uygun yöntem seçilmekte, seçilen yöntemin başarılı olmadığı durumlarda başka bir yönteme başvurulmaktadır. Kullanılan yöntemler sonunda öğrencilerin dönütleri, yeni yöntemlerin geliştirilebilirliği durumuna ışık tutmaktadır. Yabancı dil öğretim yöntemleri; yabancı bir dil öğrenmenin ötesinde öğretim çalışmalarında öğrenciyi daha yetkin bir öğrenen haline getirmenin yolunu gösterme çabasında olan sistemlerdir (Memiş ve Erdem, 2013: 298). Kuşçu ve Karan'a (2017: 466) göre yabancı dil öğretiminde yöntemlere başvurmadan başarıya ulaşmak imkânsız olduğu gibi tek bir yöntemle yabancı bir dilin öğretilmesi de mümkün değildir.

Memiş ve Erdem'in (2013: 299) çalışmasına göre belli başlı dil öğretim yöntemleri şunlardır:

2.2.1. Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi

Bu yöntem ile direkt tercüme ve gramer kurallarının öğretilmesine dikkat çekilir. Geleneksel bir yöntem olan dilbilgisi-çeviri yöntemi XX. yüzyılın başlarına kadar çok kullanılmıştır. Bu öğretim yöntemi ezbere öğretimi ve tümdengelim dayanan dilbilgisi kurallarını temel almaktadır (Özdemir, 2006: 22). Dilbilgisi-Çeviri yönteminin her zaman iletişim görevinin ayrılmaz bir parçasıdır ve ondan soyutlanan anlamlı bir iletişim etkinliğinin

olmasının mümkün değildir (Doğan ve Doğan, 2011: 260). Bu yöntemin amacı, dil bilgisi kuralları ve çeviri yoluyla öğrencilere okumayı, yabancı dildeki metinleri çevirmeyi ve ardından da dinleme ve konuşmayı öğretmektir (Güneş, 2011: 127). Bu bağlamda konuşma ve dinleme becerilerinden daha çok okuma ve yazma becerileri üzerinde yoğunlaşarak konuşma dilinden daha çok yazı diline önem verilir (Doğan, 2012: 79). Bu yöntemde okuma ve yazma becerisi ön plandayken dinleme ve konuşma becerisi arka plana atılmıştır. Öğretmen merkezli olan yöntemde öğrenciler pasif alıcı konumundadır.

2.2.2. Direkt Yöntem/Dolaysız Yöntem

Genel olarak, dil öğrenen bireyin dil öğrenim sürecine doğal olarak katılımını amaçlayan Düzvarım/Direkt yöntemi 1950’li yıllarda ortaya çıkmıştır (Demiral ve Kaya, 2015: 335). Bu yöntemde göre öğretilecek dil ile bunu karşılayan kavram arasında doğrudan bir bağlantı kurulmalıdır. Dinleme becerisi bu yöntem için önemlidir. Yöntemde öncelik olarak dil bilgisi kurallarının öğretilmesine karşı çıkmaktadır. Bu yöntemi kullanan öğretmenler derslerinde gramer odaklı çalışmamalı ve derslerinde sık sık dinleme etkinliklerine yer vermelidir.

2.2.3. Doğal Yöntem

Bu yöntem yabancı dilin, anadiline benzer biçimde öğretilmesi gerektiğini savunan bir yöntemdir ve Dilbilgisi-Çeviri yöntemine tepki olarak doğmuştur (Memiş ve Erdem, 2013: 302). Doğal yöntem, tarihin her döneminde, zengin çocuklarına yabancı dil öğretirken anadili, hedef dil olan mürebbiyeler tarafından kullanılmıştır (Doğan, 2012: 88). Doğal yöntem, klasik yazı diline önem vermeden mevcut dili öğrenmeyi temel alan yöntemdir. Bu yöntemde göre sözcükler kurallardan daha önemlidir. Öğrenciler hedef dile maruz kalmalı ve ana dilden yardım almamalıdır. Dil ana dili nasıl öğreniliyorsa o şekilde öğrenilmelidir.

Bu yöntemi benimseyen öğretmenler, öğrenme ortamında öğrencilerinin ana dili kullanımına izin vermemelidir. Öğrenciler kontrollü bir şekilde hedef dile maruz bırakılmalıdır.

2.2.4.İşitsel-Dilsel Yöntem

Yabancı dil öğrenim işlemini tekrar ve pekiştirmelerle alışkanlık kazanımı olarak niteleyen bu yöntem dil öğrenme sürecini de doğru cevapların pekiştirilerek aralarında güçlü dilsel etki-tepki bağıını güçlendirmeyi temel alır (Doğan, 2012: 116). Yöntemin uygulanmasında önce öğretilen dilin yapısını gösterebilecek tümceler öğretilir. Sonra bunların alıştırması yapılır. Böylece yabancı dili konuşurken 28 anadildeki hıza erişilmeye çalışılır. Gerekliğinde öğrencinin anadilinde açıklama yapılabilir (Memiş ve Erdem, 2013: 304). Bu yöntemde dinleme ve konuşma becerisi ön plandadır. Yöntemin amacı hedef sözcük ve cümleleri sürekli tekrar ederek ezberletmektir. Uygulamalarda öğretmen ve öğrenci aktiftir. Yöntem zihinsel süreçlere değinmemesi açısından eleştirilir.

Bu yöntemi benimseyen öğretmenler, öğrencilerin duyarak ve tekrar ederek öğrenmesini sağlamalı ve edinilen bilgileri devamlı olarak pekiştirmelidir.

2.2.5. Bilişsel Yöntem

Yaklaşım, bilişsel öğrenme teorisyenlerinden Ausubel ile ünlü dilbilimci Chomsky'nin görüşlerinin ışığında oluşturulmuştur (Demirel, 2019, s.45). Bu yöntemde öğrenciler, öncelikle yabancı dil öğrenimi için gerekli bilgileri edinir. Öğrenciler, ana dilleriyle öğrenilecek yabancı dilin farklı ve ortak yönlerini belirleyerek kendilerine bir yol haritası çizer. Bu süreçte öğrencilerin dil kurallarını kendi kendilerine keşfetmesi beklenir. Dilbilgisi kurallarının öğretiminde tümevarım ve tümdengelim kullanılır ve kurallar anadilde yapılan karşılaştırma ve açıklamalarla öğretilir (Memiş ve Erdem, 2013: 305). Doğan'a (2012: 175) göre bilişsel yaklaşım, önce cümlelerin yapılarını çözümleyerek genel prensipleri çıkarma (tümevarım) ve sonra da dilin genel prensiplere dayanarak yapılan araştırmaları açıklama (tümdengelim) tekniklerini uygular.

Bu yöntemi benimseyen öğretmenler, öğrencilerinin ana dillerinden yardım alarak dil kurallarını kendilerinin keşfetmesi yönünde desteklemelidir.

2.2.6. İletişimsel Yöntem

Bilişsel yöntemdeki eksikliklere tepki niteliğinde ortaya çıkmıştır. Dilin, iletişim ile kültürü bir araya getiren daha genel bir kuramın bir parçası olduğunu savunur. Yöntemde

iletişim becerisinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu beceriye sahip olan ğrenci dili kullanabilmek için bilgi ve yetenek kazanmış olur (Memiş ve Erdem, 2013, s. 306).

İletişimsel dil ğretimi, öğrenciye hayatın farklı alanlarında dilsel olarak uygun davranabilme becerisini kazandırmakla beraber bunun için uygulamalarda doğal dil kullanımı ve dilin doğal ğretimi önceliklidir (Doğan, 2012: 144). Bu yöntem ğrenci merkezlidir ve dört temel dil becerisine önem verilir. ncelik sözlü ifade becerisinin kazandırılması yönünde olduğundan derslerde karşılıklı konuşmaya çok önem verilir (Demiral ve Kaya, 2015: 338).

Bu yöntemi benimseyen öğretmenler, öğrenciler için konuşmaya dayalı etkinlikler sunmalıdır. Bunun yanı sıra öğretmenler öğretilecek hedef dilin kültüründen de haberdar olmalıdır.

2.2.7. Seçmeli Yöntem

Kelime ğretiminde dzvarım yönteminden, gramer kalplarında bilişsel öğrenme yönteminden, konuşma becerisi için ise kulak-dil alışkanlığı ve iletişimci yöntemden faydalanan bir yöntemdir (zdemir, 2006: 27). Burada tek bir yöntem söz konusu değildir. Yöntem, ihtiyaç durumuna göre seçilir. Seçmeli yöntemin zellikleri:

- Dil ğretimi yaşama yönelik olmalıdır.
- Öğrenilen dilden başka bir dil tercih edilmemelidir.
- Çeviri, dili yeni öğrenenlere yararlı olmamaktadır.
- Öğrenciler arasındaki farklar göz ardı edilmemelidir.
- Öğrencilerde hedef dili öğrenme isteği uyandırılmalıdır.
- Okuma ve yazma becerisinin öğretilmesine hemen başlanmalıdır.
- Dil ğretimi kolaydan zora ve somuttan soyuta doğru gerçekleştirilmelidir (Barın, 2004, s. 27).

Bu yöntemi benimseyen öğretmenler, dil ğretim yöntemlerini iyi bilmeli ve hangi etkinlikte hangi yöntemi kullanacağını tespit edebilmelidir.

2.2.8. Telkin Yöntemi:

Telkin yönteminde öğretmenin ana rolü, öğrencinin telkine en açık konumda olacağı durumları oluşturmak ve içeriğin öğrenciler tarafından en doğru şekilde algılanmasını sağlamaktır (Şahin ve Acar, 2013, s.70). Bu yöntemde ritim ve müzik önemlidir.

Demirel, (2021: 60) telkin yönteminin sınıf içinde uygulanabilmesine yönelik sınıfların rahat bir ortam sağlayacak şekilde düzenlenip öğretme ortamında müzikten yararlanıldığını, dersliklerde loş ışık kullanıldığını ve yerlere halı kaplanarak rahat koltuklar yerleştirildiğini kaydeder. Bu bağlamda yöntemin öğrencilerdeki hazırbulunuşluk düzeyini önemseydiği ve bu doğrultuda sistemleştiğini söylemek mümkündür. Nitekim öğretim ortamının düzensizliği, öğretimi olumsuz etkileyecek ve bazı becerilerin de kazanılmasına engel olacaktır. Durmuş'un (2013: 76) ifadesine göre bu yöntem, öğrencilerin kavramalarını sağlamanın, ancak önlerindeki bu engelleri kaldırmakla mümkün olabileceğine inanmaktadır.

Bu yöntemi benimseyen öğretmenler, ortamın düzenli olmasını sağlamalı ve ortamı bu yönetime göre şekillendirmelidir.

Yabancı dil öğretimi, içerik, yöntem, araç ve gereç açısından büyük değişikliklere uğramıştır. Yabancı dil öğretimi alanında yaşanan bu tür değişimleri yakından izlemek ve bunları gerek ulusal gerekse bireysel seçimlerle uygulama alanına aktarmak zorunluluğu doğmuştur (Erişek ve Yücel, 2002: 64). Bu bağlamda dil öğretim sürecinde uygun yöntem seçilmeli, güncel yöntemler takip edilmelidir. Sürece uygun seçilmeyen yöntemle alınan eğitimin eksik ve hatalı bir dil eğitimi olması kaçınılmazdır.

2.3. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi

Doğumdan itibaren edinilen dil ile sonradan öğrenilen dilin farkı yalnızca kelime ve gramer farkı değildir. Diller ait oldukları milletin kültürünü içinde barındırır. Bu etkileşim dil kavramlarına bazen doğrudan yansır. Aynı kelimenin başka dillerde farklı anlamlar taşıması hatta bazen aynı dilde aynı kelimenin vurgu farkı nedeniyle farklı anlamlar taşıması kültürün dil üzerindeki en güzel örneklerindendir. İkinci dili öğrenen bireyin, bu dili ana dili olan bireyle iletişime geçerken kültür farkını dikkate alması olası iletişim kazalarını önleyecektir. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi bu konuda standardı oluşturarak kültürlerarası iletişim becerilerini kazandırma amacı taşımaktadır.

Yabancı dil öğretimi bir plan ve ortak bir çerçevede ele alınmalıdır fikriyle ortaya çıkan çerçeve dil öğretiminde standartlaşmaya yol açma ve öğretimde birlikteliği sağlama amacıyla oluşturulmuştur (Çelik, 2018: 50). Ortak Çerçeve Metni, farklı eğitim sistemlerinden gelen bireyler arasında dilsel anlamda bir ortaklık sağlamayı da amaçlamaktadır (Uysal, 2009: 30). Çok dilli ve çok kültürlü bir yapıya ulaşmada en önemli araç olan yabancı dil öğretimi, bireylerin kendi öğrenme süreçleri ile ilgili sorumluluk almalarına ve hedef dili ortak ölçütler çerçevesinde etkili bir biçimde kullanmaya odaklıdır (Mirici, 2015: 48).

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinin özellikleri:

1. Çok işlevli: Dil öğrenim olanaklarının planlanma ve hazırlanmasında, tüm amaç ve hedefleri kapsayacak şekilde ve kullanılabilir olması.

2. Esnek: Çeşitli koşullarda kullanıma uyarlanabilir olması.

3. Açık: Düzenin daha fazla geliştirme ve ayrıntılandırılmaya uygun olması.

4. Dinamik: Kullanımdan kaynaklanan deneyimlere dayalı olarak sürekli geliştirilmesi.

5. Kullanışlı: Kullanıcıya yönelik Anlaşılır ve kullanılabilir olması.

6. Saplantısız: Rekabet içindeki çeşitli dilbilimsel ya da eğitim bilimsel kuram ve didaktik yaklaşımlardan birine kayıtsız şartsız bağlanmaması (Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi AOÖÇ, 2013: 17).

Bu çerçeveye göre ortak bir dil öğretimi sağlamak amacıyla dil düzeyleri altıya ayrılmıştır. Dil seviyeleri öncelikle kısaca “öğrenen” olarak nelerin yapılabileceğini tanıtmış, daha sonra da her bir seviyede farklı becerilerde nelerin yapılabileceğini daha ayrıntılı açıklamıştır (Sıkı, 2014: 84). A1 ve A2 başlangıç seviyesi, B1 ve B2 orta seviye, C1 ve C2 ise ileri düzey seviyedir.

2.4. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Tarihsel Süreci

Günümüzde teknolojinin gelişmesi, ticaretin sınırları aşması, bilgiye ulaşma isteği, eğitim, seyahat, sosyalleşme gibi nedenlerden dolayı yabancı dil öğrenmenin önemi artmıştır. İnsanların öğrenecekleri dilin seçiminde tüm bu faktörlerin yanı sıra ülkelerinin jeopolitik konumu da belirleyici olmuştur. Bu açıdan bakıldığında Türkiye, dünya üzerindeki yeri

sayesinde tarih boyunca dikkat çeken bir ülke olmuştur. Ayrıca Türklerin geniş bir coğrafyada hayatlarını devam ettirmesi, farklı milletlere mensup insanların Türkçeye olan ilgilerini ve isteklerini arttırmıştır (Keskin, 2019, s.13).

Türkçe, Unesco'nun "Anadil sıralamasındaki" tespitlerine göre dünyada üçüncü sırayı, resmi diller sıralamasındaki ise beşinci sırayı almaktadır (Güzel ve Barın, 2020: 20). Dünya üzerinde 200 milyondan fazla insanın konuştuğu bu dil, her geçen gün farklı alanlarda ve farklı coğrafyalarda yayılımını arttırmaktadır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin ne zaman başladığı kesin olarak bilinmemektedir. Türklerin ilk yazılı belgesi olduğu bilinen ve Köktürk döneminde yazılmış olan Orhun Kitabelerinde Türkçenin başka milletlerce öğrenildiğine ilişkin veriler bulunmaktadır (Keskin, 2019, s.11). Nitekim Orhun Kitabelerinde Çinli elçilerin kısa aralıklarla Köktürk ülkesini ziyaret etmesi ve Çin'in Köktürklerle yakın siyasi, ticari ve ekonomik ilişkileri, Çin'de Türk dilinin bilindiği ihtimalini göstermektedir (Biçer, 2012, s.111). Ayrıca Köl Tigin ve Bilge Kağan Kitabelerinin bir tarafının Çince olması da Çinliler ve Türkler arasındaki ilişkinin seviyesini göstermesi açısından kıymetlidir. (Alyılmaz, 2005'ten aktaran Biçer, 2012, s.111).

Uygurlar döneminde, Böğü Kağan'ın Çin'den getirdiği Manirahiplerinin Maniheizm'i Türkler içinde yaymak istemeleri üzerine, öncelikle Çinli rahiplerin Türkçe öğrendiği düşünülebilir (Biçer, 2012, s.113-114).

Karahanlılar döneminde ise Türkçenin yabancılara öğretiminde bilinen ilk yazılı eser, Kaşgarlı Mahmut'un yazmış olduğu Divanü Lügati't-Türk'tür (Biçer, 2012, s.114). Yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla yazılmış olan bu eserde sözcüklerin kökenleri hakkında bilgiler verilmesi sözcüklerin öğretimini kolaylaştırmıştır" (Biçer, 2012, s.115).

Kıpçak döneminde ilk kez sistematığı bulunan donanımlı Türkçe öğretim kitapları kullanılmıştır. Memlük Devleti'nin yöneticisi ile ordusu Türk olduğundan dolayı Türkçe ve Türkçenin öğretimi çok önemli olmuştur. Bu dönemde Türkçeye gösterilen alakanın çoğalması Arapların Türkçe öğrenmesine etki etmiştir (Biçer, 2012, s.116).

Çağatay devrinde birçok dil bilgisi kitabı ve lügât kaleme alınmıştır. Fakat oluşturulan eserlerin büyük çoğunluğu ana dili öğretimine aittir. Yalnızca Ali Şir Nevai'nin kaleme aldığı Muhakemetü'l Lügateyn isimli eser Farsçaya karşı Türkçeyi savunmak için yazılmıştır. Eser,

Türkçenin Farsçadan aşağıda olmadığını, Farsçaya eşdeğer bulunduğunu kanıtlamaya çalışmış ve Farsça ve Türkçenin gramer özelliklerini kıyaslamıştır (Biçer, 2012, s.123).

Osmanlı döneminde devşirme yolu ile Yeniçeri Ocağına alınan Hristiyan çocuklarına Türkçe öğretilmesiyle başlayan yabancılara Türkçe öğretimi çalışmaları, toprakları alınan Balkan uluslarının Türkçe öğrenimi ile devam etmektedir (Karal, 2001). Bunun yanında resmi dili olarak Türkçenin kullanılması, siyasi ve ticari ilişkiler bağlamında Avrupalı devletleri Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilmesine ilişkin teşvik etmiştir (Timur Ağıldere, 2010).

Cumhuriyet'in ilanı (1923) ve harf devrimi (1928) 'nden sonra çözülmeyi bekleyen farklı problemler ve eğitim kurumlarındaki Fransızca, Almanca, İtalyanca ve İngilizceye karşı duyulan hassasiyet sebebiyle Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin yeterince ilgi görmediği bilinmektedir (Kardaş ve Kaya, 2019). Türk Dil Kurumu (1932) kurulduktan sonra yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine çalışmalar hızlanmış, 1950'den sonra üniversiteler bünyesinde kitaplar çıkarılmaya başlanmıştır. Kitaplar şu şekilde sıralanmıştır: Yabancılar İçin Türkçe Dersleri: Konuşma, Okuma (Akyüz, 1965), Yabancılar İçin Türkçe Dilbilgisi (Zülfikar, 1969), Yabancılar için Açıklamalı Uygulamalı Türkçe (Aytaç ve Önen, 1969), Türkçe Öğreniyoruz (Hengirmen, 1986), Yabancılar İçin Türkçe 1- 2 (Sebüktekin, 1997), Yabancılar İçin Türkçe 1 ve Türkçe Dil Bilgisi 1 (Gazi Tömer, 2000) ve Okuyorum – Öğreniyorum (Türkmen, 2009)

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sahasındaki ilk kurumsal çalışma, 1984'te Ankara Üniversitesi bünyesinde Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER)'nin kurulması ile gerçekleşmiştir. Bu kurum, 1992 yılında Türkiye ile akraba topluluklar arasındaki mevcut tarihî ve kültürel bağları pekiştirmek, geliştirmek ve bu ülkelerin ihtiyacı olan yetişmiş insan gücünün karşılanmasına yardımcı olabilmek amacıyla yürütülen 'Büyük Öğrenci Projesi' ile çalışmalarını hızlandırarak yurt içi ve yurt dışındaki şube sayısını arttırmıştır (Köse ve Özsoy, 2020).

Ankara Üniversitesinin ardından Ege Üniversitesi (1992) ve Gazi Üniversitesi (1994)'nin açtığı Türkçe öğretim merkezlerini birçok üniversitede TÖMER, DİLMER ve TÜRKMER gibi farklı isimlerle açılan kurumlar takip etmiştir. 2021 yılı itibarıyla Türkiye'de bulunan 207 yükseköğretim kurumu arasında 94 devlet ve 37 vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 131 üniversitede yabancılara Türkçe öğretimi yapılmaktadır (Altun, 2021). Yabancılara Türkçe öğretimi yapan kurum/ merkez ve birimlerden bazıları şunlardır: "Ahmet Yesevi Üniversitesi Hazırlık, Dil Öğretim Merkezi Türk Dili Bölümü, Ankara Üniversitesi

Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi (Ankara TÖMER), Atatürk Üniversitesi Dil Öğretim Merkezi (DİLMER), Boğaziçi Üniversitesi Dil Merkezi, Dicle Üniversitesi Yabancı Diller Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Dil Eğitimi Araştırma ve Uygulama Merkezi (DEDAM), Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü Türkçe Öğretimi Birimi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Uzaktan Türkçe Öğretim Programı, Fatih Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi (FÜSEM) Temel Düzey Türkçe Eğitimi, Fırat Üniversitesi Dil Eğitim - Öğretim ve Araştırma Merkezi (FÜDEM), Gazi Üniversitesi Türkçe Öğrenim, Araştırma ve Uygulama Merkezi (Gazi TÖMER), Hacettepe Üniversitesi Dil Öğretimi, Uygulama ve Araştırma Merkezi (HÜDİL), İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi Türkçe Birimi, Kara Kuvvetleri Komutanlığı Lisan Okulu Türkçe Bölümü, KırgızistanTürkiye Manas Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu Türkiye Türkçesi Öğretimi Koordinatörlüğü, Millî Eğitim Bakanlığı, Süleyman Demirel Üniversitesi Türk Dili Öğretimi Araştırma ve Uygulama Merkezi, Trakya Üniversitesi Dil Eğitimi ve Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı (TİKA)” (Alyılmaz, 2010 ve Bakır, 2014).

2.5. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Üzerine Yazılan Eserler

2.5.1.Dîvân-u Lugâti't-Türk

Kaşgarlı Mahmut tarafından 1072 yılında yazılmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanının ilk eseridir. Kaşgarlı Mahmut eserini Türkçenin yüceliğini kanıtlamak ve Araplara Türkçe öğretmek için yazmıştır. Kitapta Türklerin büyük ve güçlü bir millet olduğu ve Arapların Türkler ile iyi geçinmesinin kendilerine yararlı olacağına değinilmiştir.

Bu eser, Türkçeyi Araplara öğretmek ve Türkçenin Arapçadan daha üstün bir dil olduğunu kanıtlamak amacıyla yazılmıştır (Güzel ve Barın, 2020: 16). Durmuş'a (2013: 97) göre eserde, dil öğretim sistemi olarak tümevarımsal (inductive) öğretim tercih edilmiştir. Bu teknikle, önce örnek veya örnekler verilmiş, ardından ele alınan yapılar, kelimeler biçimsel, sesbilgisel ve anlamsal özellikleri ile tanıtılmıştır.

2.5.2. Codex Cumanicus

Batıya doğru hareket eden Türk boylarını Hristiyanlaştırmak için Batılı misyonerler Türk dilini öğrenmişler ve Türkçe öğrenmek için eserler yazmışlardır (Arslan, 2012: 179-180). Dîvân-u Lugâti't-Türk'ten sonra yazılan yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kitabıdır. Bu yönüyle alanda yazılan ikinci kitap olmuştur. Kıpçak Türkleri arasında hristiyanlığı yaymak için misyonerler tarafından yazılmıştır.

Codex Cumanicus, 1362 yılında Petrarca adlı bir kitap koleksiyoncusu tarafından Venedik Cumhuriyeti'ne hediye edilmiş ve Venedik Katedrali Kütüphanesi koleksiyonu arasında yerini almıştır. Eserin tek nüshası vardır ve şu an Marcus manastırı kütüphanesindedir (Çağatay, 1978: 141). Karadeniz'in kuzeyindeki Kıpçak (Kuman) Türklerinden İtalyanlar ve Almanlar tarafından XIV. yüzyılda derlenmiştir ve iki bölümdür. Yazı dilini değil, o zamanki Kıpçakların konuşma dilini, ağızlarını yansıtır (Ercilasun, 2012: 382). Eserde, sözlükten başka, İncil'den parçalar bulunan dinî metinler, atasözleri ve bilmece, tercüme ile birlikte yer alır. Bu durum Türk dilinin öğretimi maksadıyla yazıldığını gösterir (Karakuş, 2006: 20-21).

2.5.3. Kitabü'l-İdrak li-Lisâni'l-Etrak

Eser, 1312 yılında Kahire'de, Gırnatalı meşhur dil âlimi Esîru'd-dîn Ebû Hayyân tarafından, Memlûkların Mısır'a hâkim olduğu dönemde Arapların bölgenin hâkim gücü hâline gelen Türklerin dilini öğrenme ve anlayabilmelerine yardımcı olmak üzere Arapça olarak hazırlanmıştır (Aldemir, 2019: 66). Kitabü'l-İdrak daha önce telif edilmiş, Mısır'da konuşulan Türkçe'nin teorik gramerini ortaya koyan, günümüze kadar gelmiş en eski tarihli eserdir (Develi, 2002: 108). Eser mukaddime, sözlük ve gramer bölümü olmak üzere üç bölümdür (Doğan, 2016: 337).

2.5.4. Muhakemetü'l-Lugateyn

Ali Şîr Nevâî, eserini 58 yaşında olgun bir şair ve devlet adamı olarak yazmıştır. Eserin ana konusu bazı bakımlardan Türkçenin Farsçadan daha üstün bir dil olduğunu göstermektir (Bulut, 2017: 37). Ali Şîr Nevâî, eserini yazarken kitabı bölümlere ayırmadan görüşlerini serbest bir şekilde anlatmıştır (Bilgin, 2005: 397).

2.5.5. El-Kavânû'l-Küllîyye li-Zabtî'l-Lügati't-Türkiyye

Yazarı henüz tespit edilemeyen eser, yabancılara Türkçe öğretmek için yazılmıştır. Eserde İslami öğelere sık sık değinilirken toplumdaki etik kurallar vurgulanmıştır.

2.5.6. Ed-Dürretü'l Mudiyye fi'l-Lügati't Türkiye

Ed-Dürretü'l Mudiyye fi'l-Lügati't Türkiye, Memlûkler döneminde Araplara Türkçeyi öğretmek amacıyla yazılmış bir sözlüktür (Durmuş ve Okur, 2013:161). 24 bölümden oluşan eserin 23 bölümünde belirli kavram alanından kelimeler belirli ortak başlıklar altında listelenir, son bölümde ise günlük konuşma dilinden cümleler sıralanır (Durmuş, 2013: 101). Eserde konuşma diline ve kelime öğretimine ağırlık verilmesine rağmen dil bilgisi kurallarına yer verilmemesi, eserin dil öğretim yöntemlerinden doğal dil yöntemi ile kaleme alındığı gösterir (Tiryaki, 2011: 1).

2.5.7. Kitâbü'l-Bûlgatü'l-Müştâk fî Lûgati't-Türk ve'l-Kıfçak

Cemâleddin Ebû Muhammed Abdullah et-Türkî tarafından yazılmıştır. Eser, isimler ve fiiller şeklinde iki bölüme ayrılmış bir sözlüktür (Topuzkanamış, 2011: 469). Eserde Kıpçak Türkçesinde de kullanılan Farsça, Moğolca, Arapça, Berberice, Bulgarca, İtalyanca, Slavaca, Sanskriçe, Soğdakça ve Yunanca alıntı kelimeler tespit edilmiştir (Al Türk, 2018: 1452). Toplam 1500 kadar madde başı kelimeyi içeren eserde az sayıda Oğuzca kelime de bulunmaktadır (Yüce, 1993: 47 314). Eserde Türkçe kelimelerin Arapça karşılığı verilirken bu karşılıkların Suriye Arapçası ile verilmesi dikkat çeker (Barın, 2010: 123).

2.5.8. Et-Tuhfetü'z Zekiye fi'l-Lûgat'i-t Türkiye

Üzerinde çok sayıda çalışma yapılan bu eser, ilk kez 1945 yılında Besim Atalay tarafından yayınlanmıştır (Kaymaz ve Mohammad, 2016: 1). Eserin nerede, ne zaman ve kimin tarafından yazıldığı kesin olarak bilinmemektedir (Ölmez ve Khairullah, 2016: 176). Eserde yaklaşık 3500 Türkçe kelime yer almaktadır. Gramer bölümü çok kısadır ve Kıpçak Türkçesi'nin isim ve fiille ilgili belli başlı konuları işlenmiştir (Yavuzarslan, 2012: 360).

2.5.9. Kitâb-ı Mecnû-ı Tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Mongolî

İlki Arapça-Türkçe, ikincisi Moğolca-Farsça olmak üzere iki bölümden oluşur (Barın, 2010: 123). Kitabın büyük bir bölümünü sözlük ve kelime listesi oluştururken; dil bilgisi ile ilgili üçüncü ve dördüncü kısımlarda ele alınan yapıların Kıpçak Türkçesindeki biçimsel özellikleri, bir kural tanımlaması şeklinde verilir. Örnekleri ise eserin farklı bölümlerinde sunulmaktadır (Durmuş, 2013: 100).

2.5.10. Hilyet'ül Lisân ve Heybetü'l-Lisan

İbn Mühennâ, eseri Arapça, Farsça ve Moğolca'nın belli başlı özelliklerini esas alarak Arapça yazmış böylece devrinde bir ihtiyaca cevap verdiği gibi Farsça, Türkçe ve Moğolca'nın önemli kaynaklarından sayılan bir eser ortaya koymuştur (Erkan, 1999: 218). Eserin Divanu Lügati't-Türk'ten sonra ortaya çıkan ilk kaynak olma özelliği taşıması önemlidir (Kaymaz, 2014: 243).

2.6. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları

Eğitim öğretim faaliyetlerinde çok çeşitli materyaller kullanılmasına rağmen ders kitapları, eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek üzere öğrencinin öğrenme yaşantılarına yönelik temel kaynak olarak en çok tercih edilen materyaldir (Halis, 2002: 51; Erdal, Dağdeviren, Gökhan, Şen ve Şenay, 2018; Erdem, Doğan ve Altunkaya, 2019). Dolayısıyla amacına uygun, nitelikli ders kitapları Yabancı dil olarak Türkçe öğretim sürecinde önemli bir görev üstlenmektedir.

Türkiye'de ve yurt dışında farklı TÖMER birimleri ve Türkçe öğretim merkezlerinde yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan başlıca setler; Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan Yedi İklim Türkçe, Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe, Gazi Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan Yabancılar için Türkçe, İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi tarafından hazırlanan İstanbul Yabancılara için Türkçe, Dokuz Eylül Üniversitesi DEDAM tarafından hazırlanan İzmir Yabancılar için Türkçe, Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü tarafından hazırlanan Yabancılar için Türkçe Metinler Okuyorum Öğreniyorum, Karabük Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan Türkçe Yaşamak, Yunus Emre Enstitüsü tarafında hazırlanan ÇİT

Çocuklar için Türkçe, Haydi Türkçe Öğrenelim ve Türkçe Öğreniyorum, özel dil kursları tarafından hazırlanan Altay 17 Türkçe Öğreniyorum, Yabancı Dilim Türkçe ve Kesit Eğitim Türkçeye Yolculuk şeklinde sıralanmaktadır (Yağmur Şahin ve Koçbey, 2018).

2.7. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar

Yeni bir dil öğrenim sürecinde sorunlar yaşanması doğaldır. Tarihten bugüne birçok kurumda farklı amaçlar, kişiler ve materyallerle Türkçe öğretimi yapılmıştır. Dolayısıyla bu süreçte de belli başlı sorunlar yaşanmıştır. Bunları ana başlıklar halinde şu şekilde sıralayabiliriz:

2.7.1. Türkçenin Yapısından Kaynaklanan Sorunlar

Öğrencilerin ana dillerinin Türkçeden farklı özellikte olması (sözdizimsel, biçimbirimsel, sesbirimsel vb) ve bundan kaynaklanan sorunların sıklıkla yaşanması (özellikle eklerin kullanımı, sözcüklerin yeri, özne yüklem uyumu vb.),

- Öğrencilerin Türkçe yapıları oluştururken kendi dillerinden aktarma yapamaması,
- Öğrencilerin çekim ya da yapım eklerini doğru sıralayamaması,
- Öğrencilerin bazı sesleri (ğ, c, ç, s, ş, ı) duymakta zorluk çekmesi, bunları doğru telaffuz etmede sorunlar yaşaması,
- Öğrencilerin kendi alfabelerindeki sembollerle Türkçedeki sembollerin aynı (a, b vb), benzer (p-Rusçada r, Rusçada küçük harf t, m), farklı olması (ş, ç) veya hiç bulunmaması (ğ, ü, ö, ı) (Demirtaş ve Acer, 2016: 180).

2.7.2. Kurumdan Kaynaklanan Sorunlar

Türkçede yeterliliğin ölçülebilirliğinin uluslararası alanda tanınmasını sağlayan, kurumsallaştıran Yunus Emre Enstitüsü tarafından geliştirilmiş Türkçe yeterlilik sınavının, Almanya'daki sınav merkezi kolay ulaşılabilir bir nitelik kazanamamış olması ve sadece sınırlı iki yerde olması,

- Türkçenin Subject Specific Language Programmes derslerinden biri haline getirilip, öğrencilerin Türkçe derslerinden kredi almalarının sağlanmasının bir ihtiyaç olduğu,

- Seviyeler arası geçişte etkin bir sınav yapılamadığından, aynı seviyede öğrencileri bir arada toparlamanın zorluğu ve bunun yarattığı sorunlar ortaya çıkmıştır (Demirtaş ve Acer, 2016: 182).

2.7.3. Öğretim Programından Kaynaklanan Sorunlar

- Türkçenin dil bilgisini işlevsel açıdan ve her yönüyle açıklayan çalışmaların yeterli olmaması: Dilin yapısal ve anlamsal özelliklerinin basitten karmaşığa giden bir yapıda ve öğrenenlerin düzeylerine göre tanımlanmamış olması,
- Tasarlanan öğretim programlarının dil öğrenenlerin ihtiyaçlarını ve beklentilerini tam olarak karşılayamaması,
- Dil öğrenenlerin ihtiyaçlarının tam olarak göz önünde bulundurulmayıp, kurum/öğretim elemanı tarafından başka önceliklerin yer alması ve çeşitliliğin sağlanamaması,
- Düzenlenen programların öğrencilerin diline, yaşına, eğitim düzeyine ve kültürlerine göre hazırlanmaması (Demirtaş ve Acer, 2016: 179).

2.7.4. Öğretim Elemanından Kaynaklanan Sorunlar

- Derste izlek/izlence dışındaki konular için fazla zaman harcaması,
- Konuları anlatırken basitten karmaşığa ilkesini göz ardı etmesi,
- Yapılan dil yanlışlarını anında veya aynı ders dilimi içerisinde düzeltmemesi,
- Öğrencilere gerçek yaşamında önemli olmayan gereksiz bilgi ve kelimeler öğretmesi,
- Öğrencilere eşit söz hakkı vermemesi,
- Ek olarak getirilen metinlerin öğrenci düzeylerinin çok üzerinde olması ve bilinmeyen yapıları içeriyor olması,
- Öğretmenin soru sorduktan sonra cevap için yeterli süre vermemesi ve cevabı beklemeden kendisinin cevaplandırması,
- Sınavları analitik değerlendirmemesi ve sınav kağıtlarını öğrencilere vermemesi, öğrencilerin sınav kağıtlarını görme isteğini fark edememesi,
- Sınavlarda öğretim programı dışında konular sorması (örneğin, sınıfta konu dışında bahsedilen bir konunun sınavda sorulması ve o derse gelmeyen öğrencinin bu sorulara maruz kalması vb.),
- Öğrencilerin öğrendiklerini uygulama imkanı vermemesi,

- Öğrencilerin ödevlerine detaylı dönüt vermemesi,
- Kültürel farklılıklardan haberdar olmayarak derste yanlış mesaj vermesi,
- Derse giriş ve çıkış saatlerine itaat etmemesi (Demirtaş ve Acer, 2016: 179-180).

2.7.5. Ders Araç-Gereçlerinden Kaynaklanan Sorunlar

- Bilgilerin güncel olmaması,
- Yönergelerin yeteri kadar açık olmaması,
- Dil yapılarının öğrencinin seviyesine uygun olmaması ve biçimsel olarak sunulması, bağlamdan kopuk olması vb.
- Kullanılan görsellerin öğrencilerin yaş, ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayamaması,
- Türlerde çeşitliliğe yer verilmemesi,
- Kültürel öğelere yeteri kadar yer verilmemesi
- Alıştırmalarda öğrenciler arasındaki kişisel farklılıkların dikkate alınmaması,
- Bilgilerin sarmal şekilde ünitelerarasında yer almaması,
- Dil yapı unsurlarının hatırlatıcı ipuçlarını içermemesi,
- Sözlükçenin yeteri kadar yer almaması,
- Metinler ile ilgili sözcüklerin alıştırmalarda sınırlı verilmesi,
- Alıştırmalarda tanıma ve metinden bulma etkinliklerinin bilişsel kavramadan daha çok yer alması (Er, Biçer ve Bozkırlı, 2012: 51-69)

2.7.6. Öğrenciden Kaynaklanan Sorunlar

- Kültürel farklılıklar,
- Ana dili ile Türkçenin yapı bakımından çok farklı olması,
- Konaklama sıkıntısı,
- Sağlık sıkıntıları
- Maddi yetersizlikler.

2.8. Yunus Emre Enstitüsü

2000’li yılların başında Türk işbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) tarafından gerek Türki cumhuriyetlerde gerekse diğer coğrafyalarda Türk kültürünü yayma

hedefi doğrultusunda kültür merkezlerinin açılması bir ihtiyaç olarak algılanmaya başlanmıştır (Göktolga ve Gündoğmuş, 2015). Bu ihtiyacı karşılamak amacıyla 5 Mayıs 2007 tarihinde 5653 sayılı kanun çerçevesinde kurulan Yunus Emre Vakfı'nın ilk çalışması, 2007 yılında kurulan Yunus Emre Enstitüsüdür. Türkçenin yaygınlaştırılması misyonuyla hareket eden Yunus Emre Enstitüsü (YEE) bunun yanında, Türk kültürü, sanatını ve tarihini uluslararası alanda tanıtmak diğer toplumlarla bağ kurmak, iş birliği ağını genişletmek ve kültür politikasını uluslararası alana taşımak gibi hedefler doğrultusunda faaliyetlerini yürütmektedir (Çelik ve Demirkaya, 2021). Bu kapsamda 2009 yılında Saraybosna ve Tiranda açılan kültür merkezleri yurt dışında hızla yayılarak 2021 yılı itibariyle 50 ülkede 60 farklı birimle Türkçe öğretim çalışmalarını sürdürmektedir.

Enstitü bünyesinde yapılan Türkçe öğretim hizmeti, Avrupa Dilleri Ortak Başvuru Metni çerçevesinde dört temel dil becerisi (okuma, dinleme, konuşma ve yazma) aracılığıyla temel (A1 ve A2) orta (B1 ve B2) ve üst (C1 ve C2) seviyedeki kurlarda verilmektedir. YEE, Türkçe öğretimi çalışmalarını sürdürmekle birlikte hazırladığı sertifika programlarıyla Türkçenin yabancı dil olarak öğretimini sağlayacak uzman eğitmenler ve yurt içindeki yaz okullarında Türkçe öğretim dersleri vermektedir.

YEE, sadece Türk dili ve kültürünün öğretimi alanında değil bilim, sanat, ticaret gibi birçok alanda ülkemiz kurum ve kuruluşlarının yurt dışına açılan kapılarından biri olma yolunda ilerlemektedir (YEE, 2020: 9). Bu kapsamda yürütülen en önemli çalışmalardan birisi 50 farklı ülkedeki 101 Türkoloji bölümü işbirliği ile yürütülen “Türkoloji Projesi”dir. Bu proje kapsamında Yunus Emre Enstitüsü, protokolü bulunan Türkoloji/Türk Dili ve Edebiyatı bölümlerine Türkiye’den öğretim elemanı görevlendirilmesi, müfredat ve materyal desteği sağlanması gibi çeşitli hizmetler sunmaktadır. Bunun yanında “100 Türkiye Kütüphanesi Projesi”yle Türkiye’nin dil, tarih, kültür ve sanatının tanıtılması; Türkiye’nin diğer ülkelerle 14 dostluğunun ve kültürel alışverişinin geliştirilmesi; bu alanda üretilmiş olan bilgi ve belgelerin kamuoyu ile paylaşılması çalışmaları kapsamında yurt dışında Türkiye hakkında yapılacak araştırmalara kaynak oluşturmak amaçlanmaktadır (YEE, 2017).

Enstitü, günümüzde halen yabancı dil olarak Türkçe öğretimi faaliyetlerini sürdürerek Türk dili ve Türk kültürünü dünyaya tanıtmaktadır.

2.9. 21. Yüzyıl Becerileri

21. yüzyıl yaşamımızı ve toplumların her alanını farklı şekillerde etkilemiş olup bu etkinin en önemli unsuru ise değişim kavramı olarak karşımıza çıkmaktadır (Yılmaz ve Alkış, 2019). Toplumlara siyasi, sosyal ve ekonomik olarak etkileyen değişim kavramı eğitimde de birtakım ihtiyaç ve yeteneklerin ortaya çıkarılmasını gerekli hâle getirmiştir (Genç ve Eryaman, 2008). Bilgi çağında eğitim, bireyleri ihtiyaç duyacağı becerilerle donatmada yeni taleplerle karşı karşıya kalmıştır. Eğitim sistemleri ve eğitim programları bu talepleri karşılamak için yeterli değildir (Aydın, 2021). Bilgi çağındaki teknolojik gelişmeler bireylerde bulunması gereken özelliklerin de değişmesine sebep olmuştur (Cerrah Özsevgeç, 2020). Günümüzde yetkin bir birey olmanın şartı 21. yüzyıl becerilerine sahip olmaktır.

21. yüzyıl becerileri üç temel beceriden oluşur ve bu üç temel beceri kendi içinde 13 alt başlığa ayrılmaktadır (Partnership For 21st Century Skills, 2013'ten aktaran Eryılmaz ve Uluyol, 2015, s.211).

a) öğrenme ve yenilik becerileri

- yaratıcı düşünme
- eleştirel düşünme
- problem çözme
- iletişim
- işbirliği

b) bilgi, medya ve teknoloji becerileri

- bilgi okuryazarlığı
- bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) okuryazarlığı
- medya okuryazarlığı

c) yaşam ve kariyer becerileri

- esneklik ve uyum
- kendini yönetme
- sosyal beceriler

- üretkenlik ve hesap verebilirlik
- liderlik

2.10. Okuryazarlık Kavramı ve Yeni Okuryazarlıklar

İngilizce “literacy” olarak tanımlanan, Türkçe’de; “okuryazarlık” olarak adlandırılan kavram sadece okuma ve yazma becerisinin toplamı anlamına gelmemektedir. Geçirdiği gelişim aşamaları göz önünde alındığında okuryazarlığın ilk okuma ve yazmayı da içine alan çok daha kapsamlı bir kavram olduğu bilinmektedir (Çakmak, 2013).

Son 30-40 yıllık süreç incelendiğinde ekonomik, sosyal ve teknolojik gelişmeler hayatımızın birçok aşamasında olduğu gibi haberleşmede, okuma ve yazma faaliyetlerinde, dinleme ve izleme şekillerimizde, metin algılama ve yorumlamada alışkanlıklarımızı değiştirmiştir. Bu durumun doğal bir sonucu olarak geleneksel anlamda okuma ve yazma faaliyetleri çerçevesinde ele alınan okuryazarlık kavramının anlamı da değişmiştir (Tüzel, 2012).

Yeni okuryazarlıklar kavramı hızla gelişen ve değişen teknolojiyle beraber ortaya çıkan çoklu ortamlara, dijital gelişmelere, yeni alanlara ilişkin okuryazarlık durumlarını açıklamak için kullanılır (Gün ve Demirel, 2020, s.169). Buna bağlı olarak günümüzde çeşitli becerileri kazandırmayı hedefleyen yeni okuryazarlık türleri ortaya çıkmıştır. Bunlar: ahlak okuryazarlığı, ağ okuryazarlığı, Amerikan okuryazarlığı, anayasa okuryazarlığı, bilimsel okuryazarlık, bilgisayar okuryazarlığı, coğrafya okuryazarlığı, çevre okuryazarlığı, çoklu kültür okuryazarlığı, dans okuryazarlığı, dijital-sayısal okuryazarlık, dünya okuryazarlığı, e-okuryazarlık, ekonomi okuryazarlığı, eleştirel okuryazarlık, enformasyon (bilgi) teknolojisi okuryazarlığı, eskiçağ okuryazarlığı, gazete okuryazarlığı, grafik okuryazarlığı, görsel okuryazarlık, internet okuryazarlığı, kültür okuryazarlığı, kütüphane okuryazarlığı, matematik okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, meslek okuryazarlığı, politika okuryazarlığı, tarım okuryazarlığı, sinema okuryazarlığı, tarih okuryazarlığı, teknoloji okuryazarlığı, televizyon okuryazarlığı, tüketici okuryazarlığı, yasa okuryazarlığı, yatırım okuryazarlığı, yurttaşlık okuryazarlığı ve web okuryazarlığıdır (Au, 2006; Bruce, 2003; Grisham ve Wolsey, 2006; Holum ve Gahala, 2006’dan aktaran Önal, 2010, s.105).

2.10.11. Dijital Okuryazarlık

Dijital okuryazarlık: bireylerin dijital araçları ve kaynakları tanımlamaları, dijital araç ve kaynaklara erişebilmeleri, bunları uygun bir şekilde kullanabilmeleri için farkındalık, tutum ve kabiliyetleridir (Yeşildal, 2018, s.27).

Bilim ve teknolojinin hızla ilerlemesi, her geçen gün yeni teknolojik araçların hayatımıza dahil olması, öğrencilerin sahip olması gereken bilgi ve becerilerin farklılaşmasına neden olmuştur (Yontar, 2019). 21. yüzyılda öğrenciler çağa ayak uydurmak durumundadır. Bu durumu kolaylaştıracak unsur ise dijital okuryazarlık becerisine sahip olmaktır. Dijital okuryazarlık becerisi elde eden bir öğrenci, hem teknolojinin imkânlarından verimli bir şekilde faydalanacak hem de yeniliklere kolaylıkla uyum sağlayabilecektir (Starr, 2012). Öğrenciler teknolojiden faydalanırken dijital dünyadan zarar görmemek için günlük hayatlarında aldıkları sorumlulukları, dijital dünyada da uygulamaya geçirmeli ve yaşanabilecek tehlikelerin farkında olmalıdırlar. Bu sebeple dijital okuryazarlığın öğrenciler üzerindeki olumlu etkisini fazlalaştırmak için öğrencilere destek olmak gerekmektedir (Kaya, 2020).

Öğrencilerin sanal ortamda doğru ve nitelikli bilgiye en hızlı ve güvenilir şekilde ulaşma yollarını öğrenebilmeleri ve karşılaşabileceği siber zorbalık risklerine karşı farkındalığına sahip öğrencilerin yetiştirilmesi için öğretmen desteğine ihtiyaç duymaktadırlar. Öğrencilerin geleceğe daha sağlam adımlar atmasında kritik role sahip olan öğretmenlerin, öğrencilerin beklentilerini karşılayabilmesi ve yeni neslin ihtiyaç duyduğu etkileşimi kurabilmesi için dijital okuryazarlık becerilerine sahip olması gerekmektedir. Bu ihtiyaç ve beklentilerin tam anlamıyla karşılanabilmesi için öğretmenlere sunulan dijital okuryazarlık eğitimlerinin bu gelişmeleri yakından takip ederek yapılandırılması ve gerekli güncellenmelerin yapılması gerekmektedir. Bu nedenle özellikle uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin sınıflarını daha çekici hale getirecek dijital materyalleri hazırlayabilmeleri ve kullanabilmeleri önem kazanmaktadır. Bunun yanı sıra öğretmenlerin, öğrencilere her ortamda dijital okuryazarlık becerisini kazandırıp, bu beceriyi geliştirebilmeleri için onlara destek olmaları büyük öneme sahiptir. Aksi takdirde öğrencilerin internette ulaştığı herhangi bir site daha cazip hale gelerek bu teknolojiler, öğretmen rollerini üstlenip, onların yerini alacaklardır (Karagözoğlu ve Gezer, 2022; Starr, 2012; MEB, 2020; Yontar, 2019)

2.11. Konu İle İlgili Yapılmış Çalışmalar

Kültür Sanat Basımevi'ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe seti ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Yabancılar için Türkçe Öğretimi seti kitaplarının dijital okuryazarlık bağlamında incelenmesi üzerine alanda benzer çalışmaya rastlanılmamıştır. Dijital okuryazarlık ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine şu çalışmalar yapılmıştır:

Direkçi, Şimşek ve Uygun (2020) çalışmalarında Türkçe öğretmenlerinin Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (2019) yer alan okuryazarlık becerilerinin kazandırılmasına ilişkin görüşlerini incelemiştir. Çalışma 20 Türkçe öğretmeninden elde edilen bilgilerle yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda katılımcıların kendilerini en çok bilgi okuryazarlığı becerisinde yetkin gördüğü tespit edilmiştir. Araştırmaya göre öğretmenlerin öğrencilere okuryazarlık becerilerini kazandıramamasının en büyük sebebi bilgi yetersizliği ve müfredatı yetiştirememeye korkusudur.

Altunkaya ve Çelik (2021) çalışmasında yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerin 21. yüzyıl becerilerini kullanım seviyelerini tespit etmeye çalışmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin 21. yüzyıl becerilerini kullanım seviyelerinde yaş, cinsiyet, hizmet senesi, mezun olunan bölüm ve çalışılan yere göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Güven, A. Z. ve Banaz, E. (2022) çalışmalarında İstanbul Yabancılar Türkçe ders kitaplarını dijital okuryazarlık açısından incelemişlerdir. Çalışmada B1, B2 ve C1 seviyesindeki ders kitapları kullanılmıştır. Araştırmada döküman analizi tekniği kullanılmıştır. Alan uzmanlarınca belirlenen anahtar kelimeler kitaplarda taranarak veriler elde edilmiştir. Araştırma sonucunda kitaplarda dijital okuryazarlık kavramlarına değinildiği fakat kavramların kitaplarda tutarlı bir dağılımının olmadığı tespit edilmiştir.

Bal (2018) yapmış olduğu *Türkçe Dersinin 21. Yüzyıl Becerileri Açısından İncelenmesi* çalışmasında yenilenen Türkçe dersi 5. Sınıf program kazanımları ve kazanımların uygulanabilirliğini 21. yüzyıl becerilerine göre incelenmiştir. Araştırma sonucunda programda en sık öğrenme ve yenilenme becerilerine değinildiği görülmüştür. Fakat programda 21. yüzyıl becerilerinin tutarlı bir dağılımının olmadığı tespit edilmiştir.

Kaya Özgül, Aktaş ve Çetin (2022) yaptıkları çalışmalarda sınıf öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeyini farklı değişkenler açısından incelemişlerdir. Çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda yaşı genç olan öğretmenlerin, erkek öğretmenlerin,

kişisel bilgisayarı olan öğretmenlerin, özel okulda çalışmış ve lisansüstü eğitim almış öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeyinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Polat (2021) çalışmasında eğitim fakültesi öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeyi ile uzaktan eğitime bakışı ve üniversite öncesi okul anıları arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Çalışma, bir devlet üniversitesindeki 234 öğrenci ile yapılmıştır. Veriler çevrimiçi olarak toplanmıştır. Araştırmanın sonuç kısmında öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeyinin, üniversite öncesi okul anılarının ve uzaktan eğitime bakış açısının dijital okuryazarlık düzeyi üzerinde anlamlı etkileri olduğu tespit edilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu kısımda araştırmanın modeli, verilerin toplanması, verilerin analizi ve geçerlik güvenirlik çalışmaları bölümlerine yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, Kültür Sanat Basımevi'ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretimi seti ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Yabancılar için Türkçe Öğretimi seti kitaplarının dijital okuryazarlık bağlamında incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmada A1-A2-B1-B2-C1-C2 düzeyi ders ve çalışma kitaplarının her biri ayrı ayrı ele alınarak dijital okuryazarlık kavramlarının bu kitaplardaki geçiş sıklıkları tespit edilmiştir. Elde edilen verilerle Yabancılar Türkçe Öğretimi kitap setlerinin dijital okuryazarlık kavramlarını ne derece barındırdığı belirlenmiş, ardından bu sıklığın yeterli olup olmadığı konusunda bir sonuca ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Nitel araştırmalarda araştırmacı; verilere direkt erişebilir, olgu ve olayları doğal ortamında gözleyebilir, zengin betimlemeler yapabilir ve tümevarımcı veri analizini kullanarak genellemelere ulaşabilir. Ayrıca nitel araştırmalar, nicel araştırmalara oranla daha esnektir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2015). Nitel araştırmalar, çeşitli sosyal ortamları ve bu ortamlarda yaşayan bireyleri inceleyerek araştırma sorularına yanıt aramaktadırlar ve genellikle, insanların kendileri ile ortamlarını nasıl düzenlediklerini ve bu ortamlarda yaşayanların semboller, ritüeller, sosyal yapılar, sosyal roller vb. aracılığıyla çevrelerini nasıl anlamlandırdığıyla ilgilenmektedirler (Lune ve Berg, 2017).

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılan konu ile ilgili dokümanların bilimsel esaslara uygun olarak incelenmesidir (Kıran, 2020: 185). Doküman analizinde bilgi edinilmek istenen durumu içinde barındıran yazılı materyaller incelenir ve çözümlenir. Özkan'a (2019) göre doküman incelemesi, hem basılı hem de elektronik materyalleri incelemek ya da değerlendirmek için sistematik bir işlemdir. "Doküman incelemesi veri toplama tekniği olarak kullanıldığında

sosyal anketlerden, derinlemesine görüşmelerden ya da katılımcı gözlemleri gibi diğer tekniklerden daha yararlı ve hatta bazen daha uygun maliyetlidir.” (Mogalakwe, 2006: 221)

3.2. Verilerin Toplanması

Bu araştırmanın veri kaynağını Kültür Sanat Basımevi’ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe seti ders ve çalışma kitapları (A1-A2-B1-B2-C1) ile Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Yabancılar için Türkçe Öğretimi seti ders ve çalışma kitapları (A1-A2-B1-B2-C1-C2) oluşturmaktadır. Araştırmanın veri toplama aracını Yabancılar Türkçe Öğretimi seti kitapları oluşturduğu için çalışmada doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır.

3.3. Verilerin Analizi

Araştırmada veri kaynağı olarak belirlenen Yabancılar için Türkçe kitap setleri üzerinde, alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda belirlenmiş, dijital okuryazarlık ile ilgili olan “kitle, medya, televizyon, ekran, teknoloji, iletişim, bilgisayar, klavye, sanal, bilişim, reklam, grafik, internet” gibi anahtar sözcükler taranmıştır. (Maden S., Maden A. ve Banaz E. 2018) Bu kelimelere tarafımızca “telefon” kelimesi eklenerek anahtar sözcüklerin bulunduğu forma son hali verilmiştir. Ardından anahtar sözcüklerin kullanım sıkları ve kullanıldıkları yerler belirlenmiştir. Anahtar sözcüklerin yönerge, ders kitaplarındaki metin ve çalışma kitaplarındaki etkinliklerdeki kullanım sıklığı frekans değerleri verilerek gösterilmiştir. Kitap setlerindeki metinler ve etkinlikler, anahtar sözcüklerin kullanıldığı yerler, cümleler hâlinde belirlenerek tablolaştırılmıştır. Anahtar sözcüklerin geçtiği yönerge, metin ve etkinlikler birlikte değerlendirilerek dijital okuryazarlık kavramına ne oranda kitaplarda yer verildiği ortaya konulmuştur.

Çalışmanın veri analizinde doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Doküman incelemesi içerisinde ise betimsel analiz tekniğine yer verilmiştir. Çalışmada dijital okuryazarlık kelimelerinin önceden belirlenmiş olması ve analiz işleminin bu kelimelerle yapılması sebebiyle betimsel analiz tekniğine başvurulmuştur.

Betimsel analiz, farklı veri toplama teknikleriyle sağlanmış verilerin önceden seçilen temalar doğrultusunda incelenip değerlendirilmesini içerir. Betimsel analizin ana amacı elde edilen bulguların kısaca açıklanmış ve yorum yapılmış olarak okuyanlara aktarılmasını sağlamaktır. (Yıldırım ve Şimşek, 2003).

3.4. Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışmaları

Araştırmanın geçerliliğini sağlayabilmek için literatür taraması yapılmış e bu taramadan elde edilen verilere çalışmada yer verilmiştir. Araştırmanın her aşamasına çalışmada yer verilmiş, böylelikle çalışmanın geçerliliği arttırılmaya çalışılmıştır. Çalışmanın güvenilirliği için ise Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen içsel tutarlılık şeklinde isimlendirilen ve kodlayıcılar arasındaki fikir birliği olarak kavramsallaştırılan benzerlik formülü kullanılmıştır. Bu benzerlik: $\Delta = C \div (C + \partial) \times 100$ formülü kullanılarak hesaplanabilir. Formülde, Δ : Güvenirlik katsayısını, C: Üzerinde görüş birliği sağlanan konu/terim sayısını, ∂ : Üzerinde görüş birliği bulunmayan konu/terim sayısını belirtmektedir. İçsel tutarlılığı veren kodlama denetimine göre kodlayıcılar arası görüş birliğinin en az % 70 olması beklenmektedir (Miles ve Huberman, 1994, Patton, 2002).

Bu çalışmada kelime sıklık verileri araştırmacı tarafından farklı zamanlarda 2 kez kontrol edilmiştir. Bu kontrole dayalı olarak verilerin örtüşme oranı .92 çıkmıştır. Bu da araştırmanın güvenli olduğunu göstermektedir.

Çalışmanın geçerliliğiyle ilgili olarak ise inandırıcılık, aktarılabilirlik, güvenilebilirlik ve onaylanabilirlik unsurları doğrultusunda şunlar gerçekleştirilmiştir (Lincoln ve Guba, 1986):

Çalışmanın inandırıcılığı arttırılmak için öncelikle çalışmada problem durumu açık bir şekilde ortaya konulmuştur. Daha sonra çalışmanın alt problemleri belirlenmiş ve bu doğrultuda Kültür Sanat Basımevi'ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretimi ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Yabancılar için Türkçe Öğretimi seti kitapları doküman incelemesi, betimsel analiz tekniği ile incelenmiştir. Çalışmanın analiz kısmında Kültür Sanat Basımevi'ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretimi ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Yabancılar için Türkçe Öğretimi seti kitapları kendi içinde gruplara ayrılmıştır. Kitaplar öncelikle set olarak ikiye ayrılmış ardından set kitapları kendi içinde ders kitapları e çalışma kitapları olarak ikiye ayrılmıştır. Bunun yanı sıra kitaplar kur olarak da kendi içlerinde gruplara ayrılmıştır. Tüm bunların ardından bu gruplara genel analizler uygulanmıştır. Yapılan analizler yüksek lisans danışmanı ile birlikte belirli aralıklarla gerçekleştirilmiştir. Genel analiz uygulamaları tamamlandıktan sonra detaylı analizlerle birlikte çalışma tekrar düzenlenmiştir. Bu sayede çalışmanın inandırıcılığı arttırılmaya çalışılmıştır. Araştırma bulgularının alandaki benzer çalışma bulguları ile kıyaslanarak sunulması ve araştırmacının bu alanda lisans mezunu olup gerçekçi yorumlar sunması araştırmanın inandırıcılığını arttıran diğer unsurlardır.

Çalışmanın aktarılabirliğini sağlamak için araştırmanın veri kaynağını oluşturan Kültür Sanat Basımevi'ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretimi ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Yabancılar için Türkçe Öğretimi seti kitaplarından detaylıca bahsedilmiştir. Araştırmada kullanılan yöntem ve teknik belirtilip neden bu yöntem ya da tekniğin seçildiği üzerinde durulmuştur. Bununla beraber çalışmanın sınırlılıklar ve veri analizi bölümleri hakkında önemli bilgiler verilmiştir.

Çalışmanın güvenilirliğini sağlamak için Kültür Sanat Basımevi'ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretimi ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Yabancılar için Türkçe Öğretimi seti kitaplarının veri analiz süreci çalışmada her aşamasıyla detaylı bir şekilde sunulmuştur. Kitaplardaki kelime frekansları ve bu frekansların alındığı kitap kesitleri doğrudan çalışmaya yansıtılmıştır. Böylelikle kitaplar üzerinde tekrar çalışma yapılmak istendiğinde aynı sonuçlara ulaşılabilinecektir.

Çalışmanın onaylanabilirliğini sağlamak için veri kaynağı olarak kullanılan Kültür Sanat Basımevi'ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretimi ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Yabancılar için Türkçe Öğretimi seti kitapları dışına çıkılmamıştır. Değerlendirmeler ve yorumlar tamamen bu kitapları merkez alarak yapılmıştır. Yapılan atıflar, durumu açıklar nitelikte ve çalışmaya uygun bir şekilde kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kitaplarında Dijital Okuryazarlık Kavramlarının Dil Edinim Düzeylerine ve Kitapların Geneline Göre Dağılımı

Çalışmanın bu bölümünde dijital okuryazarlık (kitle, medya, televizyon, ekran, teknoloji, iletişim, bilgisayar, klavye, sanal, bilişim, reklam, grafik, internet, telefon) bağlamında incelenen yabancılara Türkçe öğretimi kitaplarının taranmasıyla elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4.1.1. İstanbul Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Dijital Okuryazarlık Kavramlarının Dil Düzeylerine Göre Dağılımı

	A1	A2	B1	B2	C1	Toplam
Kitle	1	-	1	2	3	7
Medya	-	2	3	45	16	66
Televizyon	25	11	11	15	40	102
Ekran	-	-	-	2	2	4
Teknoloji	1	2	3	43	18	67
İletişim	2	2	9	18	13	44
Bilgisayar	38	6	20	63	18	145
Klavye	-	-	-	2	-	2
Sanal	-	-	-	2	3	5
Bilişim	-	-	-	4	2	6
Reklam	2	-	6	9	12	29
Grafik	-	-	1	-	-	1
İnternet	10	17	46	82	34	189
Telefon	39	32	31	91	36	229

Tablo 4.1.1. incelendiğinde İstanbul Yabancılar Türkçe Öğretimi ders kitaplarında kitle kelimesi A1 düzeyinde 1, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 1, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 3 olmak üzere toplam 7 kez kullanılmıştır.

Medya kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 2, B1 düzeyinde 3, B2 düzeyinde 45, C1 düzeyinde 16 olmak üzere toplam 66 kez kullanılmıştır.

Televizyon kelimesi A1 düzeyinde 25, A2 düzeyinde 11, B1 düzeyinde 11, B2 düzeyinde 15, C1 düzeyinde 40 olmak üzere toplam 102 kez kullanılmıştır.

Ekran kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 0, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 2 olmak üzere toplam 4 kez kullanılmıştır.

Teknoloji kelimesi A1 düzeyinde 1, A2 düzeyinde 2, B1 düzeyinde 3, B2 düzeyinde 43, C1 düzeyinde 18 olmak üzere toplam 67 kez kullanılmıştır.

İletişim kelimesi A1 düzeyinde 2, A2 düzeyinde 2, B1 düzeyinde 9, B2 düzeyinde 18, C1 düzeyinde 13 olmak üzere toplam 44 kez kullanılmıştır.

Bilgisayar kelimesi A1 düzeyinde 38, A2 düzeyinde 6, B1 düzeyinde 20, B2 düzeyinde 63, C1 düzeyinde 18 olmak üzere toplam 145 kez kullanılmıştır.

Klavye kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 0, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 0 olmak üzere toplam 2 kez kullanılmıştır.

Sanal kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 0, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 3 olmak üzere toplam 5 kez kullanılmıştır.

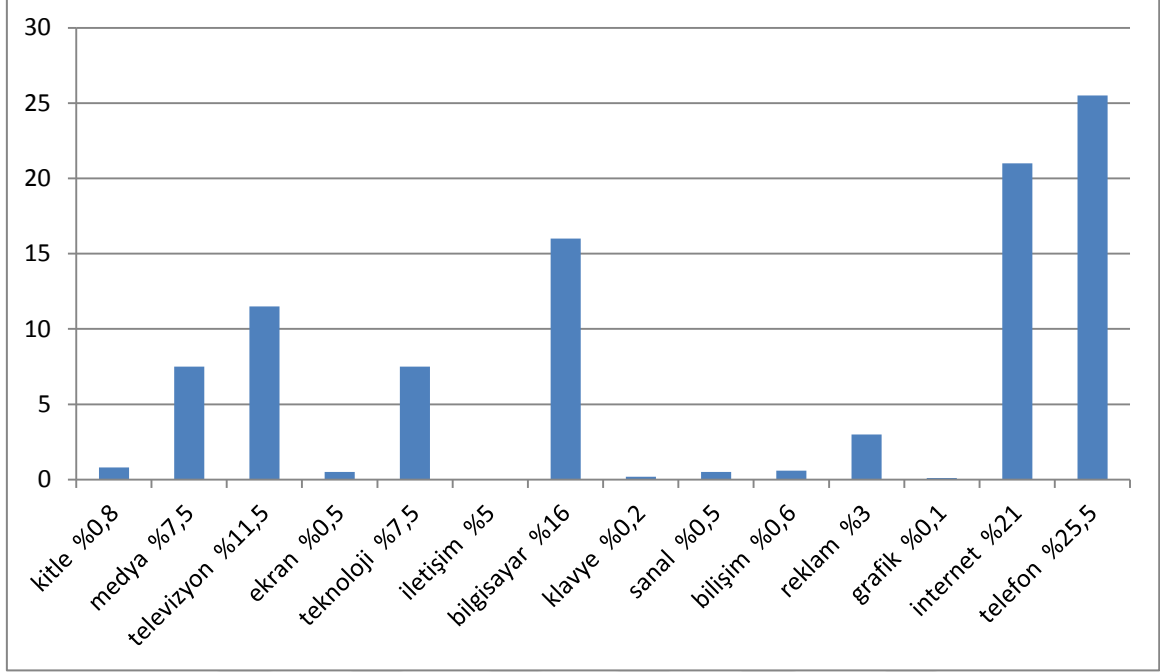
Bilişim kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 0, B2 düzeyinde 4, C1 düzeyinde 2 olmak üzere toplam 6 kez kullanılmıştır.

Reklam kelimesi A1 düzeyinde 2, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 6, B2 düzeyinde 9, C1 düzeyinde 12 olmak üzere toplam 29 kez kullanılmıştır.

Grafik kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 1, B2 düzeyinde 0, C1 düzeyinde 0 olmak üzere toplam 1 kez kullanılmıştır.

İnternet kelimesi A1 düzeyinde 10, A2 düzeyinde 17, B1 düzeyinde 46, B2 düzeyinde 82, C1 düzeyinde 34 olmak üzere toplam 189 kez kullanılmıştır.

Telefon kelimesi A1 düzeyinde 39, A2 düzeyinde 32, B1 düzeyinde 31, B2 düzeyinde 91, C1 düzeyinde 36 olmak üzere toplam 229 kez kullanılmıştır.

Grafik 4.1.1. İstanbul Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Dijital Okuryazarlık Kavramlarının Yüzdelik Dağılımı

Yukarıdaki grafiğe göre İstanbul yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarının tümündeki (A1-A2-B1-B2-C1) dijital okuryazarlıkla ilgili kavramların kendi içinde dağılım yüzdelikleri şu şekildedir:

Kitaplarda kitle kelimesi %0,8, medya kelimesi %7,5, televizyon kelimesi %11,5, ekran kelimesi %0,5, teknoloji kelimesi %7,5, iletişim kelimesi %5, bilgisayar kelimesi %16, klavye kelimesi %0,2, sanal kelimesi %0,5, bilişim kelimesi %0,6, reklam kelimesi %3, grafik kelimesi %0,1, internet kelimesi %21, telefon kelimesi ise %25,5 oranında bulunmaktadır.

Bu verilerle bağlantılı olarak İstanbul yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarında dijital okuryazarlıkla ilgili en sık kullanılan üç kavramın kullanım örnekleri aşağıda verilmiştir:

Tablo 4.1.2. İstanbul Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Dijital Okuryazarlık Kavramlarının Kullanım Örnekleri

Anahtar Kelime	Dil Düzeyi	Ünite
İnternet	B1	2. Ünite: İş Dünyası İnternette iş ilanlarına başvuru yaptınız mı? (s.32)
	B2	4. Ünite: Yurtdışı Dünyadan çalışıyorum. (s.84) Haberler
Bilgisayar	C1	3. Ünite: Bilgisayar programlarını kullanmayı bilmiyorum. (s.62) Bir Maruzatım Var
	C1	4. Ünite: Bilgisayarım bozulana kadar yeni bilgisayarların Ekonomisi fiyatını düşünmüşlüğüm olmadı. (s.95)
Telefon	B2	6. Ünite: Telefonlar mektupların yerini aldı. (s.123) Bilinmeyen Yolculuk
	B1	1. Ünite: Telefona bakmaktan gözlerim ağrıdı. (s.10) Yeni Bir Hayat

Tablo 4.1.3. İstanbul Yabancılara Türkçe Öğretimi Çalışma Kitaplarındaki Dijital Okuryazarlık Kavramlarının Dil Düzeylerine Göre Dağılımı

	A1	A2	B1	B2	C1	Toplam
Kitle	1	-	-	3	1	5
Medya	-	-	-	2	1	3
Televizyon	11	11	7	5	13	47
Ekran	-	-	-	-	2	2
Teknoloji	-	2	2	4	1	9
İletişim	2	2	2	2	3	11
Bilgisayar	10	7	5	15	4	41
Klavye	-	-	-	-	-	-
Sanal	-	-	-	-	-	-
Bilişim	-	-	-	2	-	2
Reklam	1	-	1	3	-	5
Grafik	-	-	-	1	-	1
İnternet	10	4	14	16	7	51
Telefon	19	15	23	26	17	100

Tablo 4.1.3. incelendiğinde İstanbul Yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında kitle kelimesi A1 düzeyinde 1, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 0, B2 düzeyinde 3, C1 düzeyinde 1 olmak üzere toplam 5 kez kullanılmıştır.

Medya kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 0, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 1 olmak üzere toplam 3 kez kullanılmıştır.

Televizyon kelimesi A1 düzeyinde 11, A2 düzeyinde 11, B1 düzeyinde 7, B2 düzeyinde 5, C1 düzeyinde 13 olmak üzere toplam 47 kez kullanılmıştır.

Ekran kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 0, B2 düzeyinde 0, C1 düzeyinde 2 olmak üzere toplam 2 kez kullanılmıştır.

Teknoloji kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 2, B1 düzeyinde 2, B2 düzeyinde 4, C1 düzeyinde 1 olmak üzere toplam 9 kez kullanılmıştır.

İletişim kelimesi A1 düzeyinde 2, A2 düzeyinde 2, B1 düzeyinde 2, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 3 olmak üzere toplam 11 kez kullanılmıştır.

Bilgisayar kelimesi A1 düzeyinde 10, A2 düzeyinde 7, B1 düzeyinde 5, B2 düzeyinde 15, C1 düzeyinde 4 olmak üzere toplam 41 kez kullanılmıştır.

Klavye kelimesi İstanbul Yabancılar Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarının hiçbir düzeyinde bulunmamaktadır.

Sanal kelimesi İstanbul Yabancılar Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarının hiçbir düzeyinde bulunmamaktadır.

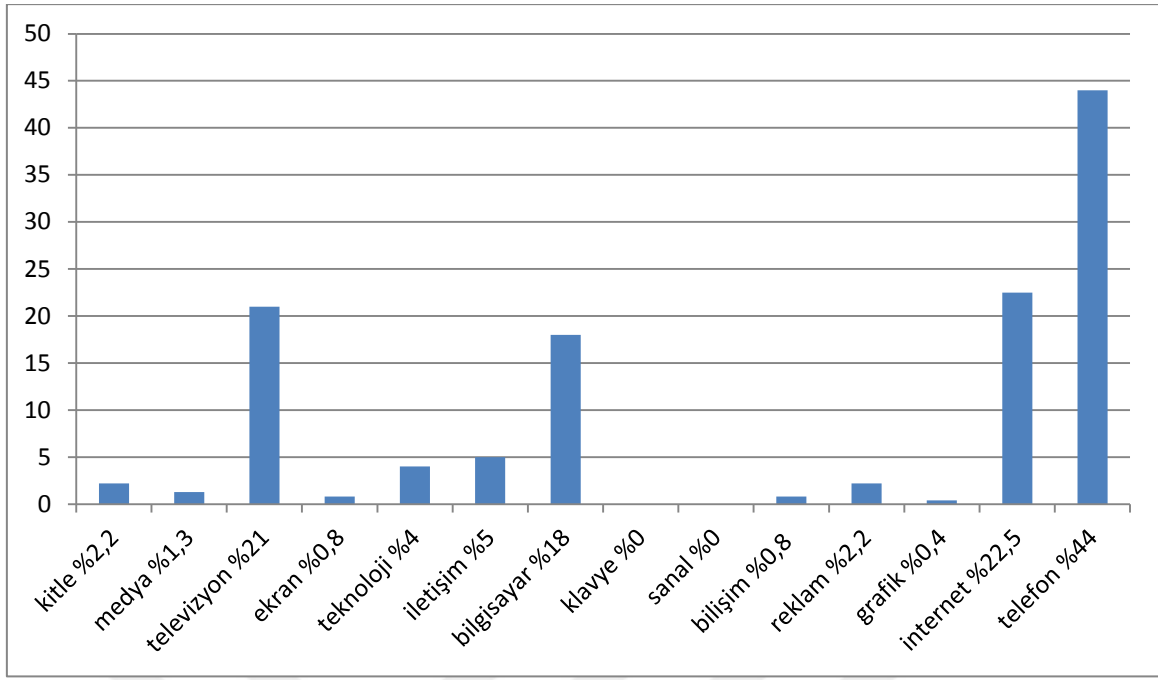
Bilişim kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 0, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 0 olmak üzere toplam 2 kez kullanılmıştır.

Reklam kelimesi A1 düzeyinde 1, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 1, B2 düzeyinde 3, C1 düzeyinde 0 olmak üzere toplam 5 kez kullanılmıştır.

Grafik kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 0, B2 düzeyinde 1, C1 düzeyinde 0 olmak üzere toplam 1 kez kullanılmıştır.

İnternet kelimesi A1 düzeyinde 10, A2 düzeyinde 4, B1 düzeyinde 14, B2 düzeyinde 16, C1 düzeyinde 7 olmak üzere toplam 51 kez kullanılmıştır.

Telefon kelimesi A1 düzeyinde 19, A2 düzeyinde 15, B1 düzeyinde 23, B2 düzeyinde 26, C1 düzeyinde 17 olmak üzere toplam 100 kez kullanılmıştır.

Grafik 4.1.2. İstanbul Yabancılar Türkçe Öğretimi Çalışma Kitaplarındaki Dijital Okuryazarlık Kavramlarının Yüzdelik Dağılımı

Yukarıdaki grafiğe göre İstanbul yabancılar Türkçe öğretimi çalışma kitaplarının tümündeki (A1-A2-B1-B2-C1) dijital okuryazarlıkla ilgili kavramların kendi içinde dağılım yüzdelikleri şu şekildedir:

Kitaplarda kitle kelimesi %2,2, medya kelimesi %1,3, televizyon kelimesi %21, ekran kelimesi %0,8, teknoloji kelimesi %4, iletişim kelimesi %5, bilgisayar kelimesi %18, klavye kelimesi %0, sanal kelimesi %0, bilişim kelimesi %0,8, reklam kelimesi %2,2, grafik kelimesi %0,4, internet kelimesi %22,5, telefon kelimesi ise %44 oranında bulunmaktadır.

Bu verilerle bağlantılı olarak İstanbul yabancılar Türkçe öğretimi çalışma kitaplarında dijital okuryazarlıkla ilgili en sık kullanılan üç kavramın kullanım örnekleri aşağıda verilmiştir:

Tablo 4.1.4. İstanbul Yabancılar Türkçe Öğretimi Çalışma Kitaplarında Dijital Okuryazarlık Kavramlarının Kullanım Örnekleri

Anahtar Kelime	Dil Düzeyi	Ünite
İnternet	C1	2. Ünite: Bana telefonla ulaşabilirdin. (s.24) Aşk Olsun
	C1	1. Ünite: İnternette bulamadın mı? (s.10) Öyle Bir Geçer Zaman Ki
Telefon	B1	3. Ünite: Telefonu kapatman gerekiyor. (s.39) Her Şeyin Başı Sağlık
	B2	3. Ünite: Birbirimizle telefonla haberleşiriz. (s.35) Değişen Dünya
Televizyon	B1	2. Ünite: Televizyon da günlük hayatımızın bir parçasıdır. İş Dünyası (s.24)
	B2	5. Ünite: Televizyonun kapanmasını bekliyorum. (s.51) Harikalar Dünyası

Tablo 4.1.5. Yedi İklim Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Dijital Okuryazarlık Kavramlarının Dil Düzeylerine Göre Dağılımı

	A1	A2	B1	B2	C1	C2	Toplam
Kitle	-	-	9	1	5	24	39
Medya	-	-	12	2	2	4	20
Televizyon	13	43	30	13	6	3	108
Ekran	-	3	6	3	2	3	17
Teknoloji	1	34	26	5	13	12	91
İletişim	34	30	54	5	17	121	261
Bilgisayar	50	11	19	8	44	8	140
Klavye	2	-	1	2	1	3	7
Sanal	-	-	8	3	3	5	19
Bilişim	-	-	1	1	2	7	11
Reklam	1	-	11	3	3	4	22
Grafik	-	1	2	4	2	4	13
İnternet	19	13	34	2	6	5	79
Telefon	66	23	48	12	3	6	158

Tablo 4.1.5. incelendiğinde Yedi İklim Yabancılar Türkçe Öğretimi ders kitaplarında kitle kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 9, B2 düzeyinde 1, C1 düzeyinde 5, C2 düzeyinde 24 olmak üzere toplam 39 kez kullanılmıştır.

Medya kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 12, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 2, C2 düzeyinde 4 olmak üzere toplam 20 kez kullanılmıştır.

Televizyon kelimesi A1 düzeyinde 13, A2 düzeyinde 43, B1 düzeyinde 30, B2 düzeyinde 13, C1 düzeyinde 6, C2 düzeyinde 3 olmak üzere toplam 108 kez kullanılmıştır.

Ekran kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 3, B1 düzeyinde 6, B2 düzeyinde 3, C1 düzeyinde 2, C2 düzeyinde 3 olmak üzere toplam 17 kez kullanılmıştır.

Teknoloji kelimesi A1 düzeyinde 1, A2 düzeyinde 34, B1 düzeyinde 26, B2 düzeyinde 5, C1 düzeyinde 13, C2 düzeyinde 12 olmak üzere toplam 91 kez kullanılmıştır.

İletişim kelimesi A1 düzeyinde 34, A2 düzeyinde 30, B1 düzeyinde 54, B2 düzeyinde 5, C1 düzeyinde 17, C2 düzeyinde 121 olmak üzere toplam 261 kez kullanılmıştır.

Bilgisayar kelimesi A1 düzeyinde 50, A2 düzeyinde 11, B1 düzeyinde 19, B2 düzeyinde 8, C1 düzeyinde 44, C2 düzeyinde 8 olmak üzere toplam 140 kez kullanılmıştır.

Klavye kelimesi A1 düzeyinde 2, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 1, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 1, C2 düzeyinde 3 olmak üzere toplam 7 kez kullanılmıştır.

Sanal kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 8, B2 düzeyinde 3, C1 düzeyinde 3, C2 düzeyinde 5 olmak üzere toplam 19 kez kullanılmıştır.

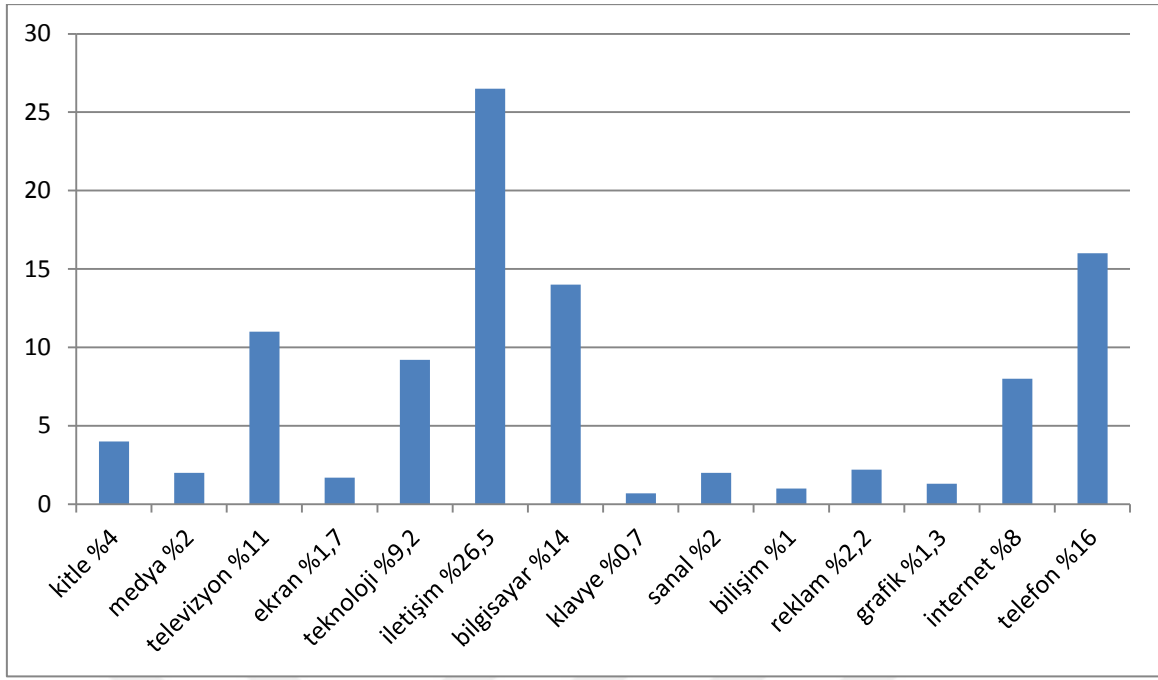
Bilişim kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 1, B2 düzeyinde 1, C1 düzeyinde 2, C2 düzeyinde 7 olmak üzere toplam 11 kez kullanılmıştır.

Reklam kelimesi A1 düzeyinde 1, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 11, B2 düzeyinde 3, C1 düzeyinde 3, C2 düzeyinde 4 olmak üzere toplam 22 kez kullanılmıştır.

Grafik kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 1, B1 düzeyinde 2, B2 düzeyinde 4, C1 düzeyinde 2, C2 düzeyinde 4 olmak üzere toplam 13 kez kullanılmıştır.

İnternet kelimesi A1 düzeyinde 19, A2 düzeyinde 13, B1 düzeyinde 34, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 6, C2 düzeyinde 5 olmak üzere toplam 79 kez kullanılmıştır.

Telefon kelimesi A1 düzeyinde 66, A2 düzeyinde 23, B1 düzeyinde 48, B2 düzeyinde 12, C1 düzeyinde 3, C2 düzeyinde 6 olmak üzere toplam 158 kez kullanılmıştır.

Grafik 4.1.3. Yedi İklim Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Dijital Okuryazarlık Kavramlarının Yüzdelik Dağılımı

Yukarıdaki grafiğe göre Yedi İklim yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarının tümündeki (A1-A2-B1-B2-C1-C2) dijital okuryazarlıkla ilgili kavramların kendi içinde dağılım yüzdelikleri şu şekildedir:

Kitaplarda kitle kelimesi %4, medya kelimesi %2, televizyon kelimesi %11, ekran kelimesi %1,7, teknoloji kelimesi %9,2, iletişim kelimesi %26,5, bilgisayar kelimesi %14, klavye kelimesi %0,7, sanal kelimesi %2, bilişim kelimesi %1, reklam kelimesi %2,2, grafik kelimesi %1,3, internet kelimesi %8, telefon kelimesi ise %16 oranında bulunmaktadır.

Bu verilerle bağlantılı olarak Yedi İklim yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarında dijital okuryazarlıkla ilgili en sık kullanılan üç kavramın kullanım örnekleri aşağıda verilmiştir:

Tablo 4.1.6. Yedi İklim Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Dijital Okuryazarlık Kavramlarının Kullanım Örnekleri

Anahtar Kelime	Dil Düzeyi	Ünite
İletişim	C2	6. Ünite: İletişim araçlarını denetim görevi her yerde sadece İletişim devletindir. (s.115) Dünyası
	B1	1. Ünite: Hangi iletişim aracını kullanıyorsunuz? (s.10) Haberin var mı?
Telefon	A1	7. Ünite: Telefonu Aleksander Graham Bell icat etti . (s.138) İletişim
	B1	1. Ünite: Telefon ve faks da önemli iletişim araçlarındandır. (s.16) Haberin var mı?
Bilgisayar	A2	7. Ünite: Birbirimizle telefonla ya da bilgisayarla haberleşir, Teknoloji televizyonlarda günlük hayata dair haberleri takip ve İletişim ederiz. (s.132)
	C1	2. Ünite: Bilgisayar veya daktilo ile pasaport bilgilerine göre Değişen doldurulur. (s.47) Dünya

Tablo 4.1.7. Yedi İklim Yabancılar Türkçe Öğretimi Çalışma Kitaplarındaki Dijital Okuryazarlık Kavramlarının Dil Düzeylerine Göre Dağılımı

	A1	A2	B1	B2	C1	C2	Toplam
Kitle	-	-	-	1	1	3	5
Medya	-	-	3	2	2	-	7
Televizyon	18	12	13	6	6	4	59
Ekran	-	-	-	2	3	1	6
Teknoloji	-	17	2	5	5	6	35
İletişim	18	19	10	6	6	16	75
Bilgisayar	8	7	4	25	44	2	90
Klavye	-	-	-	-	4	-	4
Sanal	-	-	1	1	1	-	3
Bilişim	-	-	-	2	2	-	4
Reklam	-	-	22	2	-	3	27
Grafik	1	2	1	1	-	3	8
İnternet	8	4	8	2	17	4	43
Telefon	10	6	13	5	14	2	50

Tablo 4.1.7. incelendiğinde Yedi İklim Yabancılar Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında kitle kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 0, B2 düzeyinde 1, C1 düzeyinde 1, C2 düzeyinde 3 olmak üzere toplam 5 kez kullanılmıştır.

Medya kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 3, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 2, C2 düzeyinde 0 olmak üzere toplam 7 kez kullanılmıştır.

Televizyon kelimesi A1 düzeyinde 18, A2 düzeyinde 12, B1 düzeyinde 13, B2 düzeyinde 6, C1 düzeyinde 6, C2 düzeyinde 4 olmak üzere toplam 59 kez kullanılmıştır.

Ekran kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 0, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 3, C2 düzeyinde 1 olmak üzere toplam 6 kez kullanılmıştır.

Teknoloji kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 17, B1 düzeyinde 2, B2 düzeyinde 5, C1 düzeyinde 5, C2 düzeyinde 6 olmak üzere toplam 35 kez kullanılmıştır.

İletişim kelimesi A1 düzeyinde 18, A2 düzeyinde 19, B1 düzeyinde 10, B2 düzeyinde 6, C1 düzeyinde 6, C2 düzeyinde 16 olmak üzere toplam 75 kez kullanılmıştır.

Bilgisayar kelimesi A1 düzeyinde 8, A2 düzeyinde 7, B1 düzeyinde 4, B2 düzeyinde 25, C1 düzeyinde 44, C2 düzeyinde 2 olmak üzere toplam 90 kez kullanılmıştır.

Klavye kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 0, B2 düzeyinde 0, C1 düzeyinde 4, C2 düzeyinde 0 olmak üzere toplam 4 kez kullanılmıştır.

Sanal kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 1, B2 düzeyinde 1, C1 düzeyinde 1, C2 düzeyinde 0 olmak üzere toplam 3 kez kullanılmıştır.

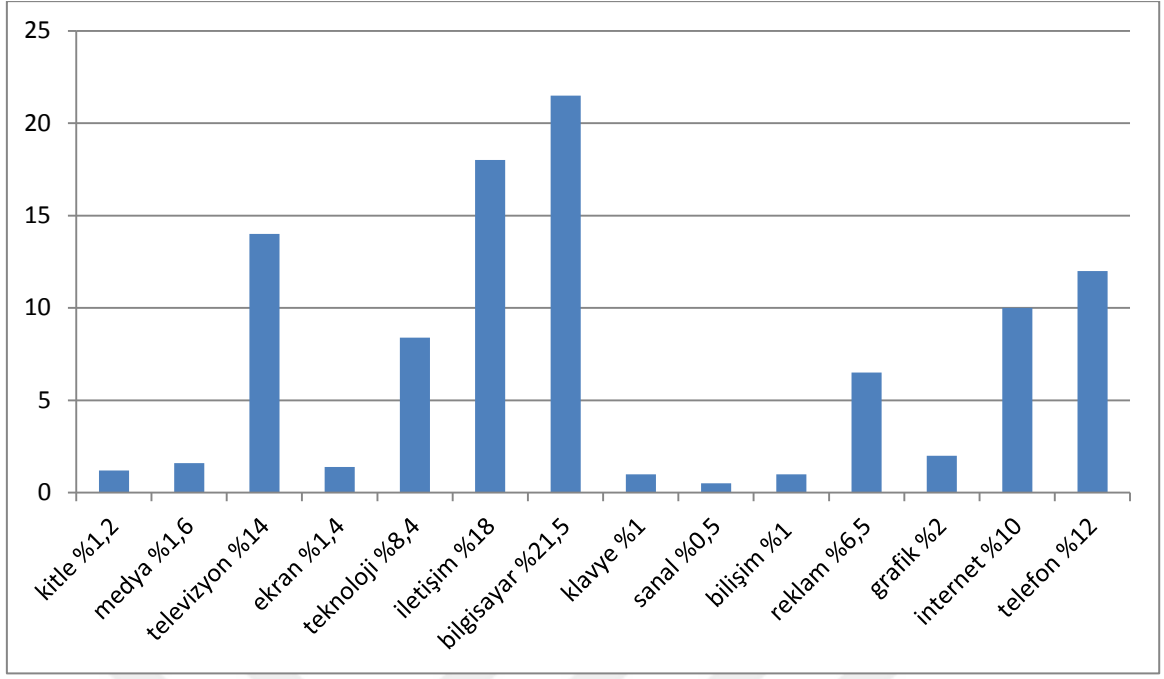
Bilişim kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 0, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 2, C2 düzeyinde 0 olmak üzere toplam 4 kez kullanılmıştır.

Reklam kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 22, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 0, C2 düzeyinde 3 olmak üzere toplam 27 kez kullanılmıştır.

Grafik kelimesi A1 düzeyinde 1, A2 düzeyinde 2, B1 düzeyinde 1, B2 düzeyinde 1, C1 düzeyinde 0, C2 düzeyinde 3 olmak üzere toplam 8 kez kullanılmıştır.

İnternet kelimesi A1 düzeyinde 8, A2 düzeyinde 4, B1 düzeyinde 8, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 17, C2 düzeyinde 4 olmak üzere toplam 43 kez kullanılmıştır.

Telefon kelimesi A1 düzeyinde 10, A2 düzeyinde 6, B1 düzeyinde 13, B2 düzeyinde 5, C1 düzeyinde 14, C2 düzeyinde 2 olmak üzere toplam 50 kez kullanılmıştır.

Grafik 4.1.4. Yedi İklim Yabancılar Türkçe Öğretimi Çalışma Kitaplarındaki Dijital Okuryazarlık Kavramlarının Yüzdelik Dağılımı

Yukarıdaki grafiğe göre Yedi İklim yabancılar Türkçe öğretimi çalışma kitaplarının tümündeki (A1-A2-B1-B2-C1-C2) dijital okuryazarlıkla ilgili kavramların kendi içinde dağılım yüzdelikleri şu şekildedir:

Kitaplarda kitle kelimesi %1,2, medya kelimesi %2, televizyon kelimesi %11, ekran kelimesi %1,7, teknoloji kelimesi %9,2, iletişim kelimesi %26,5, bilgisayar kelimesi %14, klavye kelimesi %0,7, sanal kelimesi %2, bilişim kelimesi %1, reklam kelimesi %2,2, grafik kelimesi %1,3, internet kelimesi %8, telefon kelimesi ise %16 oranında bulunmaktadır.

Bu verilerle bağlantılı olarak Yedi İklim yabancılar Türkçe öğretimi çalışma kitaplarında dijital okuryazarlıkla ilgili en sık kullanılan üç kavramın kullanım örnekleri aşağıda verilmiştir:

Tablo 4.1.8. Yedi İklim Yabancılar Türkçe Öğretimi Çalışma Kitaplarında Dijital Okuryazarlık Kavramlarının Kullanım Örnekleri

Anahtar Kelime	Dil Düzeyi	Ünite	
Bilgisayar	A1	Ünite: 7	İletişim İnsanlar iletişim kurmak için telefon, bilgisayar, internet gibi araçlar kullanıyor. (s.81)
	C2	Ünite: 7	Hayat Bilgisayarın hayatımıza girmesiyle her şey değişti. (s.69)
Televizyon	A1	Ünite: 7	İletişim Akşam yemeğinden beri televizyon izliyorum. (s.84)
	B2	Ünite: 1	Mesleğimde İlerliyorum Yemek pişirirken televizyon izleyelim mi? (s.15)
Teknoloji	C1	Ünite: 7	Bilimin Gözüyle Intel'in ilk işlemci unvanına sahip olan 4004'ten sonra bilgisayar teknolojisi hız kazanmıştır. (s.61)
	B1	Ünite: 1	Haberin Var Mı? Sürücüsüz araç teknolojisi, birçok insan için çok faydalı bir uygulamadır. (s.10)

4.2. Kitaplarda Kitle Kavramının Geçtiği Yerler

Bu bölümde yabancılar Türkçe öğretimi kitapları içinde kitle kavramının geçtiği yerler belirlenmiş, elde edilen veriler rakamsal ifadelerle tablolaştırılmış, ardından kitaplar içerisinde kitle kavramının geçtiği yerlere örnekler verilmiştir.

Tablo 4.2.1. Kitle Kavramının Geçtiği Yerler

	İstanbul Ders Kitabı	İstanbul Çalışma Kitabı	Yedi İklim Ders Kitabı	Yedi İklim Çalışma Kitabı
A1	1	1	-	-
A2	-	-	-	-
B1	1	-	9	-
B2	2	3	1	1
C1	3	1	5	1
C2			24	3
Toplam	7	5	39	5

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında kitle kavramına A1 düzeyinde 1 kez yer verilmiş, A2 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. B1 düzeyinde 1, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 3 olmak üzere toplam 7 kez bu kavrama değinilmiştir.

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında kitle kavramına A1 düzeyinde 1 kez yer verilmiş, A2 ve B1 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. B2 düzeyinde 3, C1 düzeyinde 1 olmak üzere toplam 5 kez bu kavrama değinilmiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında kitle kavramına A1 ve A2 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. B1 düzeyinde 9, B2 düzeyinde 1, C1 düzeyinde 5, C2 düzeyinde 24 olmak üzere toplam 39 kez bu kavrama değinilmiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında kitle kavramına A1, A2 ve B1 düzeyinde kitle kavramına hiç yer verilmemiştir. B2 düzeyinde 1, C1 düzeyinde 1, C2 düzeyinde 3 olmak üzere toplam 5 kez bu kavrama değinilmiştir.

4.3. Kitaplarda Medya Kavramının Geçtiği Yerler

Bu bölümde yabancılara Türkçe öğretimi kitapları içinde medya kavramının geçtiği yerler belirlenmiş, elde edilen veriler rakamsal ifadelerle tablolastırılmış, ardından kitaplar içerisinde medya kavramının geçtiği yerlere örnekler verilmiştir.

Tablo 4.3.1. Medya Kavramının Geçtiği Yerler

	İstanbul Ders Kitabı	İstanbul Çalışma Kitabı	Yedi İklim Ders Kitabı	Yedi İklim Çalışma Kitabı
A1	-	-	-	-
A2	2	-	-	-
B1	3	-	12	3
B2	45	2	2	2
C1	16	1	2	2
C2			4	-
Toplam	66	3	20	7

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında medya kavramına A1 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. A2 düzeyinde 2, B1 düzeyinde 3, B2 düzeyinde 45, C1 düzeyinde 16 olmak üzere toplam 66 kez bu kavrama değinilmiştir.

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında medya kavramına A1, A2 ve B1 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 1 olmak üzere toplam 3 kez bu kavrama değinilmiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında medya kavramına A1 ve A2 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. B1 düzeyinde 12, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 2, C2 düzeyinde 4 olmak üzere toplam 20 kez bu kavrama değinilmiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında medya kavramına A1 ve A2 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. B1 düzeyinde 3, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 2, C2 düzeyinde hiç yer verilmeyerek toplam 7 kez bu kavrama değinilmiştir.

4.4. Kitaplarda Televizyon Kavramının Geçtiği Yerler

Bu bölümde yabancılara Türkçe öğretimi kitapları içinde televizyon kavramının geçtiği yerler belirlenmiş, elde edilen veriler rakamsal ifadelerle tablolastırılmış, ardından kitaplar içerisinde televizyon kavramının geçtiği yerlere örnekler verilmiştir.

Tablo 4.4.1. Televizyon Kavramının Geçtiği Yerler

	İstanbul	İstanbul	Yedi İklim	Yedi İklim
	Ders Kitabı	Çalışma Kitabı	Ders Kitabı	Çalışma Kitabı
A1	25	11	13	18
A2	11	11	43	12
B1	11	7	30	13
B2	15	5	13	6
C1	40	13	6	6
C2			3	4
Toplam	102	47	108	59

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında televizyon kavramına A1 düzeyinde 25, A2 düzeyinde 11, B1 düzeyinde 11, B2 düzeyinde 15, C1 düzeyinde 40 olmak üzere toplam 102 kez bu kavrama değinilmiştir.

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında televizyon kavramına A1 düzeyinde 11, A2 düzeyinde 11, ve B1 düzeyinde 7, B2 düzeyinde 5, C1 düzeyinde 13 olmak üzere toplam 47 kez bu kavrama değinilmiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında televizyon kavramına A1 düzeyinde 13, A2 düzeyinde 43, B1 düzeyinde 30, B2 düzeyinde 13, C1 düzeyinde 6, C2 düzeyinde 3 olmak üzere toplam 108 kez bu kavrama değinilmiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında televizyon kavramına A1 düzeyinde 18, A2 düzeyinde 12, B1 düzeyinde 13, B2 düzeyinde 6, C1 düzeyinde 6, C2 düzeyinde 4 olmak üzere toplam 59 kez bu kavrama değinilmiştir.

4.5. Kitaplarda Ekran Kavramının Geçtiği Yerler

Bu bölümde yabancılara Türkçe öğretimi kitapları içinde ekran kavramının geçtiği yerler belirlenmiş, elde edilen veriler rakamsal ifadelerle tablolastırılmış, ardından kitaplar içerisinde ekran kavramının geçtiği yerlere örnekler verilmiştir.

Tablo 4.5.1. Ekran Kavramının Geçtiği Yerler

	İstanbul Ders Kitabı	İstanbul Çalışma Kitabı	Yedi İklim Ders Kitabı	Yedi İklim Çalışma Kitabı
A1	-	-	-	-
A2	-	-	3	-
B1	-	-	6	-
B2	2	-	3	2
C1	2	2	2	3
C2			3	1
Toplam	4	2	17	6

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında ekran kavramına A1, A2 ve B1 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 2 olmak üzere toplam 4 kez bu kavrama değinilmiştir.

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında ekran kavramına A1, A2, B1 ve B2 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. C1 düzeyinde 2 kez yer verildiği için kitaplarda toplam 2 kez bu kavrama değinilmiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında ekran kavramına A1 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. A2 düzeyinde 3, B1 düzeyinde 6, B2 düzeyinde 3, C1 düzeyinde 2, C2 düzeyinde 3 olmak üzere toplam 17 kez bu kavrama değinilmiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında ekran kavramına A1, A2 ve B1 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 3, C2 düzeyinde 1 olmak üzere toplam 6 kez bu kavrama değinilmiştir.

4.6. Kitaplarda Teknoloji Kavramının Geçtiği Yerler

Bu bölümde yabancılara Türkçe öğretimi kitapları içinde teknoloji kavramının geçtiği yerler belirlenmiş, elde edilen veriler rakamsal ifadelerle tablolastırılmış, ardından kitaplar içerisinde teknoloji kavramının geçtiği yerlere örnekler verilmiştir.

Tablo 4.6.1. Teknoloji Kavramının Geçtiği Yerler

	İstanbul	İstanbul	Yedi İklim	Yedi İklim
	Ders Kitabı	Çalışma Kitabı	Ders Kitabı	Çalışma Kitabı
A1	1	-	1	-
A2	2	2	34	17
B1	3	2	26	2
B2	43	4	5	5
C1	18	1	13	5
C2			12	6
Toplam	67	9	91	35

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında teknoloji kavramına A1 düzeyinde 1, A2 düzeyinde 2, B1 düzeyinde 3, B2 düzeyinde 43, C1 düzeyinde 18 olmak üzere toplam 67 kez bu kavrama değinilmiştir.

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında teknoloji kavramına A1 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. A2 düzeyinde 2, ve B1 düzeyinde 2, B2 düzeyinde 4, C1 düzeyinde 1 olmak üzere toplam 9 kez bu kavrama değinilmiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında teknoloji kavramına A1 düzeyinde 1, A2 düzeyinde 34, B1 düzeyinde 26, B2 düzeyinde 5, C1 düzeyinde 13, C2 düzeyinde 12 olmak üzere toplam 91 kez bu kavrama değinilmiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında teknoloji kavramına A1 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. A2 düzeyinde 17, B1 düzeyinde 2, B2 düzeyinde 5, C1 düzeyinde 5, C2 düzeyinde 6 olmak üzere toplam 35 kez bu kavrama değinilmiştir.

4.7. Kitaplarda İletişim Kavramının Geçtiği Yerler

Bu bölümde yabancılara Türkçe öğretimi kitapları içinde iletişim kavramının geçtiği yerler belirlenmiş, elde edilen veriler rakamsal ifadelerle tablolastırılmış, ardından kitaplar içerisinde iletişim kavramının geçtiği yerlere örnekler verilmiştir.

Tablo 4.7.1. İletişim Kavramının Geçtiği Yerler

	İstanbul	İstanbul	Yedi İklim	Yedi İklim
	Ders Kitabı	Çalışma Kitabı	Ders Kitabı	Çalışma Kitabı
A1	2	2	34	18
A2	2	2	30	19
B1	9	2	54	10
B2	18	2	5	6
C1	13	3	17	6
C2			121	16
Toplam	44	11	251	75

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında iletişim kavramına A1 düzeyinde 2, A2 düzeyinde 2, B1 düzeyinde 9, B2 düzeyinde 18, C1 düzeyinde 13 olmak üzere toplam 44 kez bu kavrama değinilmiştir.

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında iletişim kavramına A1 düzeyinde 2, A2 düzeyinde 2, ve B1 düzeyinde 2, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 3 olmak üzere toplam 11 kez bu kavrama değinilmiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında iletişim kavramına A1 düzeyinde 34, A2 düzeyinde 30, B1 düzeyinde 54, B2 düzeyinde 5, C1 düzeyinde 17, C2 düzeyinde 121 olmak üzere toplam 251 kez bu kavrama değinilmiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında iletişim kavramına A1 düzeyinde 18, A2 düzeyinde 19, B1 düzeyinde 10, B2 düzeyinde 6, C1 düzeyinde 6, C2 düzeyinde 16 olmak üzere toplam 75 kez bu kavrama değinilmiştir.

4.8. Kitaplarda Bilgisayar Kavramının Geçtiği Yerler

Bu bölümde yabancılara Türkçe öğretimi kitapları içinde bilgisayar kavramının geçtiği yerler belirlenmiş, elde edilen veriler rakamsal ifadelerle tablolastırılmış, ardından kitaplar içerisinde bilgisayar kavramının geçtiği yerlere örnekler verilmiştir.

Tablo 4.8.1. Bilgisayar Kavramının Geçtiği Yerler

	İstanbul	İstanbul	Yedi İklim	Yedi İklim
	Ders Kitabı	Çalışma Kitabı	Ders Kitabı	Çalışma Kitabı
A1	38	10	50	8
A2	6	7	11	7
B1	20	5	19	4
B2	63	15	8	25
C1	18	4	44	44
C2			8	2
Toplam	145	41	140	90

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında bilgisayar kavramına A1 düzeyinde 38, A2 düzeyinde 6, B1 düzeyinde 20, B2 düzeyinde 63, C1 düzeyinde 18 olmak üzere toplam 145 kez bu kavrama değinilmiştir.

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında bilgisayar kavramına A1 düzeyinde 10, A2 düzeyinde 7, ve B1 düzeyinde 5, B2 düzeyinde 15, C1 düzeyinde 4 olmak üzere toplam 41 kez bu kavrama değinilmiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında bilgisayar kavramına A1 düzeyinde 50, A2 düzeyinde 11, B1 düzeyinde 19, B2 düzeyinde 8, C1 düzeyinde 44, C2 düzeyinde 8 olmak üzere toplam 140 kez bu kavrama değinilmiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında bilgisayar kavramına A1 düzeyinde 8, A2 düzeyinde 7, B1 düzeyinde 4, B2 düzeyinde 25, C1 düzeyinde 44, C2 düzeyinde 2 olmak üzere toplam 90 kez bu kavrama değinilmiştir.

4.9. Kitaplarda Klavye Kavramının Geçtiği Yerler

Bu bölümde yabancılara Türkçe öğretimi kitapları içinde klavye kavramının geçtiği yerler belirlenmiş, elde edilen veriler rakamsal ifadelerle tablolastırılmış, ardından kitaplar içerisinde klavye kavramının geçtiği yerlere örnekler verilmiştir.

Tablo 4.9.1. Klavye Kavramının Geçtiği Yerler

	İstanbul Ders Kitabı	İstanbul Çalışma Kitabı	Yedi İklim Ders Kitabı	Yedi İklim Çalışma Kitabı
A1	-	-	2	-
A2	-	-	-	-
B1	-	-	1	-
B2	-	-	2	-
C1	2	-	1	4
C2			3	-
Toplam	2	0	9	4

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında klavye kavramına A1, A2, B1 ve B2 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. C1 düzeyinde 2 defa yer verildiği için kitaplarda toplam 2 kez bu kavrama değinilmiştir.

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarının hiçbirinde klavye kavramına yer verilmemiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında klavye kavramına A1 düzeyinde 2 kez yer verilmiştir. A2 düzeyinde bu kavrama hiç yer verilmemiştir. B1 düzeyinde 1, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 1, C2 düzeyinde 3 olmak üzere toplam 9 kez bu kavrama değinilmiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında klavye kavramına A1, A2, B1 ve B2 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. C1 düzeyinde 4, C2 hiç yer verilmemiştir. Kitaplarda toplam 4 kez bu kavrama değinilmiştir.

4.10. Kitaplarda Sanal Kavramının Geçtiği Yerler

Bu bölümde yabancılara Türkçe öğretimi kitapları içinde sanal kavramının geçtiği yerler belirlenmiş, elde edilen veriler rakamsal ifadelerle tablolaştırılmış, ardından kitaplar içerisinde sanal kavramının geçtiği yerlere örnekler verilmiştir.

Tablo 4.10.1. Sanal Kavramının Geçtiği Yerler

	İstanbul	İstanbul	Yedi İklim	Yedi İklim
	Ders Kitabı	Çalışma Kitabı	Ders Kitabı	Çalışma Kitabı
A1	-	-	-	-
A2	-	-	-	-
B1	-	-	8	1
B2	2	-	3	1
C1	-	-	3	1
C2			5	-
Toplam	2	0	19	3

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında sanal kavramına A1, A2 ve B1 düzeylerinde hiç yer verilmemiştir. B2 düzeyinde 2 defa yer verilirken C1 düzeyinde hiç sanal kavramı kullanılmamıştır. Kitaplarda toplam 2 kez bu kavrama değinilmiştir.

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarının hiçbirinde sanal kavramına yer verilmemiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında sanal kavramına A1 ve A2 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. B1 düzeyinde 8, B2 düzeyinde 3, C1 düzeyinde 3, C2 düzeyinde 5 olmak üzere toplam 19 kez bu kavrama değinilmiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında sanal kavramına A1 ve A2, düzeyinde hiç yer verilmemiştir. B1 düzeyinde 1, B2 düzeyinde 1, C1 düzeyinde 1 defa yer verilmiş C2 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. Kitaplarda toplam 3 kez bu kavrama değinilmiştir.

4.11. Kitaplarda Bilişim Kavramının Geçtiği Yerler

Bu bölümde yabancılara Türkçe öğretimi kitapları içinde bilişim kavramının geçtiği yerler belirlenmiş, elde edilen veriler rakamsal ifadelerle tablolastırılmış, ardından kitaplar içerisinde bilişim kavramının geçtiği yerlere örnekler verilmiştir.

Tablo 4.11.1. Bilişim Kavramının Geçtiği Yerler

	İstanbul Ders Kitabı	İstanbul Çalışma Kitabı	Yedi İklim Ders Kitabı	Yedi İklim Çalışma Kitabı
A1	-	-	-	-
A2	-	-	-	-
B1	-	-	1	-
B2	4	2	1	2
C1	2	-	2	2
C2			7	-
Toplam	6	2	11	4

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında bilişim kavramına A1, A2 ve B1 düzeylerinde hiç yer verilmemiştir. B2 düzeyinde 4 defa yer verilirken C1 düzeyinde 2 kez sanal kavramı kullanılmamıştır. Kitaplarda toplam 6 kez bu kavrama değinilmiştir.

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında bilişim kavramına A1, A2 ve B1 düzeylerinde hiç yer verilmemiştir. B2 düzeyinde 2 defa yer verilirken C1 düzeyinde bu kavrama hiç yer verilmemiştir. Kitaplarda bilişim kavramına toplam 2 kez değinilmiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında bilişim kavramına A1 ve A2 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. B1 düzeyinde 1, B2 düzeyinde 1, C1 düzeyinde 2, C2 düzeyinde 7 olmak üzere toplam 11 kez bu kavrama değinilmiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında bilişim kavramına A1, A2 ve B1 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 2 defa yer verilmiş C2 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. Kitaplarda toplam 4 kez bu kavrama değinilmiştir.

4.12. Kitaplarda Reklam Kavramının Geçtiği Yerler

Bu bölümde yabancılara Türkçe öğretimi kitapları içinde reklam kavramının geçtiği yerler belirlenmiş, elde edilen veriler rakamsal ifadelerle tablolastırılmış, ardından kitaplar içerisinde reklam kavramının geçtiği yerlere örnekler verilmiştir.

Tablo 4.12.1. Reklam Kavramının Geçtiği Yerler

	İstanbul Ders Kitabı	İstanbul Çalışma Kitabı	Yedi İklim Ders Kitabı	Yedi İklim Çalışma Kitabı
A1	2	1	1	-
A2	-	-	-	-
B1	6	1	11	22
B2	9	3	3	2
C1	12	-	3	-
C2			4	3
Toplam	29	5	22	27

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında reklam kavramına A1 düzeyinde 2 kez yer verilmiş, A2 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. B1 düzeyinde 6, B2 düzeyinde 9, C1 düzeyinde 12 olmak üzere toplam 29 kez bu kavrama değinilmiştir.

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında reklam kavramına A1 düzeyinde 1 kez yer verilmiş, A2 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. B1 düzeyinde 1, B2 düzeyinde 3 defa yer verilirken C1 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. Kitaplarda toplam 5 kez bu kavrama değinilmiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında reklam kavramına A1 düzeyinde 1 kez yer verilmiştir. A2 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. B1 düzeyinde 11, B2 düzeyinde 3, C1 düzeyinde 3, C2 düzeyinde 4 olmak üzere toplam 22 kez bu kavrama değinilmiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında reklam kavramına A1 ve A2 düzeyinde kitle kavramına hiç yer verilmemiştir. B1 düzeyinde 22, B2 düzeyinde 2 defa yer verilirken C1 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. C2 düzeyinde reklam kavramı 3 kez kullanılmıştır. Kitaplarda toplam 27 kez bu kavrama değinilmiştir.

4.13. Kitaplarda Grafik Kavramının Geçtiği Yerler

Bu bölümde yabancılara Türkçe öğretimi kitapları içinde grafik kavramının geçtiği yerler belirlenmiş, elde edilen veriler rakamsal ifadelerle tablolastırılmış, ardından kitaplar içerisinde grafik kavramının geçtiği yerlere örnekler verilmiştir.

Tablo 4.13.1. Grafik Kavramının Geçtiği Yerler

	İstanbul Ders Kitabı	İstanbul Çalışma Kitabı	Yedi İklim Ders Kitabı	Yedi İklim Çalışma Kitabı
A1	-	-	-	1
A2	-	-	1	2
B1	1	-	2	1
B2	-	1	4	1
C1	-	-	2	-
C2	-	-	4	3
Toplam	1	1	13	8

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında grafik kavramına A1 ve A2 düzeylerinde hiç yer verilmemiştir. B1 düzeyinde 1 defa yer verilirken B2 ve C1 düzeyinde hiç sanal kavramı kullanılmamıştır. Kitaplarda toplam 1 kez bu kavrama değinilmiştir.

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında grafik kavramına A1, A2 ve B1 düzeylerinde hiç yer verilmemiştir. B2 düzeyinde 1 defa yer verilirken C1 düzeyinde bu kavrama hiç yer verilmemiştir. Kitaplarda bilişim kavramına toplam 1 kez değinilmiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında grafik kavramına A1 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. B1 düzeyinde 1, B2 düzeyinde 4, C1 düzeyinde 2, C2 düzeyinde 4 olmak üzere toplam 13 kez bu kavrama değinilmiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında grafik kavramına A1 düzeyinde 1, A2 düzeyinde 2, B1 düzeyinde 1, B2 düzeyinde 1 kez yer verilirken C1 düzeyinde hiç yer verilmemiştir. C2 düzeyinde grafik kavramı 3 kez kullanılmıştır. Kitaplarda toplam 8 kez bu kavrama değinilmiştir.

4.14. Kitaplarda İnternet Kavramının Geçtiği Yerler

Bu bölümde yabancılara Türkçe öğretimi kitapları içinde internet kavramının geçtiği yerler belirlenmiş, elde edilen veriler rakamsal ifadelerle tablolastırılmış, ardından kitaplar içerisinde internet kavramının geçtiği yerlere örnekler verilmiştir.

Tablo 4.14.1. İnternet Kavramının Geçtiği Yerler

	İstanbul Ders Kitabı	İstanbul Çalışma Kitabı	Yedi İklim Ders Kitabı	Yedi İklim Çalışma Kitabı
A1	10	10	19	8
A2	17	4	13	4
B1	46	14	34	8
B2	82	16	2	2
C1	34	7	6	17
C2			5	4
Toplam	189	51	77	43

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında internet kavramına A1 düzeyinde 10, A2 düzeyinde 17, B1 düzeyinde 46, B2 düzeyinde 82, C1 düzeyinde 34 olmak üzere toplam 189 kez bu kavrama değinilmiştir.

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında internet kavramına A1 düzeyinde 10, A2 düzeyinde 4, ve B1 düzeyinde 14, B2 düzeyinde 16, C1 düzeyinde 7 olmak üzere toplam 51 kez bu kavrama değinilmiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında internet kavramına A1 düzeyinde 19, A2 düzeyinde 13, B1 düzeyinde 34, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 6, C2 düzeyinde 5 olmak üzere toplam 77 kez bu kavrama değinilmiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında internet kavramına A1 düzeyinde 8, A2 düzeyinde 4, B1 düzeyinde 8, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 17, C2 düzeyinde 4 olmak üzere toplam 43 kez bu kavrama değinilmiştir.

4.15. Kitaplarda Telefon Kavramının Geçtiği Yerler

Bu bölümde yabancılara Türkçe öğretimi kitapları içinde telefon kavramının geçtiği yerler belirlenmiş, elde edilen veriler rakamsal ifadelerle tablolastırılmış, ardından kitaplar içerisinde telefon kavramının geçtiği yerlere örnekler verilmiştir.

Tablo 4.15.1. Telefon Kavramının Geçtiği Yerler

	İstanbul Ders Kitabı	İstanbul Çalışma Kitabı	Yedi İklim Ders Kitabı	Yedi İklim Çalışma Kitabı
A1	39	19	66	10
A2	32	15	23	6
B1	31	23	48	13
B2	91	26	12	5
C1	36	17	3	14
C2			6	2
Toplam	229	100	160	50

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında internet kavramına A1 düzeyinde 39, A2 düzeyinde 32, B1 düzeyinde 31, B2 düzeyinde 91, C1 düzeyinde 36 olmak üzere toplam 229 kez bu kavrama değinilmiştir.

İstanbul yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında internet kavramına A1 düzeyinde 19, A2 düzeyinde 15, ve B1 düzeyinde 23, B2 düzeyinde 26, C1 düzeyinde 17 olmak üzere toplam 100 kez bu kavrama değinilmiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi ders kitaplarında internet kavramına A1 düzeyinde 66, A2 düzeyinde 23, B1 düzeyinde 48, B2 düzeyinde 12, C1 düzeyinde 3, C2 düzeyinde 6 olmak üzere toplam 160 kez bu kavrama değinilmiştir.

Yedi İklim yabancılara Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında internet kavramına A1 düzeyinde 10, A2 düzeyinde 6, B1 düzeyinde 13, B2 düzeyinde 5, C1 düzeyinde 14, C2 düzeyinde 2 olmak üzere toplam 50 kez bu kavrama değinilmiştir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kitaplarını dijital okuryazarlık bağlamında incelemektir. Tez kapsamında İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi Seti kitapları ve Yedi İklim Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi Seti kitaplarının dijital okuryazarlıkla ilgili kavramları ne ölçüde ve hangi dağılımla barındırdığı ortaya çıkarılmıştır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kitap setlerinin dijital okuryazarlık kavramlarını barındırma durumunu öğrenmek için veri toplama tekniği olarak doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırma için alan kaynakları ve konuyla ilgili yurt dışı kaynakları taranmıştır.

Doküman analizinde kullanılacak dijital okuryazarlıkla ilgili kavramlar belirlenirken alandaki benzer çalışmalar dikkate alınmış, uzman görüşüne başvurularak yeni kelimeler eklenmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe eğitimi kitaplarında alan uzmanlarınca belirlenen bu kelimelerin kullanım sıkları, dağılımları ve yerleri tespit edilmiştir.

Araştırmanın güvenilirliğini arttırabilmek için kelime frekans verileri farklı zaman dilimlerinde iki kez kontrol edilmiştir. Verilerin örtüşme oranı %92 çıkmıştır. Bu da araştırmanın güvenli olduğunu göstermektedir.

Günümüzde teknolojik gelişmeler ve dijitalleşme eğitim ve öğretimde birçok değişim sağlamıştır. Bu değişimle birlikte bireylerin bilgiye ulaşma ve bilgiyi kullanma yöntemleri farklılık göstermeye başlamıştır. Yeni eğitim anlayışına bakıldığında sadece üretilen bilgiyi kullanan değil, aynı zamanda bilgiyi üreten, doğru bilgiye nereden ve nasıl ulaşacağını bilen, kendi kültürünü tanıyan ve farklı kültürler hakkında bilgi sahibi olan, ülkelerin ortak mirasına saygılı, teknolojiyi kullanabilen bireyler yetiştirmek esastır. Çağımızda sadece okuryazar olmak yetmemekte, bireylerin, yeni okuryazarlık alanlarının gerektirdiği donanıma sahip olması istenmektedir. Destebaşı (2016) da çalışmasında ülkemizdeki okuryazarlık eğitiminin yeni okuryazarlıklar bağlamında yeniden ele alınması gerektiği görüşünü belirtir. Altunkaya ve Çelik (2021) de yapmış oldukları çalışmada bizimle aynı görüşü paylaşarak 21. yüzyıl becerilerinin önemini vurgulamıştır. Banaz (2024) ise çalışmasında dijital okuryazarlığı

detaylıca ele alarak yeni eğitim anlayışında önemli yeri olan bir beceri olduğunu vurgulamıştır. Yabancılar Türkçe öğretimi ve dijital okuryazarlıkla ilgili birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmanın da alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın sonuç kısmında, araştırmanın çerçevesini oluşturan altı alt problemin cevabına ulaşılmıştır. Ulaşılan sonuçlar alt problemlerle birlikte aşağıda verilmiştir.

- *Dijital okuryazarlık ile ilişkili kelimelerin Kültür Sanat Basımevi'ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretimi seti ders ve çalışma kitaplarındaki kullanım sıklığı nedir?*

Kültür Sanat Basımevi'ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretimi seti ders kitapları incelendiğinde kitle kavramı toplam 7 kez, medya kavramı 66, televizyon kavramı 102, ekran kavramı 4, teknoloji kavramı 67, iletişim kavramı 44, bilgisayar kavramı 145, klavye kavramı 2, sanal kavramı 5, bilişim kavramı 6, reklam kavramı 29, grafik kavramı 1, internet kavramı 189 ve telefon kavramı 229 kez kullanılmıştır. Buna göre Kültür Sanat Basımevi'ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretimi seti ders kitaplarında en fazla telefon kavramı, en az grafik kavramı kullanılmıştır.

Kültür Sanat Basımevi'ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretimi seti çalışma kitapları incelendiğinde kitle kavramı toplam 5 kez, medya kavramı 3, televizyon kavramı 47, ekran kavramı 2, teknoloji kavramı 9, iletişim kavramı 11, bilgisayar kavramı 41, klavye kavramı ve sanal kavramı hiç kullanılmamıştır, Bilişim kavramı 2, reklam kavramı 5, grafik kavramı 1, internet kavramı 51 ve telefon kavramı 100 kez kullanılmıştır. Buna göre Kültür Sanat Basımevi'ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretimi seti ders kitaplarında en fazla telefon kavramı, en az klavye ve sanal kavramları kullanılmıştır.

- *Dijital okuryazarlık ile ilişkili kelimelerin Kültür Sanat Basımevi'ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretimi seti ders ve çalışma kitaplarındaki kullanım sayısının kurlara göre dağılımı nedir?*

İstanbul Yabancılar Türkçe Öğretimi ders kitaplarında kitle kelimesi A1 düzeyinde 1, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 1, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 3 olmak üzere toplam 7 kez kullanılmıştır.

Medya kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 2, B1 düzeyinde 3, B2 düzeyinde 45, C1 düzeyinde 16 olmak üzere toplam 66 kez kullanılmıştır.

Televizyon kelimesi A1 düzeyinde 25, A2 düzeyinde 11, B1 düzeyinde 11, B2 düzeyinde 15, C1 düzeyinde 40 olmak üzere toplam 102 kez kullanılmıştır.

Ekran kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 0, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 2 olmak üzere toplam 4 kez kullanılmıştır.

Teknoloji kelimesi A1 düzeyinde 1, A2 düzeyinde 2, B1 düzeyinde 3, B2 düzeyinde 43, C1 düzeyinde 18 olmak üzere toplam 67 kez kullanılmıştır.

İletişim kelimesi A1 düzeyinde 2, A2 düzeyinde 2, B1 düzeyinde 9, B2 düzeyinde 18, C1 düzeyinde 13 olmak üzere toplam 44 kez kullanılmıştır.

Bilgisayar kelimesi A1 düzeyinde 38, A2 düzeyinde 6, B1 düzeyinde 20, B2 düzeyinde 63, C1 düzeyinde 18 olmak üzere toplam 145 kez kullanılmıştır.

Klavye kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 0, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 0 olmak üzere toplam 2 kez kullanılmıştır.

Sanal kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 0, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 3 olmak üzere toplam 5 kez kullanılmıştır.

Bilişim kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 0, B2 düzeyinde 4, C1 düzeyinde 2 olmak üzere toplam 6 kez kullanılmıştır.

Reklam kelimesi A1 düzeyinde 2, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 6, B2 düzeyinde 9, C1 düzeyinde 12 olmak üzere toplam 29 kez kullanılmıştır.

Grafik kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 1, B2 düzeyinde 0, C1 düzeyinde 0 olmak üzere toplam 1 kez kullanılmıştır.

İnternet kelimesi A1 düzeyinde 10, A2 düzeyinde 17, B1 düzeyinde 46, B2 düzeyinde 82, C1 düzeyinde 34 olmak üzere toplam 189 kez kullanılmıştır.

Telefon kelimesi A1 düzeyinde 39, A2 düzeyinde 32, B1 düzeyinde 31, B2 düzeyinde 91, C1 düzeyinde 36 olmak üzere toplam 229 kez kullanılmıştır.

Görüldüğü üzere dijital okuryazarlıkla ilgili kavramlar, İstanbul Yabancılar Türkçe Öğretimi ders kitaplarının hiçbir dil düzeyinde dengeli bir dağılım göstermemiştir. Ancak dengeli bir dağılım olmasa da dijital okuryazarlık kavramlarının tümüne kitaplarda yer

verilmiştir. Kitaplarda en sık telefon, internet, bilgisayar kelimeleri dağılım gösterirken en nadir grafik, klavye, ekran kelimeleri kullanılmıştır.

İstanbul Yabancılar Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında kitle kelimesi A1 düzeyinde 1, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 0, B2 düzeyinde 3, C1 düzeyinde 1 olmak üzere toplam 5 kez kullanılmıştır.

Medya kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 0, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 1 olmak üzere toplam 3 kez kullanılmıştır.

Televizyon kelimesi A1 düzeyinde 11, A2 düzeyinde 11, B1 düzeyinde 7, B2 düzeyinde 5, C1 düzeyinde 13 olmak üzere toplam 47 kez kullanılmıştır.

Ekran kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 0, B2 düzeyinde 0, C1 düzeyinde 2 olmak üzere toplam 2 kez kullanılmıştır.

Teknoloji kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 2, B1 düzeyinde 2, B2 düzeyinde 4, C1 düzeyinde 1 olmak üzere toplam 9 kez kullanılmıştır.

İletişim kelimesi A1 düzeyinde 2, A2 düzeyinde 2, B1 düzeyinde 2, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 3 olmak üzere toplam 11 kez kullanılmıştır.

Bilgisayar kelimesi A1 düzeyinde 10, A2 düzeyinde 7, B1 düzeyinde 5, B2 düzeyinde 15, C1 düzeyinde 4 olmak üzere toplam 41 kez kullanılmıştır.

Klavye kelimesi İstanbul Yabancılar Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarının hiçbir düzeyinde bulunmamaktadır.

Sanal kelimesi İstanbul Yabancılar Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarının hiçbir düzeyinde bulunmamaktadır.

Bilişim kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 0, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 0 olmak üzere toplam 2 kez kullanılmıştır.

Reklam kelimesi A1 düzeyinde 1, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 1, B2 düzeyinde 3, C1 düzeyinde 0 olmak üzere toplam 5 kez kullanılmıştır.

Grafik kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 0, B2 düzeyinde 1, C1 düzeyinde 0 olmak üzere toplam 1 kez kullanılmıştır.

İnternet kelimesi A1 düzeyinde 10, A2 düzeyinde 4, B1 düzeyinde 14, B2 düzeyinde 16, C1 düzeyinde 7 olmak üzere toplam 51 kez kullanılmıştır.

Telefon kelimesi A1 düzeyinde 19, A2 düzeyinde 15, B1 düzeyinde 23, B2 düzeyinde 26, C1 düzeyinde 17 olmak üzere toplam 100 kez kullanılmıştır.

Görüldüğü üzere dijital okuryazarlıkla ilgili kavramlar, İstanbul Yabancılar Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarının hiçbir dil düzeyinde dengeli bir dağılım göstermemiştir. Ancak dengeli bir dağılım olmasa da dijital okuryazarlık kavramlarının tümüne kitaplarda yer verilmiştir. Kitaplarda en sık telefon, internet, bilgisayar kelimeleri dağılım gösterirken en nadir sanal, klavye, grafik kelimeleri kullanılmıştır.

- *Dijital okuryazarlık ile ilişkili kelimelerin Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi seti ders ve çalışma kitaplarındaki kullanım sıklığı nedir?*

Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi seti ders kitapları incelendiğinde kitle kavramı toplam 39 kez, medya kavramı 20, televizyon kavramı 108, ekran kavramı 17, teknoloji kavramı 91, iletişim kavramı 261, bilgisayar kavramı 140, klavye kavramı 7, sanal kavramı 19, bilişim kavramı 11, reklam kavramı 22, grafik kavramı 13, internet kavramı 79 ve telefon kavramı 158 kez kullanılmıştır. Buna göre Kültür Sanat Basımevi'ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretimi seti ders kitaplarında en fazla iletişim kavramı, en az klavye kavramı kullanılmıştır.

Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi seti çalışma kitapları incelendiğinde kitle kavramı toplam 5 kez, medya kavramı 7, televizyon kavramı 59, ekran kavramı 6, teknoloji kavramı 35, iletişim kavramı 75, bilgisayar kavramı 90, klavye kavramı 4, sanal kavramı 3, bilişim kavramı 4, reklam kavramı 27, grafik kavramı 8, internet kavramı 43 ve telefon kavramı 50 kez kullanılmıştır. Buna göre Kültür Sanat Basımevi'ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretimi seti ders kitaplarında en fazla bilgisayar kavramı, en az sanal kavramı kullanılmıştır.

- *Dijital okuryazarlık ile ilişkili kelimelerin Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi seti ders ve çalışma kitaplarındaki kullanım sayısının kurlara göre dağılımı nedir?*

Yedi İklim Yabancılar Türkçe Öğretimi ders kitaplarında kitle kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 9, B2 düzeyinde 1, C1 düzeyinde 5, C2 düzeyinde 24 olmak üzere toplam 39 kez kullanılmıştır.

Medya kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 12, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 2, C2 düzeyinde 4 olmak üzere toplam 20 kez kullanılmıştır.

Televizyon kelimesi A1 düzeyinde 13, A2 düzeyinde 43, B1 düzeyinde 30, B2 düzeyinde 13, C1 düzeyinde 6, C2 düzeyinde 3 olmak üzere toplam 108 kez kullanılmıştır.

Ekran kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 3, B1 düzeyinde 6, B2 düzeyinde 3, C1 düzeyinde 2, C2 düzeyinde 3 olmak üzere toplam 17 kez kullanılmıştır.

Teknoloji kelimesi A1 düzeyinde 1, A2 düzeyinde 34, B1 düzeyinde 26, B2 düzeyinde 5, C1 düzeyinde 13, C2 düzeyinde 12 olmak üzere toplam 91 kez kullanılmıştır.

İletişim kelimesi A1 düzeyinde 34, A2 düzeyinde 30, B1 düzeyinde 54, B2 düzeyinde 5, C1 düzeyinde 17, C2 düzeyinde 121 olmak üzere toplam 261 kez kullanılmıştır.

Bilgisayar kelimesi A1 düzeyinde 50, A2 düzeyinde 11, B1 düzeyinde 19, B2 düzeyinde 8, C1 düzeyinde 44, C2 düzeyinde 8 olmak üzere toplam 140 kez kullanılmıştır.

Klavye kelimesi A1 düzeyinde 2, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 1, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 1, C2 düzeyinde 3 olmak üzere toplam 7 kez kullanılmıştır.

Sanal kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 8, B2 düzeyinde 3, C1 düzeyinde 3, C2 düzeyinde 5 olmak üzere toplam 19 kez kullanılmıştır.

Bilişim kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 1, B2 düzeyinde 1, C1 düzeyinde 2, C2 düzeyinde 7 olmak üzere toplam 11 kez kullanılmıştır.

Reklam kelimesi A1 düzeyinde 1, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 11, B2 düzeyinde 3, C1 düzeyinde 3, C2 düzeyinde 4 olmak üzere toplam 22 kez kullanılmıştır.

Grafik kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 1, B1 düzeyinde 2, B2 düzeyinde 4, C1 düzeyinde 2, C2 düzeyinde 4 olmak üzere toplam 13 kez kullanılmıştır.

İnternet kelimesi A1 düzeyinde 19, A2 düzeyinde 13, B1 düzeyinde 34, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 6, C2 düzeyinde 5 olmak üzere toplam 79 kez kullanılmıştır.

Telefon kelimesi A1 düzeyinde 66, A2 düzeyinde 23, B1 düzeyinde 48, B2 düzeyinde 12, C1 düzeyinde 3, C2 düzeyinde 6 olmak üzere toplam 158 kez kullanılmıştır.

Görüldüğü üzere dijital okuryazarlıkla ilgili kavramlar, Yedi İklim Türkçe Öğretimi ders kitaplarının hiçbir dil düzeyinde dengeli bir dağılım göstermemiştir. Ancak dengeli bir dağılım olmasa da dijital okuryazarlık kavramlarının tümüne kitaplarda yer verilmiştir. Kitaplarda en sık iletişim, telefon, bilgisayar kelimeleri dağılım gösterirken en nadir grafik, klavye, bilişim kelimeleri kullanılmıştır.

Yedi İklim Yabancılar Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında kitle kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 0, B2 düzeyinde 1, C1 düzeyinde 1, C2 düzeyinde 3 olmak üzere toplam 5 kez kullanılmıştır.

Medya kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 3, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 2, C2 düzeyinde 0 olmak üzere toplam 7 kez kullanılmıştır.

Televizyon kelimesi A1 düzeyinde 18, A2 düzeyinde 12, B1 düzeyinde 13, B2 düzeyinde 6, C1 düzeyinde 6, C2 düzeyinde 4 olmak üzere toplam 59 kez kullanılmıştır.

Ekran kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 0, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 3, C2 düzeyinde 1 olmak üzere toplam 6 kez kullanılmıştır.

Teknoloji kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 17, B1 düzeyinde 2, B2 düzeyinde 5, C1 düzeyinde 5, C2 düzeyinde 6 olmak üzere toplam 35 kez kullanılmıştır.

İletişim kelimesi A1 düzeyinde 18, A2 düzeyinde 19, B1 düzeyinde 10, B2 düzeyinde 6, C1 düzeyinde 6, C2 düzeyinde 16 olmak üzere toplam 75 kez kullanılmıştır.

Bilgisayar kelimesi A1 düzeyinde 8, A2 düzeyinde 7, B1 düzeyinde 4, B2 düzeyinde 25, C1 düzeyinde 44, C2 düzeyinde 2 olmak üzere toplam 90 kez kullanılmıştır.

Klavye kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 0, B2 düzeyinde 0, C1 düzeyinde 4, C2 düzeyinde 0 olmak üzere toplam 4 kez kullanılmıştır.

Sanal kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 1, B2 düzeyinde 1, C1 düzeyinde 1, C2 düzeyinde 0 olmak üzere toplam 3 kez kullanılmıştır.

Bilişim kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 0, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 2, C2 düzeyinde 0 olmak üzere toplam 4 kez kullanılmıştır.

Reklam kelimesi A1 düzeyinde 0, A2 düzeyinde 0, B1 düzeyinde 22, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 0, C2 düzeyinde 3 olmak üzere toplam 27 kez kullanılmıştır.

Grafik kelimesi A1 düzeyinde 1, A2 düzeyinde 2, B1 düzeyinde 1, B2 düzeyinde 1, C1 düzeyinde 0, C2 düzeyinde 3 olmak üzere toplam 8 kez kullanılmıştır.

İnternet kelimesi A1 düzeyinde 8, A2 düzeyinde 4, B1 düzeyinde 8, B2 düzeyinde 2, C1 düzeyinde 17, C2 düzeyinde 4 olmak üzere toplam 43 kez kullanılmıştır.

Telefon kelimesi A1 düzeyinde 10, A2 düzeyinde 6, B1 düzeyinde 13, B2 düzeyinde 5, C1 düzeyinde 14, C2 düzeyinde 2 olmak üzere toplam 50 kez kullanılmıştır.

Görüldüğü üzere dijital okuryazarlıkla ilgili kavramlar, Yedi İklim Türkçe Öğretimi seti çalışma kitaplarının hiçbir dil düzeyinde dengeli bir dağılım göstermemiştir. Ancak dengeli bir dağılım olmasa da dijital okuryazarlık kavramlarının tümüne kitaplarda yer verilmiştir. Kitaplarda en sık televizyon, iletişim, bilgisayar kelimeleri dağılım gösterirken en nadir sanal, klavye, bilişim kelimeleri kullanılmıştır.

- *Karşılaştırılan iki set kitaplarının hangisinde daha fazla dijital okuryazarlık ile ilişkili kelime vardır?*

Yapılan incelemeye göre İstanbul Yabancılar Türkçe Öğretimi ders kitaplarında dijital okuryazarlık kavramlarının tümü toplam 896 kez kullanılmıştır. İstanbul Yabancılar Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında 227, Yedi İklim Yabancılar Türkçe Öğretimi ders kitaplarında 985, Yedi İklim Yabancılar Türkçe Öğretimi çalışma kitaplarında ise 415 kez kullanılmıştır. Görüldüğü üzere Yedi İklim Yabancılar Türkçe Öğretimi seti kitapları dijital okuryazarlık kavramları açısından daha zengindir. Ama bu değerlendirme yapılırken kitapların boyut farklılıkları göz ardı edilmemelidir.

- *Kültür Sanat Basımevi'ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretimi ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi seti ders ve çalışma kitaplarının içeriği dijital okuryazarlık açısından yeterli midir?*

Teknolojinin gelişmesi hayatın her alanını etkilediği gibi eğitim öğretim üzerinde de etkisini göstermektedir. Sorgulayan, araştıran, üreten ve paylaşan bireyler çoğalırken ders kitaplarının de yeterliliği sorgulanan unsurlar arasına girmiştir. Çağın gerisinde kalmamak için teknolojik yeterliliklere sahip bireylerin ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte kitaplar

oluşturulmalıdır. Bu da ancak ders kitaplarının dijital ögeleri de içinde barındırmasıyla mümkündür.

Çalışmada belirlenen dijital okuryazarlık kavramlarından; internet, iletişim, telefon kavramlarının kitapların içinde bulunması bireyin iletişim becerilerinin gelişmesi açısından önemlidir. Medya, reklam, televizyon ve kitle kelimelerinin kitap içerisinde bulunması, bireyin haberleşme becerisinin gelişmesine katkıda bulunacaktır. Kitabın grafik, bilgisayar, klavye ve ekran kelimelerini barındırması bireyin bilgiye ulaşma becerisinin gelişmesi açısından olumlu bir durumdur. Bilişim ve sanal kelimelerinin kitapta bulunması ise bireye üst düzey becerileri geliştirme konusunda olumlu katkı sağlayacaktır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kitaplarına genel olarak baktığımızda tüm bu kelimeleri barındırdıklarını görüyoruz. Bu, kitapların çağa uyum sağlaması açısından önemlidir. Ancak bu kavramların dil düzeylerindeki dağılımı düzenlilik göstermemektedir. İstanbul Yabancılar Türkçe Öğretimi Seti kitaplarında da Yedi İklim Yabancılar Türkçe Öğretimi Seti kitaplarında da A1 düzeyinden C2 düzeyine doğru dijital okuryazarlık kavramlarının miktarı artış göstermektedir. Fakat bu artış da düzenlilik göstermeyen bir artıştır.

5.2. Öneriler

- Kültür Sanat Basımevi'ne ait İstanbul Yabancılar için Türkçe Öğretimi ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretimi seti kitapları incelenirken dijital okuryazarlıkla ilgili yeni kavramlar eklenip incelenebilir.
- Diğer Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kitap setleri incelenerek bu araştırmanın bulgularıyla karşılaştırılıp araştırma kapsamı genişletilebilir.
- İncelenen dijital okuryazarlık kavramları kitaplar içerisinde düzenli bir dağılım göstermemiştir. Kitaplar güncellenirken bu bilgiler yetkililer için öneri niteliği taşıyabilir.
- Kitaplar farklı yeni okuryazarlıklar bağlamında incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Aksan, D. 2004. *Anadili, Dilbilim ve Türkçe Yazıları*. İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları.
- Aksan, D. (2006). *Anlambilim Konuları ve Türkçe'nin Anlambilimi*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Aksan, D. (2009). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aksan, D. (2009). *Türkçenin Gücü*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Akyol, H. (2006). *Türkçe Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Akyol, H. (2010). *Türkçe İlkokuma Yazma Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Aldemir, Ü. (2019). “Nüshaları Işığında Kitâbu'l-İdrâk Li-Lisâni'l-Etrâk”. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten*, S. 67, ss. 65-86.
- Altun, A. (2005). *Gelişen Teknolojiler ve Yeni Okuryazarlıklar*. Anı.
- Altun, M. (2021). Tömer ve Dil Merkezleri. Erişim adresi http://www.dilbilimi.net/tomer_ve_dil_merkezleri.html E.T: 20.04.2004
- Altunkaya, H., Çelik, M. E. (2021). “Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğretenlerin 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlilikleri.” *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(25), ss. 813- 826.
- Al Türk, G. (2018). “Kitâbu Bulğatu'l-Muštāk fī Luğati't-Türk ve'l-Kıfçāk Sözlüğünün İçeriği ve Eserdeki Alıntı Kelimeler”. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7 (3), ss. 1444-1455.
- Alyılmaz, C. (2010). “Türkçe Öğretiminin Sorunları”. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 5 (3), ss. 728-749.
- Arslan, M. (2012). “Tarihi Süreçte Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi-Öğrenimi Çalışmaları”. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi / KSU Journal of Social Sciences*, 9(2) ss. 167-188.

- Aruğaslan, E. (2017). “Yetişkinlerin Dijital Okuryazarlığı”, E-Platform for Adult Learning in Europe (Avrupa Yetişkin Öğrenimi Elektronik Platformu) Yetişkin Eğitiminde Yeni Beceriler Konferansında sunulan bildiri, İzmir.
- Aydın, S. (2021). “Yabancı Dil Hazırlık Sınıfı Öğrencilerinin 21. Yüzyıl Becerileri, Başarı Odaklı Motivasyonları ve İngilizce Öğrenmeye Yönelik Motivasyonları Arasındaki İlişkiler”. (Yüksek Lisans Tezi), Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Bartın, ss. 151
- Bakır, S. (2014). Türkiye’deki Yabancılar “Türkçe Öğretim Merkezleri ve Atatürk Üniversitesi Dil Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (Dilmer)”. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 51, ss. 435- 456.
- Bal, M. (2018). “Türkçe Dersinin 21. Yüzyıl Becerileri Açısından incelenmesi”. *ACADEMİA*, 13(4), 49- 64. DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12922> E.T: 23.03.2024
- Banaz, E. (2024) Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortaokulu Türkçe Dersi Öğretim Programının Dijital Okuryazarlık Açısından İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 279-290.
- Barın, E. (2004). Yabancılar Türkçe Öğretiminde İlkeler. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (1), ss. 19-30.
- Barın, E. (2010). “Yabancılar Türkçe Öğretimi Amacıyla Yazılan “Ecnebilere Mahsus” Elifbâ Kitabı Üzerine”. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (27), ss. 121- 136.
- Belet Boyacı, Ş. D. (2018). *Yurt Dışında Yaşayan Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi ve Kültür Aktarımı: Bir Araştırma Örneği (1. Baskı)*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Biçer, N. (2012). “Hunlardan Günümüze Yabancılar Türkçe Öğretimi”. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(4), ss.107-133.
- Bilgin, A. A. (2005). Muhâkemetü’l-Lugateyn, *TDV İslam Ansiklopedisi*, Cilt 30.
- Bilgin, M. (2006). *Anlamdan anlatıma Türkçemiz*, Ankara: Anı Yayıncılık .
- Bulut, S. (2017). “Asya Coğrafyasının Büyük Edibi Ali Şîr Nevâî’nin Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Türk Dili’ne Katkıları”. *Asya Studies*, 1 (1) , ss. 23-41.

- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (19. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Cerrah Özsevgeç, L. (2020). 21. *Yüzyılda Eğitimle İlgili Yönelimler. Eğitime Giriş*. Ed.; Özmen, H. ve Ekiz, D.; 5. Baskı, Pegem Akademi, Ankara, ss. 300-319.
- Chomsky, N. (2009). *Bilgi sorunları ve Dil-Managua Dersleri*, İstanbul: BGST Yayınları.
- Çağatay, S. (1978). *Türk Lehçeleri Üzerine Denemeler*. Ankara: AÜ DTCF Yayınları.
- Çakmak, E. (2013). Kil Tabletten-Tablet Bilgisayara Okuryazarlık. *Sosyal Bilgiler için Çoklu Okuryazarlıklar*. (Ed: E. Gençtürk ve K. Karatekin). Pegem Akademi. Ankara.
- Çelik, H. (2018). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültürel İhtiyaç Analizi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı, Ankara.
- Demircan, Ömer (2013). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri* (5. bs.). DER Yayınları.
- Demiral, S. ve Kaya, M. (2015), “Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri: Fransızca Öğretimi Çerçevesinde Bir İnceleme”. *Turkish Studies*, 10/3, ss. 331-342.
- Demirel, Ö. (2019). *Yabancı Dil Öğretimi Dil Pasaportu Dil Dosyası Dil Biyografisi*. (10. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Demirel, Ö. (2021). *Yabancı Dil Öğretimi, Dil Pasaportu- Dil Dosyası- Dil Biyografisi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Demirtaş, K. S, & Acer, K. E. (2016). *Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Bir Değerlendirme: Passau Üniversitesi Örneği. Yabancılar Türkçe Öğretimi Üzerine Araştırmalar*(Edt. Okur, A., İnce, B., ve Güleç, İ). Bildiri Kitabı, Sakarya Üniversitesi, TÖMER. ISBN: 978-605-4735-82-2.
- Destebaşı, F. (2016). Yeni okuryazarlıklar: tanımı, kapsamı ve teorik ilkeleri. *Turkish Studies (Elektronik)*, 11(3), 895-910. Doi: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9398>.
- Develi, H. (2002). Kitâbü'l-İdrâk, *TDV İslam Ansiklopedisi*, Cilt 26.
- Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (AOÖÇ), (2013). 2. Baskı, Almanya: telc GmbH.

- Direkci, B., Şimşek, B., Uygun, M. (2020). “Türkçe Öğretmenlerinin Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda (2019) Yer Alan Okuryazarlık Becerilerinin Kazandırılmasına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi”. *Eğitim ve Yeni Yaklaşımlar Dergisi*. 3(1), ss. 34-49.
- Doğan, C. (2012). *Sistemantik Yabancı Dil Öğretim Yaklaşımı ve Yöntemleri*. İstanbul: Ensar Neşriyat.
- Doğan, Y. (2016). “Ebû Hayyân el-Endelüsî’nin Kitâbu’l-İdrâk li-lisâni’l-Etrâk Adlı Eserinin Dilbilim Açısından İncelenmesi”. *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi*, 20 (2) , ss. 329-348.
- Durmuş, M. (2013). *Yabancılar Türkçe Öğretimi*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Durmuş, M. ve Okur, A. (2013). *Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Eker, S. (2005). *Çağdaş Türk Dili*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Ercilasun, A. B. (2012). *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*, Ankara: Akçağ Yayınları
- Erdal, K., Dağdeviren, İ., Gökhan, O., Şen, H. H. ve Şenay, E. (2018). “Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Kültürel Öğeler” (A2) düzeyi. *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 12, ss.11-23.
- Erdem İ., Doğan B. ve Altunkaya, H. (2019). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ergin, M. (1998). *Üniversiteler İçin Türk Dili*. İstanbul: Bayrak Basım-Yayın Dağıtım.
- Ergin, M. (2004). *Edebiyat ve Eğitim Fakültelerinin Türk Dili ve Edebiyatı Bölümleri İçin Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayraktar Basım/Yayın/Tanıtım.
- Ergin, M. (2013). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basımevi, ss. 1.
- Erişek, Ö. ve Yücel, F. (2002). “Dil Öğretiminde Yazınsal Metinlerin Yeri”. *Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 3, S. 2, ss. 63-76.

- Er, O. Biçer, N., ve Bozkırlı, Ç. K. (2012). “Yabancılar Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların İlgili Alan Yazını Işığında Değerlendirilmesi”. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1 (2), ss. 51-69.
- Erkan, M. (1999), İbn Mühenna, *TDV İslam Ansiklopedisi*, Cilt 20.
- Eryılmaz, S. ve Uluyol, Ç. (2015). 21. Yüzyıl Becerileri Işığında FATİH Projesi Değerlendirmesi *Evaluation of FATİH project in the consideration of 21st century skills*. GEFAD/ GUJGEF 35(2), ss. 209-229. <http://www.gefad.gazi.edu.tr/en/download/article-file/77533> (E.T.21.03.2021)
- Genç, S. Z. ve Eryaman, Y. M. (2008). “Değişen Değerler ve Yeni Eğitim Paradigması”. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (1): ss. 89-112.
- Gün, M. ve Demirel, A. (2020). “Türkçe Eğitiminde Yeni Okuryazarlık Türleri. A. Z. Güven (Editör), *Türkçe Eğitime Genel Bir Bakış*”. (1. Baskı), içinde (s.167-191). Ankara: Pegem Akademi.
- Güneş F. (2011). “Dil Öğretim Yaklaşımları ve Türkçe Öğretimindeki Uygulamalar”. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 8, S. 15, ss. 123 – 148.
- Güven, A. Z. ve Banaz, E. (2020). “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kitaplarının Çoklu Zekâ Kuramı Açısından İncelenmesi” (İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B1-B2 Kitap Seti Örneği), *International Journal of Languages' Education and Teaching Volume 8*, Issue 2, June 2020, ss. 44-52
- Güven, A. Z. ve Banaz, E. (2022). Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitimi Ders Kitaplarının Dijital Okuryazarlık Bağlamında Değerlendirilmesi (İstanbul B1-B2 ve C2 Ders Kitapları Örneği). *Journal of History School*, 60, ss. 3448-3475.
- Güzel, A. (2014). *İki Dilli Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi (Almanya Örneği)* (Gözden Geçirilmiş 3. Baskı). Ankara: Akçağ.
- Güzel, A. ve Barın, E. (2020). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Halis, İ. (2002). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, Ankara: Nobel Yayınları.

- Karagözoğlu, N., ve Gezer, U. (2022). “An investigation of the relationship between digital literacy levels of social studies teacher candidates and their attitudes towards distance education”. *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, 17(1), pp. 218-235.
- Karakuş, İ. (2006). *Atatürk Dönemi Eğitim Sisteminde Türkçe Öğretimi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Karal, E. Z. (2001). *Osmanlı Tarihinde Türk Dili Sorunu (Tarih Açısından Bir Açıklama). Bilim Kültür ve Öğretim Dili Olarak Türkçe*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Karatay, H. (2010). “İlköğretim Öğrencilerinin Okuduğunu Kavrama İle İlgili Bilişsel Farkındalıkları”. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 27, ss. 457-475.
- <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tubar/issue/16968/177244>. E.T:11.02.2024
- Kardaş, M. N. ve Kaya, M. (2019). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesinin Tarihçesi*. M. N. Kardağ (Ed). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesinin Tarihçesi İçinde*. ss 1-25 .Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Kaya, M. (2020). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Dijital Vatandaşlık ve Dijital Okuryazarlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Kaya-Özgül, B., Aktaş, N., ve Çetinkaya-Özdemir, E. (2023). “Sınıf Öğretmenlerinin ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi”. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 12(1), ss. 204-221.
- Kaymaz, Z. (2014). “*Türkçenin Öğretimi Açısından İbni Mühenna Lügati’nin Yeri*”. VII. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildirileri, vol.1, Elazığ, ss. 241-248.
- Kaymaz, Z. ve Mohammad, R. (2016). “Et-Tuhfetü’z-Zekiyye fi’l-Lûgati’t-Türkiyye Hakkında Bazı Açıklamalar”. *Türkbilig*, (32) , ss. 1-20.
- Kellner, D. (2001). “New Technologies/New Literacies:Reconstructing Education fort he new millenium”. *International Journal of Technology and Design Education*, S. 11, ss. 67-81.
- Keskin, H. (2019). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan “Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti”nin Çoklu Zekâ kuramı Açısından İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek

Lisans Tezi). Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü. Zonguldak.

Kıran, B. (2020). Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Sosyal BilimlerEnstitüsü Dergisi/Journal of Social Sciences Institute*, (15), ss. 170-189.

Korkmaz, Z. (1992). *Gramer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.

Köse, D. ve Özsoy, E. (2020). “Türkiye’de Yabancılar Türkçe Öğretiminin Otuz Yılı: 1990-2020”. *Turkophone*, 7(2), ss. 27-54.

Kress, G. (2003), *Literacy in the new media age*. London: Routledge.

Kurt, A., Telli, E., Bardakçı, S., Sarsar, F., Göksun, D. ve Filiz, O. (2022). “Dijital Okuryazarlık ve Yenilikçilik Bağlamında Öğretmenlerin Web 2.0 Hızlı İçerik Geliştirme Öz yeterlik İnançları”. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, dergi no: 12, ss. 608-629.

Kuşçu, E. ve Karan, D. (2017) “Yabancı Dil Fransızca Öğretiminde Yöntemler Konusuna Genel Bir Bakış”. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi The Journal of International Social Research*, C. 10, S. 49, ss. 459-466.

Lincoln, Y. S., Guba, E. G. (1986). “But is it rigorous? “Trustworthiness and authenticity in naturalistic evaluation”. *New Directions For Evaluation*, (30), pp. 73-84.

Lune, H. & Berg, B. L. (2017). *Qualitative Research Methods For The Social Sciences*. Pearson.

Maden, S., Maden, A. ve Banaz, E., (2018) “Ortaokul 5. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Dijital Okuryazarlık Bağlamında Değerlendirilmesi”, *Journal of International Social Research*, c. 11, ss.55

Memiş, M. R. ve Erdem, M. D. (2013). “Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler, Kullanım Özellikleri ve Eleştiriler”. *Turkish Studies*, 8(9) ss. 297- 318.

Miles, M, B., Huberman, A.M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*. (2nd ed). *Thousand Oaks*, CA: Sage.

Patton, M. (2002). *Qualitative Research and Evaluation Methods*. Thousand Oaks, CA: Sage. Millî Eğitim Bakanlığı. (2020). *Dijital Okuryazarlık Öğretmen Kılavuzu*. Ankara.

- Mirici İ. H. (2015). “Yabancı Dil Öğretmeni Yetiştirmede Avrupa Politikaları ve Uygulamalar”. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 30(4), ss. 42-51.
- Mogalakwe, M. (2006). “The Use of Documentary Research Methods in Social Research”. *African Sociological Review*, 10(1), ss. 221-230.
- Okur, A. (2006). Dil. C. Yıldız (Editör), *Yeni Öğretim Programına Göre Kuramdan Uygulamaya Türkçe Öğretimi*. (1. Baskı), içinde (ss. 9-43). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Ölmez, Z. ve Khai rullah, H. (2017). “Et-Tuhfetü’z-Zekiyye Fi’l-Lugâti’tTürkiyye’de Farsça Sözcükler-I”. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten*, 64 (2), ss. 175-188.
- Önal, İ. (2010). Tarihsel Değişim Sürecinde Yaşam Boyu Öğrenme Ve Okuryazarlık: *Bilgi Dünyası*, 2010, v11, n. 1, ss. 101-121.
- Özbay, M. (2007). *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II*. Ankara: Öncü Kitap.
- Özdemir, E. (1991). Yazma öğretimi. B. Özer (Ed.). *Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi*. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, ss. 114-119.
- Özdemir, E. S. (2006). *Yabancı Dil Öğretiminde Yeni Yönelimler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı, Adana.
- Özkan, U., B. (2019), *Eğitim Bilimleri Araştırmaları için Doküman İnceleme Yöntemi*, Pegem Akademi, Ankara
- Polat, M. (2021). “Pre-service Teachers' Digital Literacy Levels, Views on Distance Education and Preuniversity School Memories”. *International Journal of Progressive Education*, 17(5), ss. 299-314.
- Saussure, F. D. (1980). *Genel Dilbilim Dersleri I*, İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Sever, S. (1998). Dil ve iletişim (Etkili Yazılı ve Sözlü Anlatım). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 31(1), ss. 51-66.
- Sıkı, E. (2014). *Yabancı Dil Öğretiminde Kültür Farkındalığı Yaratma ve Kültürlerarası İletişim Becerilerinin Geliştirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara

Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı,
Kişilerarası İletişim Bilim Dalı, İstanbul.

- Starr, L. (2012). Encouraging teacher technology use.
http://www.educationworld.com/a_tech/tech159.shtml E.T: 13.01.2024
- Şahin, A. (2009). “İlköğretim 6. 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Kitap Okuma Alışkanlıklarının Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre İncelenmesi”. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Vol.2.
- Şahin, Y., Acar, Y. (2013). “Yabancı Dil Öğretiminde Yaygın Olarak Uygulanan Yöntemler”. Y. Şahin (Ed.), *Farklı Boyutlarıyla Yabancı Dil Öğrenimi ve Öğretimi İçinde* (ss. 58-87). Konya: Eğitim Yayınevi
- Timur Ağıldere, S. (2010). “XVIII. yüzyıl Avrupasında Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Önemi: Osmanlı İmparatorluğu’nda İstanbul Fransız Dil Oğlanları Okulu (1669-1873). *Turkish Studies*, 5(3), ss. 693-704
- Tiryaki, E. (2011). “Yabancılar Türkçe Öğretiminde Tarihî Bir Kaynak: EdDürretü’l-Mudiyye fi’l-Lügati’t Türkiyye”. *Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Araştırmaları Dergisi*, 1(1), ss. 1-10.
- Toklu, M. O. (2003). *Dil Bilime Giriş*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Topuzkanamış, E. (2011). “Bülgatü’l-Müşâtâk fî Lûgati’t-Türk ve’l-Kıfçak’ta Türkçe Öğretimi”. I. Uluslararası Türkçe Eğitimi Sempozyumu Bildirileri, ss. 468- 471.
- Tüzel, S. (2012). *İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Derslerinde Medya Okuryazarlığı Eğitimi: Bir Eylem Araştırması* (Çanakkale Üniversitesi). (Tez Nu: 345904) (<https://tez.yok.gov.tr/> adresinden elde edilmiştir.) E.T: 15.02.2024
- Uysal, B. (2009). *Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metni Doğrultusunda Türkçe Öğretimi Programları ve Örnek Kitapların Değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Bolu.
- Meb. İlköğretim 4. Sınıf Fen Bilgisi Ders Kitabına Fizik Konuları Yönünden Eleştirel Bir Bakış”. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(3), ss. 107-120.
- Vardar, B. (2002). *Açıklamalı Dil Bilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Multilingual.

- Yağmur Şahin, E. ve Koçbey, P. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi İçin Hazırlanmış Ders Kitapları. Ed: A. Şahin. *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler İçinde* (363-388 ss.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Yavuzarslan, P. (2012). “Et-Tuhfetü’z-Zekiyye”. *TDV İslam Ansiklopedisi*, Cilt 41.
- Yeşildal, M. (2018). *Yetişkin Bireylerde Dijital Okuryazarlık ve Sağlık Okuryazarlığı Arasındaki İlişki: Konya Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi/ Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Konya.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2003). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yılmaz, E. ve Alkış, M. (2019). “21. Yüzyıl Yeterlilikleri Ölçeği’nin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması”. *The Journal Of International Lingual, Social And Educational Sciences*. 5(1): ss. 125-154.
- Yiğit, M. (2017). *Kültürel Etkileşim Bağlamında Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi “Arnavutlukta Kültürel Etkileşim Desenleriyle”* . (1. Baskı). İstanbul: Hiper Yayın.
- Yontar, A. (2019). Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlık Düzeyleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(4), ss. 815-824.
- Yüce, N. (1993). “Cemâleddin Et-Türkî”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, Cilt 7.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Şule Kübra SAĞIR

Doğum Yeri ve Tarihi:

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi: Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği Bölümü

Yüksek Lisans Öğrenimi: Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Türkçe Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce

İş Deneyimi:

Stajyer: Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü Öğretmenlik Uygulaması

Stajyer Okutman: Ankara Üniversitesi TÖMER Antalya Şubesi

Türkçe Öğretmeni: Özel Antalya Birikim Okulları Muratpaşa Kampüsü

İletişim

E- Posta Adresi:

Tarih: 13.06.2024

EKLER

Ek-1: Bildirim Sayfası

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- ☐ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezim/Raporum sadece Akdeniz Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
Tezimin/Raporumunyıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

13.06.2024

Şule Kübra Sağır

İNTİHAL RAPORU

Similarity Index

14%

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARININ DİJİTAL OKURYAZARLIK BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Şule Kübra SAĞIR

As of: Jul 16, 2024 12:30:03 PM
22,544 words - 113 matches - 83 sources

sources:

727 words / 3% - Internet from 06-Jan-2023 12:00AM

www.researchgate.net

310 words / 1% - from 27-Apr-2024 12:00AM

openaccess.hacettepe.edu.tr

22 words / < 1% match - Internet from 02-Jan-2022 12:00AM

www.researchgate.net

19 words / < 1% match - Internet from 16-Aug-2022 12:00AM

www.researchgate.net

92 words / < 1% match - Internet from 13-Oct-2022 12:00AM

acikbilim.yok.gov.tr

43 words / < 1% match - Internet from 12-Oct-2022 12:00AM

acikbilim.yok.gov.tr

35 words / < 1% match - Internet from 25-Sep-2022 12:00AM

acikbilim.yok.gov.tr

30 words / < 1% match - Internet from 10-Feb-2022 12:00AM

acikbilim.yok.gov.tr

27 words / < 1% match - Internet from 25-Feb-2023 12:00AM

acikbilim.yok.gov.tr

24 words / < 1% match - from 18-Nov-2023 12:00AM